

Izdaja odbor za informiranje in kulturno dejavnost
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor
Jože Delalut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Franciška
Korošec, Ivanka Prisljan,
Jože Sater

Odgovorni urednik:
Marjan Kolar

Telefon 86 031, int. 304

Tiska CGP Mariborski tisk
Maribor

Glasilo je po 7. točki prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Franc Fale, glavni direktor

OB PRAZNIKU REPUBLIKE

Pred dvaintridesetimi leti je bila v ognju in krvi druge svetovne vojne rojena naša socialistična federativna republika Jugoslavija. Hudi in težki so bili takrat časi za jugoslovanske narode. In dogajali so se veliki zgodovinski dogodki, ki so korenito preusmerili način našega življenja.

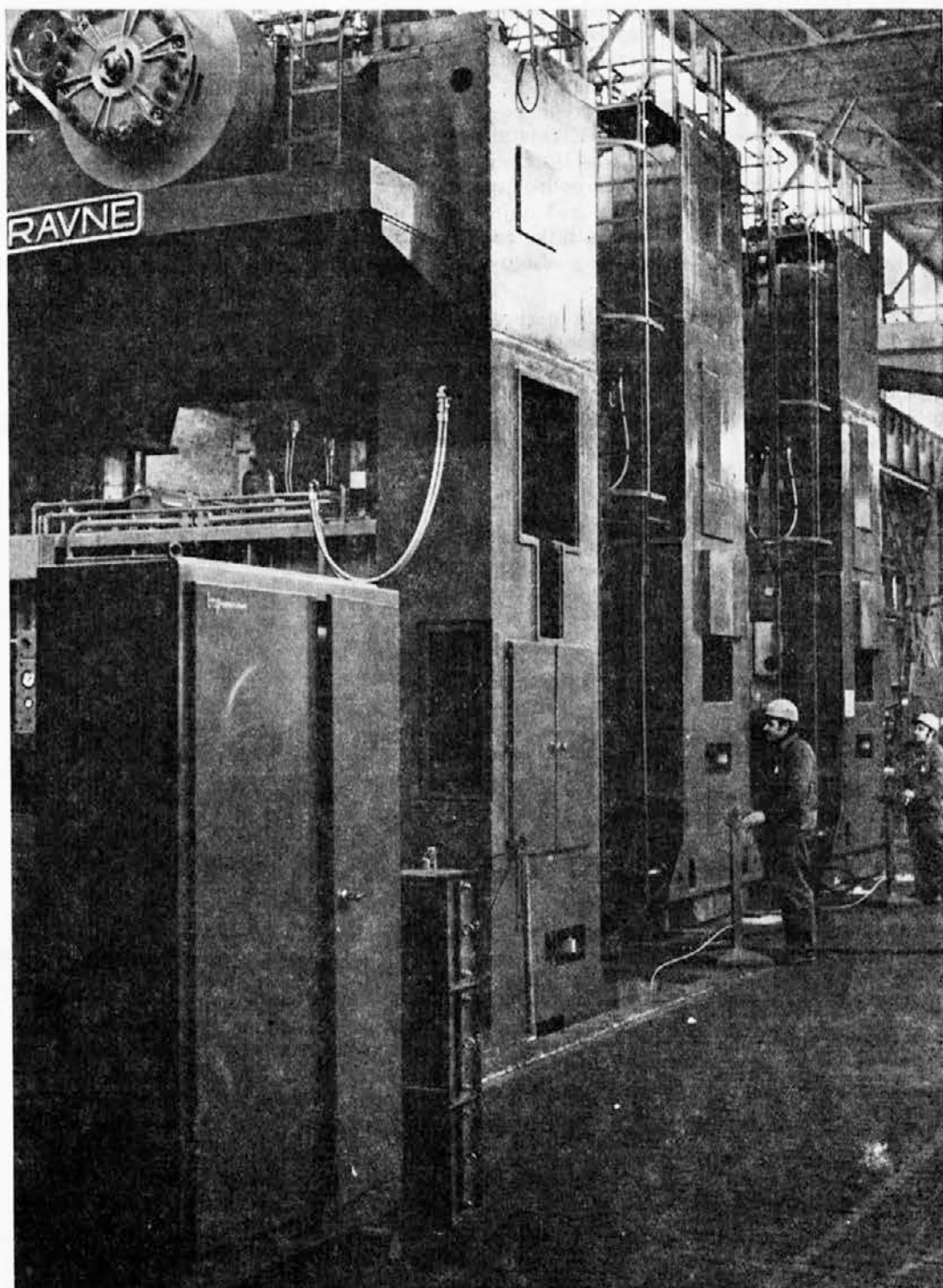
V veličastni narodnoosvobodilni vojni proti fašističnim zavojevalcem ni bila samo osvobodjena domovina, temveč hkrati izvojevana tudi socialna revolucija s pravičnejšim družbenim redom. Ta je dala vso oblast delovnim ljudem in sočasno položila temelje republiki združenega dela.

Naša republika je stara dobra tri desetletja. In v tem času se je ogromno spremenilo. Kot Fenix iz antične legende je nastala na ruševinah in pepelu druge svetovne vojne. Zelo visoka je bila cena naše resnične svobode, za katero je dalo življenje 1.700.000 Jugoslovanov. Prav zato jo moramo toliko bolj ljubiti, čuvati njeno neodvisnost in skrbeti za njen nadaljnji razvoj.

Če se ozremo nazaj na najpomembnejše dogodke v preteklih dvaintridesetih letih lahko ugotovimo, da naša pot ni bila lahka. Težave so prihajale z vseh strani. Razni politični pritiski blokovskih držav in naravne katastrofe, povodnji in potresi, vse to je oviralo naš še hitrejši razvoj. Toda ohranili smo dostojanstvo neuvrščene države in politiko resnične demokracije svobodnih ljudi v svobodni domovini.

Pregovor pravi: kadar človek ni zdrav, zna ceniti zdravje, kadar ni svoboden, zna ceniti svobodo. In res je tako. Pogosto se

premalo zavedamo te velike dobrine, ki nas je toliko stala in ki ji pravimo svoboda delovnih ljudi. Tudi po vojni smo za njeno ohranitev morali prestati marsikaj.

Stiskalnice za domači in tuji trg

IZ VSEBINE

Rezultati gospodarjenja in ocena izpolnjevanja nalog resolucije v letošnjih 9 mesecih — Kako izpolnjujemo akcijski program v TOZD TRO Prevalje — Predstavljamo našo železarno — Novi laboratoriji službe za kemijo in kemijske raziskave — Sredstva za delo in naš odnos do teh sredstev — Proizvodnja slovenskih železarn — Iz naših TOZD — Iz železarne in kraja — Kultura — Sport — Zahvale — Čestitke.

desetih letih zrasla od medvojnega AVNOJ-a do delegatske skupščine SFRJ. In njena pot vnaprej je po besedah našega predsednika tovariša Tita pot v republiko združenega dela.

Velika in zgodovinsko pomembna je pot današnje Jugoslavije, rojene v malem bosanskem mestecu Jajcu pred dobrimi tremi desetletji. Živa praksa pri nas je dokazala, da se za interese delovnih ljudi lahko bojuje in se mora bojevati delavski razred sam. In to se je pokazalo tudi na jugoslovanskem primeru, kako je nastajala in se razvijala socialistična republika svobodnih delovnih ljudi.

Po dvaintridesetih letih razvoja je Jugoslavija postala močna in enotna z jasnim pogledom v jutrišnji dan, ko bomo do kraja uveljavili vse glavne pridobitve naše ljudske revolucije. Glavna naloga, ki nas čaka na področju proizvodnje je v tem, da bomo naredili več in delali boljše in cenejše. Na področju medsebojnih odnosov pa moramo še bolj razviti pravice neposrednih proizvajalcev in visoko uveljaviti vsepovsod dostojanstvo delovnega človeka. Krepiti moramo materialno osnovo našega samoupravnega družbenega reda in ga razvijati naprej po načrtani poti ustavno določenega združenega dela.

In kaj naj delavci železarne Ravne poklonimo svoji domovini za njen rojstni dan? Največ ji damo, če jo iz srca ljubimo in dobro delamo vsak na svojem področju in delovnem mestu. To je lahko naš največji prispevek, ki je v današnji bitki za stabilnejše gospodarske razmere v Jugoslaviji še kako potreben.

Naši republiko za rojstni dan in njej v čast bomo v teh dneh sprejeli pomembne samoupravne dokumente s cilji poslovne politike za leto 1976. Cilji poslovne politike za leto 1976 morajo postati last vse naše delovne skupnosti. Biti morajo glavni smoter našega dela v temeljnih organizacijah združenega dela, v delovni organizaciji, kraju in občini. Naloge ne bodo lahke, toda združeni na poti k skupnim ciljem nadaljnega razvoja tovarne in kraja, jih bomo lahko izpolnili.

Janez Žnidar, direktor sektorja za gospodarjenje

Rezultati gospodarjenja in ocena izpolnjevanja nalog resolucije v letošnjih devetih mesecih

Pri ocenjevanju doseženih rezultatov v treh kvartalnih letošnjega leta moramo upoštevati zunanje in notranje pogoje, ki so vplivali na gospodarjenje.

Za zunanje pogoje je bila karakteristična oskrba z električno in drugimi energijami, razmeroma dobra oskrba s surovinami (kljub zaostrenim pogojem nabave zlasti iz uvoza), umiritev cen surovin, težji plasman proizvodov na zunanja tržišča, zmanjšana kupna moč na domačem trgu ter ugodni vplivi prizadevanj celotne družbe za doseganje stabilizacije, umiritve cen in izpolnitve nalog, ki jih nalaga resolucija.

Med notranje pogoje, ki so vplivali na gospodarjenje, pa moramo šteti natančno

Kje smo dvaintrideset let po AVNOJ-u, po rojstvu republike, in kam hočemo naprej, to vidimo v 5-letnem planu razvoja železarne Ravne za obdobje od 1976—1980. Naša delovna skupnost je vključena v sestavljeno organizacijo Slovenskih železarn in plan nadaljnega razvoja naše tovarne je sestavni del razvoja slovenskega železarstva v bodoče.

In ko bo minila ena tretjina stoletja od rojstva Jugoslavije v letu 1976, moramo biti samoupravno — ustavno organizirani, tako da bodo naše temeljne organizacije združenega dela in delovna organizacija čvrsta osnova Titove misli o republiko združenega dela.

Mi navadno praznujemo tiho in skromno, čeprav gre za pomembne praznike. Toda zavestno in ponosno mora biti praznovana obletnica rojstva naše republike, ki je poleg praznika dela naš največji praznik v letu.

Ljudje in narodi SFRJ si želijo svobodo — neodvisnost in mednarodno enakopravnost. Svoboda, bratsvo, enakopravnost in mir so poleg samoupravnih pravic naša največja svetinja. Varovati jih moramo vedno za vsako ceno proti vsakomur. In republiko za rojstni dan jamčimo, da jih bomo vedno branili in varovali.

V mednarodnem merilu uživa Jugoslavija velik ugled zaradi svoje politike neuvrščeniosti in zaradi nenehnega prizadevanja za ohranitev miru in prijateljstva med narodi.

Načela iz listine OZN o pravicah človeka in narodov SFRJ dosledno zagovarja, prav zato je tako cenjena pri vseh narodih, ki so se pred kratkim osvobodili ali pa so na poti osvobodjenja.

Ko letos čestitamo republiko k njenemu dvaintridesetemu rojstnemu dnevu, narodom vsega sveta kličemo pozdrav iz Zdravljica velikega Prešerna:

»Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan, da, koder sonce hodi, prepir iz sveta bo pregnan.«

Naj živi socialistična federativna republika Jugoslavija.

Naj živi njen predsednik tovariš Tito.

Janez Žnidar — premalo izvažamo

sprejemanje in izdajanje ustreznih odločitev, ki naj bi zagotovile, da se stanje izboljša povsod tam, kjer je to potrebno. Primerno delovno vzdušje je omogočilo tudi skladno delovanje vseh družbenih sil in bolj poglobljeno samoupravljanje.

Obseg proizvodnje

Skupno proizvodnjo smo dosegli v enaki količini kot lani v istem času, čeprav smo še ob polletju, zlasti zaradi velike proizvodnje jekla, skupno proizvodnjo v primerjavi z enakim obdobjem lani presejali za 6,3%. Blagovna proizvodnja je pri 99.899 tonah za 4,6% višja kot v prvih devetih mesecih lani in je vplivala na delno znižanje nedovršene proizvodnje. Pri ocenjevanju proizvodnje pa je treba upoštevati premik k večjemu deležu plemenitih jekel, kar potrjuje naslednja primerjava:

	1974 %	1975 (9) %
— navadna jekla	0,4	0,4
— kvalitetna jekla	17,6	16,2
— plemenita jekla	82,0	83,4
	100,0	100,0

Večji je tudi delež izdelkov, ki zahtevajo višjo stopnjo predelave (stiskalnice, noži), za katere je treba vložiti nekajkrat več dela kot za izdelke z enostavno obdelavo. Porast proizvodnje teh grup izdelkov je bil naslednji:

	1974 ton	1975 ton	Indeks
9 mesecev			
stroji in naprave	156	719	419
noži	353	431	122
Skupaj	509	1150	226

Vrednost proizvodnje

V devetih mesecih smo prodali vseh izdelkov in storitev za 1.422.746.000 din, kar

INFORMATIVNI

svižinar

MESEČNO GLASILO RAVENSKIH ŽELEZARJEV

Št. 11
Priloga 4

PREDLOG

POSLOVNA POLITIKA ZA LETO 1976

Ravne na Koroškem, november 1975

Na podlagi 86. člena statuta Železarne Ravne je delavski svet na svoji seji

SPREJEL

POSLOVNO POROČILO ZA LETO 1976

1. S sprejetjem poslovne politike in določitvijo ciljev želimo v letu 1976:

- usmeriti vse zaposlene k enotnemu doseganju istih ciljev,
- doseči čim boljše rezultate poslovanja posameznih TOZD in delovne organizacije kot celote,
- izpolniti naloge vsaj v obsegu, zastavljenem s petletnim planom za leto 1976,
- v največji možni meri zadovoljiti potrebe zaposlenih v delovni organizaciji in zunaj nje,
- postaviti izhodišča našim odločitvam v letu 1976,
- določiti smernice za izdelavo letnega gospodarskega načrta TOZD in delovne organizacije Železarne Ravne,
- uskladiti delovanja TOZD in skupnih služb,
- okrepiti samoupravno odločanje na vseh ravneh.

2. Prodajna politika

2.1 Osnovni cilj prodaje je povečanje prodane količine za 2% in sprememba asortimenta s prodajo bolj akumulativnih izdelkov.

2.2 Razmerje med vrednostjo prodanih izdelkov na domačem trgu in v tujino naj bo vsaj cca 86 : 14.

2.3 Prodajne službe TOZD morajo pri sklepanju pogodb za naročila upoštevati:

- količine in roke, ki so v skladu s kapacitetami proizvodnje,
- kvaliteto in druge pogoje, ki jih z obstoječo tehnologijo dosegamo,
- doseganje najmanj s planom predvidene akumulacije,
- tak odstotek rabatov kot ga narekuje tržišče in kot je dogovorjeno s samoupravnimi sporazumi,
- največ 60 dnevne plačilne roke za prodano blago (dejanske).

2.4 Prednost pri vključitvi v letni gospodarski načrt, pri zaključevanju okvirnih pogodb in sprejemanju naročil za domači trg imajo kupci po naslednjem vrstnem redu:

- TOZD delovne organizacije Železarne Ravne,

- delovne organizacije SŽ in JLA
- delovne organizacije poslovne skupnosti proizvodnje in predelave jekla,
- ostali kupci.

Prednost v posameznih skupinah imajo kupci:

- ki izdelke Železarne Ravne izvažajo in priznavajo ŽR soudeležbo pri koriščenju deviznih sredstev,
- ki so v reprodukcijski celoti in imamo z njimi sklenjene dolgoročne dogovore,
- ki so hkrati naši dobavitelji,
- ki naročajo večje količine rentabilnih izdelkov,
- ki so redni plačniki.

Vsi kupci morajo biti plačilno sposobni.

2.5 Prednost pri izvozu imajo kupci:

- s sklenjenimi dolgoročnimi pogodbami,
- kupci, s katerimi se dogovorimo za protidobavo surovin,
- kupci, ki so stalni,
- kupci, ki kupujejo najbolj rentabilne izdelke,
- kupci, ki kupujejo izdelke višje stopnje predelave.

2.6 Cene za prodajo med TOZD v Železarni Ravne ter kupcem na domačem in inozemskem trgu je treba oblikovati po načelih, določenih s »Samoupravnim sporazumom o oblikovanju internih in eksternih prodajnih cen« (sklep — TOZD metalurške proizvodnje 23. 4. 1975, TOZD mehanske obdelave 16. 5. 1975, TOZD TRO Prevalje 2. 4. 1975).

2.7 Če predstavljajo izdelki TOZD Železarne Ravne eno od faz reprodukcijske celote in se druge faze izvršujejo v TOZD drugih delovnih organizacij, morajo prodajne službe skleniti s takimi TOZD dolgoročne sporazume o medsebojnem sodelovanju. V sporazumih je nujno poleg drugega določiti način oblikovanja kupoprodajnih cen in s tem delitve dohodka, način obveščanja o količinah in vrstah izdelkov, ki bodo predmet dobav, način in obseg združevanja sredstev za realizacijo dogovorjenih dobav, način eventualnega prevzemanja izvoza in odstopanja deviznih sredstev itd.

2.8 S ciljem, da v največji meri zadovoljimo sedanje in bodoče kupce, morajo pro-

dajne službe ugotavljati potrebe trga, cene, ki jih bo mogoče doseči, kakovost izdelkov itd. Te informacije morajo prodajne službe posredovati razvojnim službam DO in TOZD.

3. Proizvodna politika

3.1 Osnovni cilji, ki jih moramo doseči v proizvodnji so:

- Večja proizvodnja surovega jekla (ca. 200.000 t) in ca. 2% višja odpreda izdelkov kot je ocenjena za leto 1975.
- Normativi porabe surovin, pomožnih materialov, energije, orodja, izpleni v posameznih fazah proizvodnje, izmeček in izkoriščenost časovnega fonda, naj bodo v smislu vsesplošnega varčevanja zaostreni za 2 — 3% nasproti doseženim.
- Povečati je treba hitrost obračanja zalog z boljšim terminiranjem proizvodnje, planiranjem potreb materiala, točnejšim izpopolnjevanjem dogovorjenih rokov dobav in s tipizacijo materialov, tako da bomo imeli v poprečju največ:
 - 60-dnevno vezavo nedovršene proizvodnje in
 - 5-dnevno vezavo gotove proizvodnje.
- Na napravah, ki so v obratovanju že dalj časa in zato utečene, je treba planirati do 4% večjo količino izdelkov kot bo izdelana v letu 1975.
- Pri napravah, ki so šele začele s proizvodnjo, moramo upoštevati maksimalno možno izkoriščanje tehničnih kapacitet v toliko izmenah, kot delajo ostali stroji v obratu.

4. Nabavna politika

4.1 Zaradi pomanjkanja deviznih sredstev je potrebno kupovati pri enaki in ustrezni kvaliteti čim več surovin, materialov, rezervnih delov in storitev na domačem trgu.

4.2 Znižati je treba zaloge surovin, materialov, orodja in rezervnih delov, zlasti vse tiste pozicije, ki se v zadnjih letih niso obračale. Ob tem pa je nujno upoštevati, kritične rezervne dele in materiale, ki jih moramo imeti na zalogi v zadostnih količinah. V poprečju smejo biti sredstva v zalogah materialov kl. 3 vezana do največ 55 dni.

4.3 Zlasti za kritične surovine, material in energijo je treba skleniti z dobavitelji okvirne dolgoročne pogodbe za količine predvidene s srednjeročnim programom po letih od leta 1976 do 1980 oz. 1985.

5. Kadrovska politika

5.1 Pri številu zaposlenih za celo podjetje je upoštevati izhodišča skupščine SRS o nujnosti hitrejšega povečevanja produktivnosti in s tem povezane počasnejše rasti zaposlovanja novih delavcev. Število zaposlenih mora biti usklajeno s povečano produktivnostjo, ki se mora povečati v primerjavi z letom 1975 najmanj za 3 — 3,5%.

5.2 Število zaposlenih delavcev na obdelavi materiala v proizvodnih obratih mora biti odvisno od planirane skupne proizvodnje, upoštevati pa je treba 3 — 3,5% rast produktivnosti v primerjavi z letom 1975 za posamezne grupe proizvodov. Kjer se stari stroji nadomeščajo z novimi, visoko produktivnimi je treba upoštevati dejansko možno produktivnost novih strojev. Če novi stroji nadomeste stare, je treba stare izločiti.

5.3 Število delavcev na obdelavi materiala in vzdrževanju v obratih tehničnih služb se v primerjavi s stanjem 1. 11. 1975 ne sme povečati. Izjemne primere je treba posebej utemeljiti in odobriti. Čim več del, ki jih kvalitetno in ekonomsko upravičeno lahko opravljajo zunanji izvajalci, je treba naročati izven DO.

5.4 Število delavcev zaposlenih na obdelavi informacij in organizatorjev proizvodnje se ne sme povečati proti stanju 1. 11. 1975.

5.5 Pri novem zaposlovanju je treba izboljševati strukturo z bolj strokovno usposobljenimi delavci in študenti. Vzporredno z uvajanjem avtomatizacije obdelave je treba na novo določiti tudi delovne naloge in število zaposlenih po službah. Pri novem zaposlovanju upoštevati najprej možne prerazporeditve med obrati in službami.

5.6 Izboljšati strukturo vseh zaposlenih in znižati fluktuacijo ter bolniške in druge izostanke. Poprečne izostanke iz leta 1975 (razen dopustov) po posameznih obratih znižati za 25% in to upoštevati pri številu zaposlenih. Poostriiti ukrepe za varnejše delo in izdelati predpise o varnosti za vsa delovna mesta. Uvesti stimulacijo za neprekinjeno delo.

5.7 Z načrtnim izobraževanjem že zaposlenih in bodočih kadrov je povečati znanje iz vseh področij proizvodnje in poslovanja.

6. Investicijska politika

6.1 Prednost pri investiranju imajo že začete investicije (v valjarni, obratu strojev in delov, kemičnem laboratoriju) ter ostali že začeti projekti. Preostala sredstva za

investicije gredo za projekte, ki bodo na novo predlagani s planom za leto 1976.

- 6.2 Pri investicijskih naložbah je potrebno upoštevati srednjeročni plan ter samo zagotovljene zunanje in notranje vire financiranja. Prednost morajo imeti zlasti tiste naložbe, ki hitro povečujejo izvoz, zmanjšujejo uvoz (direktno ali posredno) in ki primorejo k bistvenemu zniževanju stroškov, izboljšanju delovnih pogojev in povečani avtomatizaciji.
- 6.3 Čas od odločitve o investiciji do polnega izkoriščanja naprav naj bo čim krajši. Zato mora biti vsaka odločitev in investicija skrbno pripravljena.

7. Finančno ekonomska politika

- 7.1 Za pokritje terjatev (kupcev in ostalih) je treba zagotoviti kratkoročna sredstva, za kritje zaloga pa lastna sredstva in dolgoročne kredite.
- 7.2 S tekočimi ukrepi in koordinacijo med nabavo, prodajo, proizvodnjo, investicijsko izgradnjo in finančno službo je treba zagotoviti likvidnost poslovanja.
- 7.3 Planirana amortizacija naj bo večja od minimalne največ za toliko, kolikor je dovoljena brez obdavčitve. Za nadomestilo manjših rekonstrukcij osnovnih sredstev naj se planira 15% obvezne amortizacije. Minimalna vrednost osnovnih sredstev se poveča na 5.000 din.
- 7.4 Planirana sredstva za investicijsko vzdrževanje v celotni delovni organizaciji ne smejo presežati 20% od obvezne amortizacije. Za posamezne obrate in službe morajo biti sestavljeni načrti, ki morajo upoštevati dejanske potrebe in možnosti.
- 7.5 Sredstva za stanovanjsko izgradnjo je planirati po stopnji 10% od planiranih bruto OD.
- 7.6 Sredstva za prispevke samoupravnim interesnim skupnostim je planirati v višini stopenj, veljavnih za leto 1975, poleg tega pa upoštevati tudi z družbenimi dogovori in sporazumi dogovorjene obveznosti.
- 7.7 Planirati je realne stroške in normative porabe. Načeloma je treba v vsaki zakroženi celoti (obratu) doseči primerno akumulacijo. V primeru potrebe je že pri sestavi plana opozoriti na bistvene probleme in predvideti izdelavo akcijskih programov (varčevanje, novi izdelki, zamenjava materialov, dvig produktivnosti), da bi planiran rezultat obrat tudi dosegel. Družbeni proizvod na zaposlenega mora biti za 6,5% višji (realni).

8. Politika delitve dohodka za OD

- 8.1 Realni osebni dohodki na zaposlenega morajo naraščati skladno z rastjo pro-

duktivnosti dela. Pri planiranju je upoštevati tudi z resolucijo o ekonomski politiki za leto 1976 predviden odstotek povečanja življenjskih stroškov v SRS.

- 8.2 Prispevki za zadovoljevanje skupnih potreb, ki se oblikujejo na osnovi izplačanih OD naj bi v absolutnem znesku bili približno na ravni leta 1975, pri upoštevanju inflacije.

9. Politika inovacij, raziskovalne dejavnosti in razvoja izdelkov ter tehnologije

- 9.1 Za raziskovalno dejavnost je planirati sredstva v višini 0,7% eksterne realizacije.
- 9.2 K raziskovalno razvojni dejavnosti je po principih projektne organizacije pritegniti čim več strokovnjakov iz vseh področij.
- 9.3 Raziskovalno — razvojno dejavnost je treba usmeriti v tista področja, ki bodo največ prispevala k znižanju stroškov in izboljšanju kakovosti, zlasti izdelkov za izvoz, zniževanju potreb uvoza ter s tem polni zaposlitvi kapacitet.
- 9.4 Izdelati plan razvojnih nalog.
- 9.5 Utrjevati je treba pogoje za učinkovito tehnološko kontrolo proizvodnih procesov s ciljem stabilizacije proizvodnje, kakovosti in izplenov.
- 9.6 Pospeševati racionalizatorsko in izumiteljsko dejavnost.

10. Politika tehničnih služb

- 10.1 S splošnim varčevanjem, z boljšo organizacijo dela, s povečano storilnostjo in drugimi ukrepi, je treba znižati stroške vzdrževanja in transporta v primerjavi z letošnjim letom.
- 10.2 Znižati je treba zastoje proizvodnih naprav za 5% napram letošnjim doseganjem z izboljševanjem preventivnega vzdrževanja in skrajšanjem časov popravil in skrbnejšim upravljanjem s stroji.
- 10.3 S hitrejšimi in načrtnejšimi prevozi materiala skozi proces je treba pospešiti premik materiala skozi obrate in med obrate ter zmanjšati transportne poti.
- 10.4 Sodelovati z obratovodstvi pri ukrepih za zniževanje specifične porabe vseh vrst energetskega medijev in čim bolj enakomerno porabo v koledarskem času.
- 10.5 Posebno skrbno je treba vzdrževati različne merilne instrumente, ki nadzorujejo proces. Specializirane službe morajo v sodelovanju s proizvodnjo zagotoviti kvalitetno delovanje in uporabo instrumentov ter ustrezen nadzor.

11. Politika obdelave informacij in organizacije

11.1 Letos začrtano reorganizacijo TOZD in skupnih služb in dokončno konstituiranje delovne organizacije je treba uveljaviti s 1976. letom, pri čemer je treba zlasti:

- zagotoviti delovanje vsake posamezne TOZD in strokovnih služb ter medsebojno sodelovanje v duhu nove ustave,
- posebno skrbno razmejiti pristojnosti in odgovornosti ter izpopolniti interno zakonodajo,
- vzpostaviti popolni nadzor nad uspehom poslovanja in stanjem sredstev

vsake TOZD in s temi informacijami vsaj kvartalno seznanjati samoupravne organe in zaposlene.

11.2 Pospešiti uvedbo avtomatske obdelave podatkov v vse tiste organizacijske enote, v katerih zaostajamo. Izboljšati zlasti zbirne informacije na osnovi katerih bodo možne kvalitetnejše poslovne odločitve.

11.3 Na vseh področjih je treba vzpostaviti sodelovanje z delovnimi organizacijami in ustanovami v občini z namenom, da se čim hitreje prenašajo izkušnje ter znanje ter tako pospešuje razvoj vseh.

PRIPOMBE:

je za 55,1 % več kot lani v istem času oziroma 11 % več kot smo načrtovali. V pretežni meri je realizacija tako visoka zaradi spremenjenih cen jekla v lanskem in letošnjem letu, ki so bile povečane zaradi velikih podražitev surovin, delno pa je dosežena višja vrednost zaradi prodaje zahtevnejših jekel in izdelkov višje stopnje predelave. Po nekajmesečnem mirovanju cen surovin pa se v zadnjem času te že spet rahlo dvigajo. Zaradi recesije na zunanjih trgih, ki vpliva na veliko ponudbo in s tem na zniževanje cen ter pričakovane manjše potrošnje doma pa tudi ukrepov za izpeljavo stabilizacije, je še naprej pričakovati nespremenjene cene za isti asortiment naših izdelkov. Glavna aktivnost vseh bo morala zato biti tudi v naslednjem obdobju usmerjena v zniževanje stroškov in dvig produktivnosti, da bi zadržali primerno akumulativnost.

Izvoz in uvoz

Tako kot večina drugih, tudi naša delovna organizacija ne dosega z resolucijo predvidenega povečanja izvoza. Do sedaj smo izvozili za 8.450.000 \$, kar je 7 % manj kot v enakem času lani. Ne glede na težave, s katerimi se srečujemo, bo potrebno za naslednje leto izvoz povečati, in sicer z direktno prodajo ali pa posredno, tako da bo naše jeklo predelano v drugih delovnih organizacijah v izvozne izdelke. Le tako bo mogoče zadržati zasedene kapacitete in zagotoviti redno oskrbo s surovinami in drugimi deli ter opremo iz uvoza. Za redno proizvodnjo potrebujemo velike količine starega železa, ki ga na domačem trgu ni dovolj in nekatere ferolegure, ki jih na domačem trgu ni. Vse to uvažamo, zato bo redna proizvodnja v naslednjih letih mogoča le, če bomo direktno ali v okviru dogovorov z delovnimi organizacijami, s katerimi smo v reprodukcijskih celotah, izvozili toliko, kolikor potrebujemo tujih plačilnih sredstev za uvoz.

Delitev celotnega dohodka

Dosegli smo 1.576.915.000 din celotnega dohodka, kar je 54,4 % več kot lani oziroma 10,3 % več kot smo načrtovali. V strukturi celotnega dohodka in dohodka so bila dosežena v primerjavi z lanskim letom bolj ugodna razmerja, saj se je delež porabljenih sredstev zmanjšal, povečal pa se je delež ostanka dohodka. To potrjuje naslednji pregled:

	1974	1975
9 mesecev	%	%
Celotni dohodek	100	100
Porabljena sredstva — brez amortizacije	67,8	65,7
Amortizacija		
— predpisana	3,7	3,6
— nad predpisano	3,4	3,5
Dohodek	25,1	27,2
Pogodbene obveze	2,5	1,8
Zakonske obveze	3,3	3,9
Bruto OD in prejemki	15,4	13,7
Ostane dohodka	3,9	7,8
Ostane dohodka + posp. amortizacija	7,3	11,3

Pri delitvi celotnega dohodka je bila v celoti upoštevana republiška resolucija, ki pravi, da naj organizacije združenega dela pri razporejanju povečanega dohodka hitreje povečujejo sredstva za razširjeno reprodukcijo. Zakonske obveznosti pa so se v nasprotju z resolucijo (ki je predvidevala znižanje) povišale.

Produktivnost in neto osebni dohodki

Produktivnost merjena z doseženo količino blagovne proizvodnje na zaposlenega je komaj za 0,8 % višja kot lani v istem obdobju. Delno je na to vplival spremenjen asortiment (bolj legirano jeklo in večji delež izdelkov višje stopnje predelave), delno pa preveliko zaposlovanje. Število zaposlenih se je v primerjavi z enakim obdobjem lani povečalo za 3,9 %, medtem ko je resolucija predvidevala le 3 % povečanje. Družbeni proizvod se je nominalno povečal na zaposlenega za 58 %, vendar moramo pri oceni tega rezultata upoštevati vpliv povečanih cen. Osebni dohodki na zaposlenega so nominalno višji za 27,5 %, kar je v skladu s porastom produktivnosti.

Gibanje zalog, kupcev in dobaviteljev

Zaradi velikega povečanja cen se je vrednostno povečalo tudi stanje zalog, za kritje povišanja pa nam primanjkuje trajnih obratnih sredstev. Zaloge nabavljene materiala se obračajo letos celo hitreje kot prejšnje leto (od 61 dni v letu 1973 na 52 dni v letu 1975), nedovršena proizvodnja, ki veže veliko večja sredstva, pa se obrača počasneje (od 53 dni v letu 1973 na 71 dni v letu 1975). Delno je to posledica ustvarjanja zalog gredic, ki so se povečale

takrat, ko je bilo to nujno zaradi velikih redukcij električne energije; na povečanje zaloga pa vpliva tudi močno povečan obseg proizvodnje stiskalnic, ki zaradi daljšega tehnološkega postopka veže več delov v nedovršeni proizvodnji. Z večjo disciplino pri dobavah, točnejšim terminiranjem in izboljšano kakovostjo izdelkov pa je mogoče zaloge kljub temu znižati. Če z znižanjem zaloga ne uspemo, bomo nujno morali del ostanka dohodka, namesto za nove investicije, nameniti za obratna sredstva. Terjatve do kupcev so se povečale še bolj kot zaloge (60 % več kot lani), nasprotno pa so se obveznosti do dobaviteljev v primerjavi z lanskim letom znižale za 20 %. Delovna organizacija kreditira kupce s preko 380.000.000 din, pri čemer ima za to na razpolago manj kot polovico kratkoročnih kreditov bank. To je tudi vzrok za pogosto pomanjkanje prostih finančnih sredstev ali pogosto nelikvidnost. Neplačane terjatve, ki jih dolžniki ne plačajo v 45 dneh, pa se odpisujejo od dohodka in ga znižujejo. Pričakujemo lahko, da se bo plačilna sposobnost kupcev v naslednjih mesecih še poslabšala. Rešitev bo treba iskati v večjem izvozu in energični izterjavi.

Zaključek

Devetmesečne rezultate gospodarjenja bi lahko ocenili v splošnem za dobre. Zadovoljni pa ne moremo biti zaradi nedoseganja planiranega izvoza, prekomernega zaposlovanja ter težav z nelikvidnostjo. Do konca leta lahko še marsikaj izboljšamo. Predvsem pa bi morali letošnja gibanja upoštevati pri načrtovanju delovnih nalog za leto 1976 in skušati odpraviti vse tisto, kar zmanjšuje dosežene rezultate.

Franc Kadiš, šef proizvodnje TOZD TRO

Kako izpolnjujemo akcijski program v TOZD TRO Prevalje

Izhodišča za akcijski program

Na osnovi sprejete Resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SRS je delavski svet TOZD tovarne rezalnega orodja Prevalje na svoji 14. seji v decembru 1974 sprejel akcijski plan varčevanja in letni plan za leto 1975.

Izhodišča družbenoekonomske politike SR Slovenije, povečanje družbenega proizvoda, obsega proizvodnje, zaposlenosti, izvoza, uvoza, reprodukcijske sposobnosti, delitve dohodka itd., so bila upoštevana pri izdelavi letnega plana naše TOZD. Medtem ko so naloge, da se poveča produktivnost, znižajo stroški proizvodnje, zniža izmeček, začrtane v akcijskem programu varčevanja.

Izboljšave

Pri proizvodnji profilnih rezil za izdelavo stilnega pohištva smo zaradi različnih presekov rezil in kaljenja v olju imeli pri termični obdelavi zaradi razpok veliko izmečka. Morali smo menjati način kaljenja. V ta namen smo v lastni režiji izdelali termalno solno peč in s tem pri kaljenju znižali izmet za dobrih 15 %.

Pri proizvodnji pilarskih izdelkov smo z raznimi delovnimi napravami dosegli, da lahko en delavec posluhuje dva stroja. Pri proizvodnji okroglih oziroma cilindričnih pil pa ena delavka posluhuje celo štiri stroje.

Ker je naš proizvodni program zelo širok, količinsko pa po asortimanu zelo mali, se nam ne izplača za posamezne operacije izdelati specialne vpenjalne naprave. Zato smo se odločili, da bomo vpenjanje rešili s standardnimi vpenjalnimi napravami na komprimiran zrak. V ta namen smo v tem letu po obeh delovnih enotah napeljali omrežje za stisnjen zrak do posameznih delovnih mest. Standardna vpenjala pa imamo že naročena pri domačih proizvajalcih. Ta investicija se bo obrestovala šele v prihodnjem letu. Naši proizvodi so težinsko lahki, saj je večina izpod 1/4 kg. Čas vpenjanja nam predstavlja polovico norme ali drugače, čas vpenjanja je daljši ali približno enak strojnemu času obdelave, kar pri težkih proizvodih ni slučaj. Pa tudi delavec se utruji v glavnem samo zaradi napornega vpenjanja in izpenjanja, drugo dela večinoma stroj sam. Zato toliko po-

Franc Kadiš — za čimboljši jutri

udarka potrebam po vpenjalnih napravah.

Drobnih izboljšav, ki so redno prisotne pri posameznih operacijah, tehnoloških postopkih in konstrukcijskih prijemih ne bi našteval, čeprav so zelo pomembne v skupnem seštevku za daljše obdobje, a vendar manj kot posamezne in za krajši čas.

Osvajanje novih proizvodov in zmanjšanje uvoza

Pri vložku za proizvodnjo krožnih žag iz trde kovine (HM) smo bili popolnoma odvisni od polizdelkov iz uvoza. Zato smo v tem letu pričeli z osvajanjem krožnih trdo-kovinskih žag, in sicer od pločevine do zadnje operacije. Do sedaj smo popolnoma osvojili te vrste žag od \varnothing 40 do \varnothing 220 mm. Ekonomski uspeh je tak, da koristimo domačo surovino in so zato celotni materialni stroški za ca. 20 % nižji od prej uvoženih polizdelkov. Nadaljnjo osvajanje teh artiklov od \varnothing 220 do \varnothing 600 mm pa je z obstoječim strojnimi parkom neizvedljivo. Za žage večjih premerov bomo morali nabaviti posebne specialne stroje, in to: brusilni stroj za brušenje diskov in 200-tonsko ekscentrično stiskalnico za izrezovanje diskov.

Lesna industrija oziroma naši odjemalci so v zadnjih letih tehnično zelo napredovali. Opremljeni so z najmodernejšimi obdelovalnimi stroji, ki jih proizvaja predvsem zahodna strojegradnja. Znano je, da so se rezilne hitrosti na teh strojih v zadnjih desetih letih povečale od 15 do 25 na 50 do 100 metrov v sekundi (V_1 m/sek). Zato so ti potrošniki v veliki meri za te stroje uvažali rezilna orodja, ki so bila prevlečena oziroma obložena s teflonom (v Nemčiji ga imenujejo hostaflon). Prednost tega orodja je v tem, da ima pri drgnjenju ob obdelovalno tvarino zelo malo trenje, zato ne povzroča velike temperature orodja in zaradi tega je tudi manjše nabiranje ali lepljenje raznih smol na rezilno orodje. To pa da orodju večjo obstojnost in sploh omogoča rabo pri tako visokih rezilnih hi-

trostih. Da smo šli s časom in zadovoljili naše kupce, smo postopek tefloniziranja uvedli letos tudi pri nas. Prvo teflonizirano orodje je pri naših kupcih že v preizkusni uporabi in vse kaže, da je v redu. S to dodatno oplemenitenostjo orodja nismo pridobili kakšnih velikih ekonomskih uspehov, je pa uspeh za našo lesno industrijo, kateri tega orodja ni potrebno uvažati in trošiti deviz.

Zaradi štednje deviz ali najbrž bolj zaradi sprejete resolucije o družbenoekonomski politiki SRS, se na nas obrača vedno več uporabnikov najrazličnejšega orodja, ki so ga do nedavnega uvažali. Da delno krijemo te potrebe, smo v letošnjem letu pristopili k uvajanju in k proizvodnji več novih izdelkov za razno uporabo. Da ne bi našteval vseh, bi omenil le nekaj glavnih proizvodov: dolbilni noži za stroje »maka«, perforirne in krožne nože za papirno industrijo, glave z izmenljivimi ploščicami in drobilce za drobljenje odpadkov pri formatnem oblikovanju. Tudi pri teh artiklih ne moremo pokazati kakšnih materialnih pridobitev, je pa to splošna družbena korist, ker tudi teh orodij ni potrebno več uvažati.

Izvoz

Trenutno izvažamo v naslednje države: v Francijo, v Zvezno republiko Nemčijo, v Bolgarijo, v Albanijo, v Romunijo, na Dansko, v Avstrijo in posredno v Gvinejo. Stike pa navezujemo (kamor smo tudi že poslali vzorce) s Sudanom, Nigerijo in Iranom.

Pri izvozu naletimo največkrat na težave zaradi cen in pa kratkih dobavnih rokov. Naši roki izdelave so v celoti odvisni od možnosti nabave repromateriala. Na cene pa znatno vpliva drag domač repromaterial. V zadnjem času pa se zaradi sodelovanja s TOZD metalurške proizvodnje predvsem stanje glede cen občutno izboljšuje.

Tehnološka disciplina

V letošnjem letu smo prenehali dajati delo v delavnico po kupčevih načrtih, temveč vsak predmet prerišemo. S tem se izognemo raznim pomanjkljivostim in napakam v načrtih in imamo vedno enak, pri nas ustaljen način risanja in kotiranja. Tudi tehnološke postopke naredimo za vsak artikel, kakor tudi vso ostalo tehnično dokumentacijo. Vse to nam omogoča lažje spremljanje proizvodnega procesa in nam da večjo možnost kontrole norm, kakovosti in boljši pregled o zasedbi strojev.

Da bi to delo še izboljšali in pospešili, pripravljamo in preurejemo vso tehnično dokumentacijo za prehod na avtomatsko obdelavo podatkov.

Disciplina na delovnih mestih ni najboljše. Precej zamujamo, pa tudi predčasno zapuščamo svoja delovna mesta. Bolniški stalež se ne giblje v normalnih mejah, je pa kljub temu prevelik za naše delovne pogoje.

Delitev proizvodnega programa

S pristopom v organizacijo združenega dela Železarne Ravne, smo v dokumente o prednosti združevanja vnesli tudi delitev dela. Po večkratnih razpravah in izmenjavi mnenj smo prišli do sporazuma o delitvi programa za posamezne izdelke.

Med TOZD mehansko obdelavo in TOZD TRO je dogovorjeno, da pristopimo k takojšnji realizaciji delitve programa proizvodnje orodja in do ureditve vseh stališč, ki nastopajo v zvezi s tem.

Delitev proizvodnega programa je v grobem naslednja: TOZD mehanske obdelave prevzame od TOZD TRO vse vrste sekirostroj nožev, grafične nože in vse ostale nože večjih (preko 500 mm) dimenzij. TOZD TRO pa prevzame od TOZD meh. obdelave nože za iveri, lahke skobelne nože, strugarske nože in razna druga rezila manjših dimenzij.

Dogovorjeno je tudi, da komercialno-tehnične službe v obeh TOZD nastopajo na tržišču v interesu poslovne politike OZD, tako da sprejemajo vsa naročila in ista lansirajo v obdelavo in realizacijo v TOZD, kjer se izdelki po delitvi programa proizvajajo. Da se bo ta naloga lahko opravljala, morajo posamezne službe v obeh TOZD, tako da bodo ob stikih s poniti z izdelki in možnostmi proizvodnje obeh TOZD, tako da bodo ob stikih s potrošniki oboji sposobni dati potrebne informacije. Po tem dogovoru uvajamo tudi medsebojno preskrbo z vložnim materialom in izdelki po uveljavljenem poslovnem postopku in po dogovorjenih internih cenah. Prav tako smo se dogovorili, da v primerih prezasedenosti proizvodnih kapacitet z določenimi izdelki iz proizvodnega programa posamezne TOZD, ista išče proizvodno sodelovanje druge TOZD, tako da naroča izdelavo posameznih izdelkov preko odgovorne prodajne službe.

Poslovni dosežki

Nekaj podatkov o primerjavi doseganj posameznih elementov poslovanja za devet mesecev v primerjavi z enakim obdobjem v letu 1974: prodali smo za 42,1 % več (resolucija predvideva 30 %). Na zaposlenega smo realizirali 39,9 % več (resolucija predvideva 26 %), število zaposlenih je večje za 2,7 % (resolucija predvideva 3 %). Izvoz pa smo v šestih mesecih povečali za 19 % (resolucija predvideva 10 %). Primerjava veljavnih cen s cenami v decembru 1974 pa nam pokaže, da smo le-te povečali za 3,3 % po kg prodane robe (resolucija predvideva 23 %).

Sklep

Zavedam se, da sem opisal le mali del dogajanja in dela v naši TOZD v tem kritičnem in stabilizacijskem letu. Izpustil sem cela področja iz delitve dohodka, osebne dohodka, o izmečku, investicijah, o novatorstvu, drobnih racionalizacijah in bodočih planih. Upam le, da sem uspel pokazati, da naši ljudje delajo, mislijo in se trudijo, da bi s svojim delom pripomogli k boljšemu in čimbolj racionalnemu gospodarstvu ter sebi kakor tudi celotni družbi pomagali ustvariti čimboljši jutri.

Dopisujte
v
Informativni
fužinar

Predstavljamo našo železarno

KOVAČNICA

Letna zmogljivost kovačnice je približno 25.000 ton kovanih izdelkov, kar pa je v veliki meri odvisno od proizvodnega programa. Vložka rabimo za to proizvodnjo 35.000 ton in prihaja v kovačnico v obliki ingotov (28.000 ton) ter kot predvaljane gredice in valjano paličasto jeklo. Tri četrtine proizvodnje kovačnice prodamo v tuzemstvu in na tujem trgu, le eno četrtino pa prevzamejo obrati železarne, v glavnem mehanska obdelovalnica, kjer se izdelki oplemenitijo in finalizirajo. Skupaj bo dala kovačnica naši delovni skupnosti letos predvidoma 600 milijonov dinarjev realizacije in je po obsegu proizvodnje ter realizaciji drugi največji predelovalni obrat naše SOZD. Po doseženi akumulativnosti pa je trenutno na prvem mestu in dosega resnično ugodne rezultate poslovanja.

Kovačnico sestavljajo: težka kovačnica, lahka kovačnica ter žarilnica z adjustažo.

V hali težke kovačnice so naslednji proizvodni agregati: dve hidravlični stiskalnici in štiri težja parna kladiva. K tem agregatom spada deset ogrevalnih peči — komornih ali z izvoznimi ognjišči. V lahki kovačnici so tri lažja parna in pet zračnih kladiv z dvema komornima pečema ter štiri je krčilni stroji, ki imajo vsak svojo ogrevalno peč. V žarilnici je pet velikih peči z izvoznimi ognjišči in pet globinskih elektro peči za toplotno obdelavo kovanih proizvodov. V adjustaži pa so v glavnem žage in naprave za pomoč pri kontroli in prevzemu.

Proizvodni proces v kovačnici

Tehnološki proces izdelave odkovkov s prostim kovanjem poteka postopoma s pomočjo kombiniranih postopkov deformacije materiala z daljšanjem, širjenjem, krčenjem, krivljenjem, prebijanjem, profiliranjem in gladkanjem. Glavni namen kovanja ni dati izdelku samo želeno obliko, oz. zahtevano obliko, ampak tudi izboljšati mehanske lastnosti jekla, kar se doseže z dovolj veliko stopnjo predelave, pravilno plastično deformacijo in naknadno toplotno obdelavo. Za pravilno plastično deformacijo mora biti material pravilno ogret, zelo važni sta začetna in končna temperatura kovanja, pravilen način in hitrost ogrevanja ter ohlajanja izdelkov in pravilno izbrana moč agregata, s katerim odkovek predelujemo.

Tehnološki proces izdelave odkovka se sestoji iz sledečih faz dela:

- zalaganje ingotov v peč,
- ogrevanje ingotov na temperaturo kovanja,
- predkovanje ingotov na gredice,
- medfazno čiščenje (plamensko ali brušenje),
- zalaganje gredic v peč,
- kovanje gotovih izdelkov (plastično jeklo),
- dogrevanje (enkratno ali večkratno),
- kovanje gotovih izdelkov (fazonski odkovki),
- prisekovanje in signiranje,
- ohlajevanje odkovkov,

- toplotna obdelava,
- adjustiranje, kontrola in odprema.

Navedeni tehnološki postopek velja takrat, ko se uporablja vložek v obliki ingotov. Če pa je vložek že predkovan ali valjana gredica, odpadejo prve štiri faze dela. Pri kovanju fazonskih odkovkov pa je več faz dela odvisno od kompliciranosti izdelka in potrebnih kovaških postopkov.

Delo v kovačnici

Delo v kovačnici poteka sicer na relativno starih agregatih, predvsem so to parna kladiva, vendar so tudi stiskalnice reparacijskega izvora. Potrebno je bilo vse te agregate mehanizirati. Tako smo stiskalnice opremili z najsodobnejšimi elektrohivličnimi komandami z avtomatiko. Nekaj starejših parnih kladiv smo izločili iz obratovanja, preostale pa smoterneje razmestili. Stiskalnice in vsa težja kladiva smo opremili z manipulatorji. Na ta način smo nadomestili staro tehnologijo dela z žerjavi in težkim ročnim delom kovaških skupin s posodobljenimi napravami. Na najtežjem parnem kladivu je včasih delala skupina devetih ljudi, danes delajo le trije ali štirje delavci. Tudi druge pomožne naprave smo posodobili, mehanizirali ali avtomatizirali. Sem spadajo ogrevalne peči, ki so danes kurjene z BPS plinom, mazutom ali elektroenergijo ter so delno tudi avtomatizirane. Na priročnih mestih so priključki razvejanega omrežja pomožnih energetskih medijev: kisika in acetilena za plamensko čiščenje; vode, zraka in pare, ki se rabijo za nemoten pogon obrata. Posodobljen je tudi medobratni transport, ki je prešel od tirnega na avtoprevoz, racionaliziran je obratni transport s prenosnicami itd.

Vse to pospešuje proces kovanja, omogoča boljše izkoriščanje energije, predvsem toplotne in s tem seveda skrajšuje celotni

ciklus izdelave kovanih izdelkov. Kljub temu pa pri prostem kovanju ne smemo zanemariti človeka, ki je trenutno ob obstoječi tehnologiji dela še zmeraj najodgovornejši oblikovalec izdelka in edini odgovoren za njegovo kakovost. Torej je proizvodnja danes še v veliki meri odvisna od subjektivnih faktorjev, od izurjenosti skupine, ki dela na nekem agregatu, od izkušenj, pomožne opreme, orodja, organizacije dela in predvsem od dobre priprave proizvodnje. Ker gre v kovačnici za individualno ali maloserijsko proizvodnjo, (le pri krčilnih strojih lahko govorimo o večjih serijah), pri tem pa gre za odkovke od nekaj dekagramov do deset ton težkih izdelkov, zato je letno treba izdelovati več deset tisoč pozicij, ki jih naročajo naši kupci. Priprava dela mora sestaviti (po raznih kriterijih, kot so roki, vrste jekla, dimenzije) optimalne dnevne, tedenske in mesečne programe dela. V zadnjem času nam je v pomoč tudi centralni računalnik, ki bo v končni fazi dajal še popolnejše programe, že danes pa prevzema celoten obračun proizvodnje.

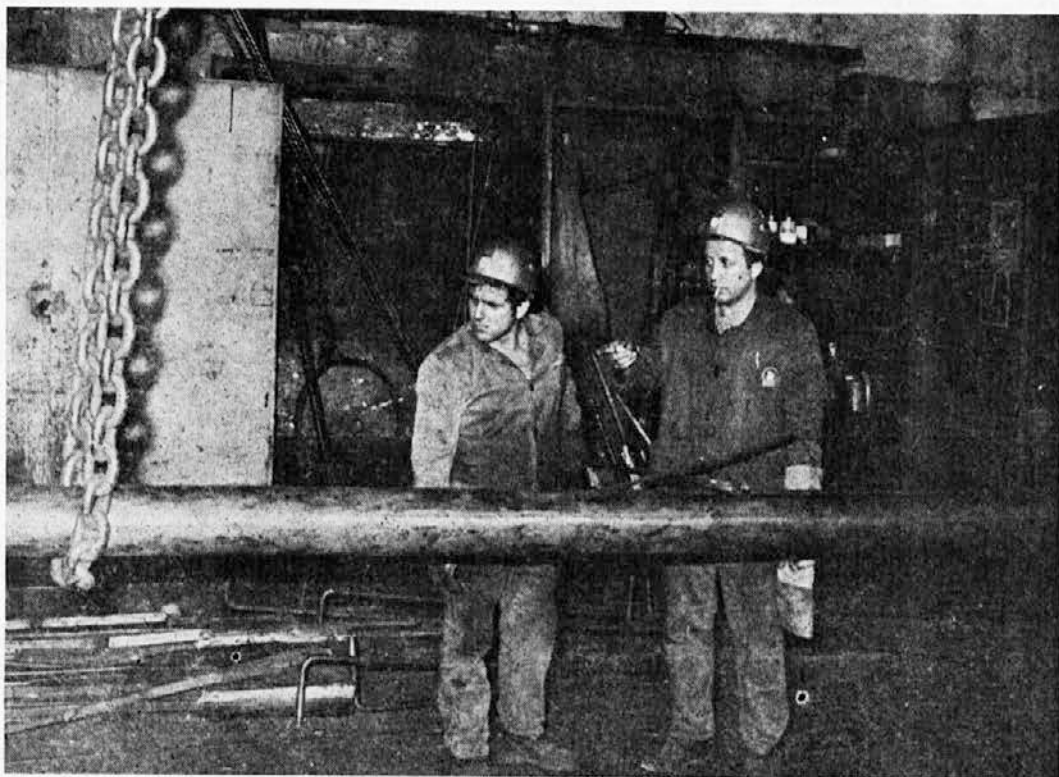
V kovačnici je trenutno zaposlenih 234 ljudi. Na ključnih agregatih delamo v štirih izmenah, sicer pa v treh, le izjemoma delamo na dve ali eno izmeno.

Kvalifikacijska struktura zaposlenih je ugodna, saj je nad 100 delavcev izenačenih, oz. kvalificiranih kovačev, 88 polkvalificiranih in le 33 nekvalificiranih. Kadre dobivamo že več let iz IC Ravne; zadnja leta so to večinoma specializirani delavci z dvoletno šolo in kvalifikacijo strojnega kovača. Prihajajo tudi tehniki, slabše je z inženirji in diplomiranimi inženirji.

V jugoslovanskem merilu je naša kovačnica po velikosti druga, v evropskem merilu pa se tudi ne smemo sramovati, saj se lahko kosa z marsikatero, ki je celo sodobnejše opremljena.

Perspektiva

Zaradi vse večje konkurence na tržišču, drage energije in delovne sile, se mora

Matevž Sumah (28 let v ŽR) in Jože Planinšec (16 let v ŽR) pri kovanju paličastega jekla

proces izdelave kovanih izdelkov nenehno izboljševati. Razvijati in uvajati je potrebno novejša metode izdelave, vse z namenom izboljšanja kakovosti odkovkov, hitrejšega procesa izdelave, čim bolj točnih oblik z minimalnimi dodatki in tolerancami, ob čim boljšem izplenu. Vse to pa bo dalo znižanje proizvodnih stroškov.

Skupno z razvojnim oddelkom načrtujemo v naslednjem srednjeročnem programu

Janez Perman, dipl. inž., vodja službe za kemijo in kemijske raziskave

Novi laboratoriji službe za kemijo in kemijske raziskave v Železarni Ravne

Tehnologija v Železarni Ravne se naglo razvija tako po obsegu kot po razvitosti. Skoraj ni obrata, v katerem ne bi bilo tudi kemijske problematike, ki se tako hitro razrašča, da ji je komaj lahko še slediti. Služba za kemijo in kemijske raziskave v Železarni Ravne je v zadnjih letih prišla v kritično fazo zaradi izrednega porasta tehnoloških zahtev in več kot 10-letne mačehovske investicijske in amortizacijske politike do te službe. Položaj pa ni kritičen samo za kemije, temveč v prvi vrsti za osnovne proizvodne obrate, ki brez kemijske službe ne morejo delati. Da ne bi zašli z načrtane poti, bi se o tej problematiki raje pogovorili kdaj drugič in se sedaj omejili le na nove kemijske laboratorije. V letu 1973 je namreč začel pihati ugodnejši veter in odobrena so bila sredstva za novo stavbo, v katero naj bi se vselila celotna kemijska služba. Predvidena je bila tudi oprema novih laboratorijev. Konec lanskega leta so začeli z zemeljskimi deli in mila zima je omogočila naglo napredovanje gradbenih del, tako da je stavba sedaj na zunaj gotova in bo mogoče notranja dela opraviti preko zime. Preseleitev je predvidena za prihodnje poletje. S tem bo odpravljena ena od bistvenih ovir za prepotrebni razvoj kemijske službe.

Za boljše razumevanje razdelitve laboratorijev v novi stavbi si moramo ogledati nekaj osnovnih podatkov službe za kemijo in kemijske raziskave. Sedanji prostori kemijske službe merijo skupaj približno 2000 m² koristne površine. Ta površina je že za sedanje zahteve premajhna in zelo otežkoča delo, še bolj pa ekspeditivnost. Poleg tega je to zelo neugodno s stališča varnosti pri delu, kar je povsem jasno vsakomur, ki se je ukvarjal s problemi kemijskih laboratorijev. Ta površina je poleg tega razmetana v prostorsko ločenih stavbah v železarni, kar še poveča problematiko. Površina je torej za potrebe kemijske službe premajhna, še bolj pa velja to za potreben bodoči razvoj. Iz teh razlogov je nujno povečati delovne površine in jih smotrno uporabiti. Vse laboratorije je treba združiti v eni stavbi ter priključiti tudi vzorčevalnice in kemijsko skladišče. Sedanja ločena lokacija posameznih grup laboratorijev ni slaba samo za organizacijo, ampak zmanjšuje tudi izkoristek aparatov, naprav, instalacij in delovne sile.

Iz podatkov je razvidno, da je bilo konec leta 1972 zaposlenih v kemijski službi

popolnoma avtomatizirane kovaške stroje, ki bodo zamenjali današnjo tehnologijo dela. Praktično bo na teh kovaških linijah, ki bodo povezane s pečmi za ogrevanje in toplotno obdelavo, potekal popolnoma avtomatiziran proces izdelave od priprave vložka do končnega izdelka.

Koloman Vrečič, inž.

Jože Žunec, mag.

skupno 77 uslužbencev, od katerih je 53 žensk in 24 moških. Po približni kalkulaciji bo stalež osebja narastel v sledečih 5 letih, torej do konca 1977, na 100 uslužbencev; porastla naj bi predvsem moška delovna sila, in sicer na 40 uslužbencev, ženska delovna sila pa le na 60 sodelavk. Po vsej verjetnosti se kasneje število uslužbencev ne bo večalo, ampak bo naraščala avtomatizacija ob istem ali malenkostno povečanem številu ljudi. V tabeli (slika 1) je pregled zaposlenih po izmenah; usluž-

Vrsta izmene	Stanje leta 1972			Stanje leta 1977		
	Skupno	moških	žensk	Skupno	moških	žensk
dopoldanska	46	14	32	60	24	36
popoldanska	25	8	17	30	12	18
nočna	6	2	4	10	4	6

Slika 1 — Pregled števila in vrste zaposlenih po izmenah

benci namreč niso zaposleni v eni izmeni, ampak delajo v štirih izmenah, tako da je ena izmena vedno prosta in torej praktično delajo le tri. Izmene so dopoldanska, popoldanska in nočna. V drugi koloni tabele vidimo, da je konec leta 1972 delalo na dopoldanski izmeni skupno 46 uslužbencev, od tega 32 žensk in 14 moških, na popoldanski 25, od tega 17 žensk in 8 moških ter v nočni izmeni 6 ljudi, od tega 4 ženske in 2 moška. V istem razmerju kal-

kulirano število ljudi na posameznih izmenah v letu 1977 je razvidno iz tretje kolone: na dopoldanski izmeni po 36 žensk in 24 moških, skupno torej 60 uslužbencev; na popoldanski izmeni bo 18 žensk in 12 moških, skupno 30 uslužbencev, medtem ko bo na nočni izmeni 6 žensk in 4 moški, skupaj torej 10 uslužbencev. Triizmenско delo je v laboratoriju za kvantometrijo, v laboratoriju za določevanje ogljika in žvepla, v laboratoriju za določevanje plinov ter v vzorčevalnici. Vsi ostali laboratoriji delajo v dveh izmenah. Na eno izmeno dela le administracija in vodilno osebje. Delo v laboratoriju poteka torej neprekinjeno dan in noč ob delavnikih, nedeljah in praznikih ter se zaustavi letno le trikrat za 40 ur ob največjih praznikih, ki jih morajo izkoristiti za remont aparatov in naprav.

Sedaj si moramo ogledati še organizacijsko shemo kemijske službe in razdelitev zaposlenih po teh oddelkih. Organizacijsko razdelitev v laboratoriju prikazuje razpredelnica (slika 2). Služba je razdeljena v 4 velike grupe:

spektroskopski laboratoriji, analitski laboratoriji, tehnološki laboratoriji ter vzdrževanje in materialna služba.

Vsaka od teh skupin je razdeljena na 4 laboratorije odnosno grupe. Spektroskopski laboratoriji so naslednji:

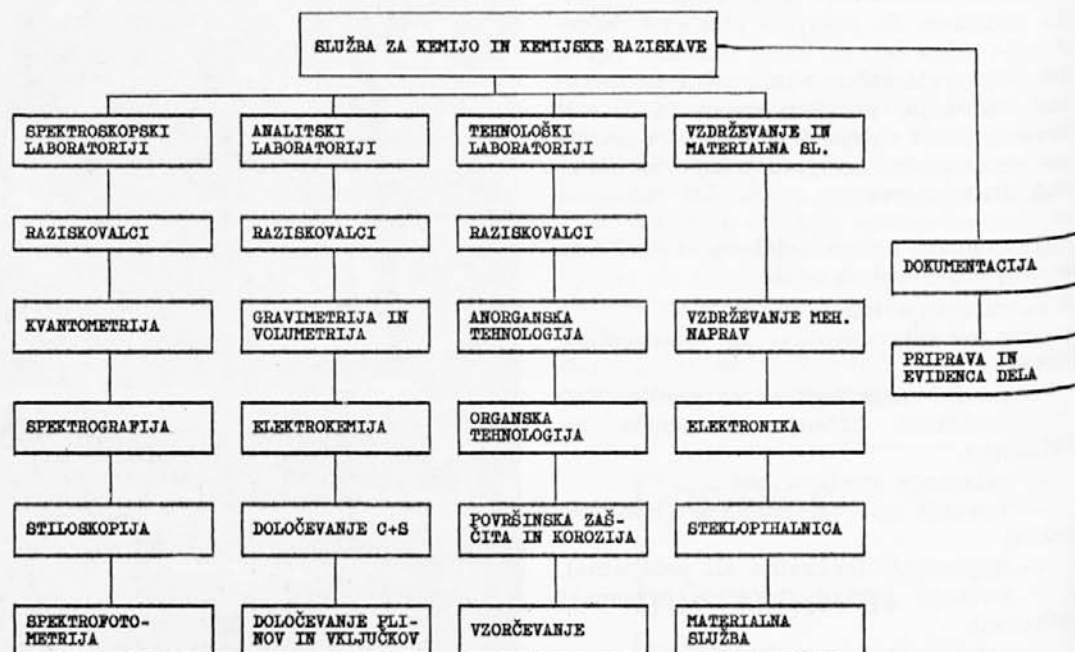
kvantometrijski laboratorij, spektrografski laboratorij, stiloskopski laboratorij in spektrofotometrični laboratorij.

Analitski laboratoriji imajo sledeče 4 laboratorije:

gravimetrijski in volumetrijski laboratorij, elektrokemijski laboratorij, laboratorij za določevanje ogljika in žvepla ter laboratorij za določevanje plinov in vključkov.

Tehnološki laboratorij pa ima sledeče 4 laboratorije:

laboratorij za organsko tehnologijo, laboratorij za anorgansko tehnologijo,

Slika 2

laboratorij za zaščito in korozijo ter laboratorij za vzorčenje.

Služba za vzdrževanje in materialno službo ima tudi 4 skupine, in sicer:

vzdrževanje mehanskih naprav, elektronika, steklopihalnica in materialna služba.

Razporeditev ljudi po teh skupinah laboratorijev je razvidna iz tabele, ki prikazuje stanje leta 1972 in kalkulacijo za leto 1977. Služba za kemijo ima poleg vodstva seveda tudi poseben del za pripravo in evidenco dela, administracijo in dokumentacijo. H kemijski službi posredno štejemo tudi kemijsko skladišče, ki je drugače organ centralne skladiščne službe in spada pod področje nabave; kemijsko skladišče najbolj koristi kemijski oddelek in ima v svoji kompetenci tudi njegovo strokovno vodstvo. Skladišče mora torej biti v neposredni bližini službe za kemijo zaradi lažjega oskrbovanja in strokovnega vodenja. Vprašanje skladišča naj bi bilo rešeno obenem z novimi laboratoriji, ker je organsko povezano z njihovim delovanjem. V te namene naj bi preuredili kletne prostore sedanje stavbe, ki jo bodo porušili. Žal to vprašanje še načelno ni rešeno zaradi mnenj in problemov požarne varnosti. Te probleme povzroča skladišče barv, ki je priključeno kemijskemu skladišču. To vprašanje je treba takoj rešiti, ker je od njega odvisna učinkovitost kemijske službe. Če problem ne bo možno rešiti drugače, je treba ločiti skladišče kemikalij in skladišče barv.

Na podlagi prikazanih podatkov, analize tehnologije in plana razvoja smo izdelali zasnovo nove stavbe. Ker paviljonski sistem ni bil možen na razpoložljivi površini in je tudi dražji, smo izbrali pravokotno stavbo 15×35 m s štirimi nivoji. Predlog za stolpič, v katerem bi bili tudi pisarniški prostori nekaterih obratov, tehnološko ni bil sprejemljiv. Prvič ne bi dobili za to kombinacijo potrebnih dovoljenj, ker je v nasprotju z varnostnimi in drugimi predpisi, drugič pa bi bila cena za 60 % višja zaradi paralelnih instalacij. Izbrana oblika in velikost stavbe ima 4 nivoje po 525 m² bruto površine, v celoti torej 2100 m² bruto površine. Tako pridobljena uporabna površina je manjša od površine sedanjih prostorov, vendar zaradi omejenih finančnih sredstev ni bilo mogoče predvideti večje površine. Edino, kar smo lahko ukrenili, je bilo to, da smo rezervirali zemljišče še za dve nadaljnji osi, to je ca. 30 % sedanje stavbe in priredili instalacije eventualnemu podaljšanju. Tako stanje je narekovalo izredno ekonomičnost s prostorom in izkoristek vsakega uporabnega volumna. Stavba je železobetonski skelet z betonskimi, opečnimi in montažnimi polnili. Instalacije so večinoma nadomestne in fleksibilne, ker so v laboratorijih večkrat potrebne spremembe. Stavba in instalacije so v skladu z najnovjšimi varnostnimi predpisi in bodočimi uredbami za zaščito okolja. Tako bo med drugim vgrajen tudi alarmni sistem za slučaj požara, ki bo neposredno povezan s požarnovarnostno službo; težka ventilacija bo imela zelo močan vzgon za hitro razredčitev plinov in par; za odpadne vo-

de je posebna lokalna nevtralizacijska jama z elektronsko kontrolo itd. Posebno skrb smo posvetili varnosti na delovnem mestu, zdravstveni preventivi in higieni. Tako bo npr. pojačana ventilacija zmanjšala koncentracijo škodljivih snovi, težki digestoriji z zračno zaveso bodo preprečevali prepih, ki je vzrok številnim obolenjem, zmanjšan bo odstotek stoječega dela, nameščene varnostne prhe, urejene čajne kuhinje in prostor za malico itd. Nadalje bo izboljšana zveza med laboratoriji in zveza z obrati, kar bo omogočilo hitrejšo kroženje tehnoloških informacij. Moderniziran bo interni in eksterni promet, oskrbovanje in vzdrževanje. Ogromen doprinos k temu bi bilo tudi kemijsko skladišče v neposredni bližini nove stavbe, na primer v kletnih prostorih stare stavbe, kot smo omenili že prej. Zelo ugodna bo že sama združitev vseh laboratorijev v eni stavbi, kar bo med drugim povečalo izkoristek osebja, naprav in materialov. Odpravljene bodo organizacijske in psihološke težave, ki jim je botrovala lokacijska razdrobljenost.

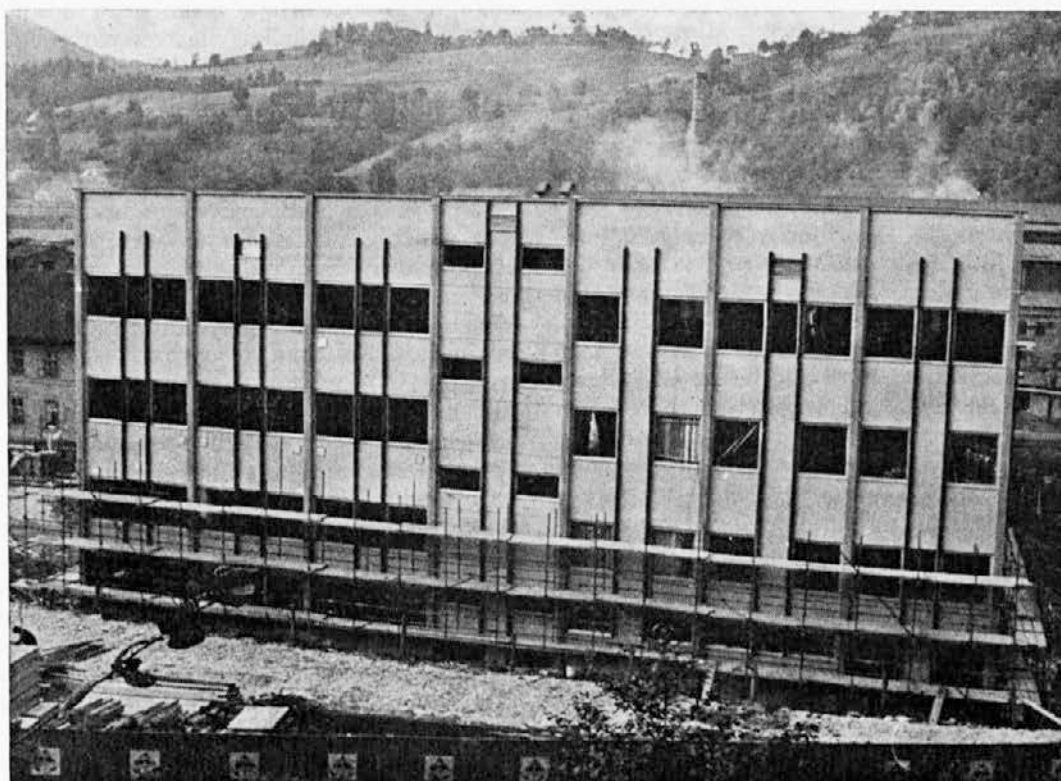
Po osnovni lokaciji in zasnovi je vodstvo službe za kemijo in kemijske raziskave pristopilo k izdelavi idejnega projekta. Ta obsega preko 2000 strani teksta, tabel, skic in načrtov. Delo je trajalo približno 2 leti in je bilo opravljeno večinoma v prostem času. Idejni projekt je razdeljen na sledečih 8 delov:

Osnovni podatki in zasnova,
Razdelitev in opis prostorov,
Oprema prostorov in priloge,
Dopolnitve gradbenega dela in opreme,
Neelektrične instalacije,
Električne instalacije,
Skupne instalacije v posameznih prostorih in
Nevtralizacijska jama.

Na podlagi tega idejnega projekta je Industrijski biro v Ljubljani s svojo skupino projektantov izdelal glavni projekt, ki pa še vedno ni povsem zaključen, ker

se stalno odpirajo novi problemi. Na eni strani nas je novi uvozni režim postavil ponekod pred nerešljiva vprašanja, na drugi strani pa so tako izvajalci kot glavni projektant postavljeni pred izredno težko nalogo, ker se prvič srečujejo z gradnjo tako kompliciranega laboratorija. V Jugoslaviji obstaja namreč specializirana grupa projektantov samo za medicinsko kemijske laboratorije, ki so povsem drugačni, medtem ko za metalurško in ostala področja skorajda nimamo strokovnjakov. Kljub tesnemu sodelovanju med uporabniki, projektanti in izvajalci iz razumljivih razlogov še vedno pride do nesporazumov, nejasnosti in težav pri uskladitvah. To od vseh zahteva skrajne napore in veliko časa. Zanesljivo pa se bo trud izplačal, saj bo to brez dvoma eden najmodernejših kemijskih laboratorijev v metalurški in kovinsko predelovalni industriji v državi, če bodo seveda nabavljeni potrebni aparati in oprema.

Razdelitev prostorov v novi stavbi v grobem odgovarja organizacijski shemi službe za kemijo in kemijske raziskave. V pritličju bodo spektroskopski laboratoriji, v prvem nadstropju analitski laboratoriji in v drugem nadstropju tehnološki laboratoriji. Vzdrževanje in materialna služba bo imela delavnico in priročno skladišče v kleti, operativno in elektroniko v prvem nadstropju, steklopihalnico pa v drugem nadstropju. Tehnološki laboratorij bo imel vzorčevalnice kovinskih in nekovinskih materialov, hitre vzorčevalnice za kvantometer, vodstvo vzorčevalnic in skladišča vzorcev v kleti. Ostali del kleti bo služil energetskim in klimatskim napravam ter za garderobe in kopalnice. Vsak laboratorij bo imel v svojem nadstropju prostore za vodje laboratorijev in raziskovalce na svojem področju. V pritličju bo poleg tega še vodstvo službe ter priprava in evidenca dela. V drugem nadstropju pa so morali odstopiti prostor za dokumentacijo, priročno knjižnico in pripadajočo čitalnico, ki

Nova stavba službe za kemijo in kemijske raziskave

Foto: F. Kamnik

bo obenem služila za predavanja in sestanke ter mogoče tudi kot jedilnica.

V spektroskopskih laboratorijih v priložnosti bo laboratorij za kvantometrijo, kjer bosta dva kvantometra neprekinjeno spremljala proces proizvodnje jekla, atestirala gotovo jeklo, kontrolirala nabavljene ferolegure ter druge metalurške dodatke in odpadke. Spektrografski laboratorij bo imel dva spektrografa za določevanje oligoelementov, mikrolegirnih dodatkov, dešifriranje tujih materialov, analizo barvnih kovin in druge specialne naloge. Velik delež spektrografskega laboratorija bo tudi kontrola onečiščenja okolja in kontrola koncentracije škodljivih snovi na delovnem mestu. Za te namene bo specialno opremljen s tako imenovano »aseptično« komoro, ki bo omogočala pripravo vzorcev za določevanje sledov brez vpliva zunanje kontaminacije. Stiloskopski laboratorij bo v laboratoriju in na terenu reševal vprašanja sortiranja, zamenjav in separacije pomešanih materialov. Poleg tega bo kontroliral ferolegure, dezoksidacijski aluminij, dešifriral barvne kovine, strojne dele, kontroliral lužnice, galvan-ske kopeli in podobno. Spektrofotometrični laboratorij bo prevzel kontrolne, arbitražne in specialne analize. Poleg tega bo specialno opremljen za analizo oligoelementov in sledov v različnih materialih. V veliki meri bo tudi dopolnilo spektrografije na področju kontrole onečiščenja okolja.

V analitskih laboratorijih v prvem nadstropju bo imel laboratorij za gravimetrijo in volumetrijo ločene težke kislinske prostore in prostore za ostalo kemijsko delo. Poleg tekočih kontrol ter posebnih in specialnih analiz bo ta laboratorij prevzel tudi arbitražne analize. Podobne naloge bo imel tudi laboratorij za elektrokemijo, ki pa bo poleg tega opremljen še za analizo sledov s pomočjo selektivnih elektrod. Laboratorij za določevanje ogljika in žvepla je vključen v neprekinjeni cikel in obremenjen enako kot kvantometrijski laboratorij. Tu tečejo hitre določitve ogljika in žvepla med proizvodnjo in atestiranjem jekel in ostalih materialov. Mimo tega obsega še specialni del za posebne analize, arbitražo in razvoj. Z isto frekvenco bo delal laboratorij za določevanje plinov in vključkov v jeklu, da bo spremljal proizvodnjo in kontroliral material, ki gre v nadaljnjo predelavo.

Tehnološki laboratoriji v drugem nadstropju bodo imeli laboratorij za anorgansko tehnologijo, ki bo reševal vprašanja pitnih, hladilnih in ostalih voda, kotlarno, kisikarno, acetilenarno itd. V sklopu tega laboratorija bo tudi specializirani laboratorij za vprašanja onečiščenja ozračja in voda. Laboratorij za organsko tehnologijo ima predvsem nalogo kontrolirati goriva in maziva, dimne pline, zaščitne atmosfere v pečeh itd. Kot specialno nalogo razvija metode plinske kromatografije najprej laboratorijsko, nato pa procesno. V laboratoriju za površinsko zaščito in korozijo bomo kontrolirali kemijski del procesov luženja, galvanskih in kemijskih prevlek in razvijali moderne metode obdelave in kontrole. Sčasoma bo tu možna tudi kontrola obstojnosti in korozije posameznih vrst jekel in podobno. K tehnološkemu laboratoriju spada tudi oddelek za vzorčenje, ki je

izredno važen za delo vseh ostalih laboratorijev. Vzorčevalnice so v kleti in so razdeljene v tri dele, kot smo omenili že prej. Hitre vzorčevalnice za kovinske in nekovinske vzorce delajo v taktu z ostalimi laboratoriji v medfazni in končni kontroli ter so opremljene za neprekinjeno pospešeno delo. Ostale vzorčevalnice pripravljajo kovinske in nekovinske vzorce za vhodno kontrolo, specialne analize, usluge in podobno.

Najbolj kočljivo vprašanje pri izgradnji novega laboratorija je vprašanje tehnične opreme. Sedanja oprema je stara preko 10 let in do skrajnosti iztrošena, kar je izredno tvegano za nadaljnjo proizvodnjo. Zaradi tega so bila odobrena sredstva za nabavo nove in dodatne prepotrebne opreme, od katerih pa smo do sedaj uspeli izkoristiti le eno četrtino. Naenkrat so nam letošnji ukrepi na področju uvoza in investicij prekrizali račune in onemogočili nabavo že izbranih aparatov, strojev in naprav. Stanje je katastrofalno že sedaj, kaj bo šele prihodnje leto, ko se bo treba vseliti in rešiti to vprašanje brez prekinitve dela v metalurških obratih. Prav posebno nujna in kritična je nabava novega emisijskega kvantometra, ker nam bo stari, že zdavnaj iztrošeni, vsak čas odpovedal, pri tem pa se bosta ustavili obe jeklarni in livarni ter nanje vezani ostali obrati. S tem

se ni igrati, ker je to povezano z veliko odgovornostjo, kajti z ostalimi mokrimi metodami nikakor ne moremo slediti moderni tehnologiji proizvodnje jekla. Sem spada tudi neobhodna dodatna oprema kvantometra, oprema za hitre vzorčevalnice, nov avtomat za določevanje ogljika in žvepla in posamezne manjše aparature v ostalih laboratorijih. Sledi nadomestitev že zdavnaj iztrošenih analitskih tehtnic, potencio-metrov, fotometrov, kalorimetrov itd. Že zdavnaj smo zamudili nabavo klimatskih naprav in »aseptične« komore, ki so sestavni deli instalacij novega laboratorija in bi jih morali sedaj že vgraditi, da ne bi zavirali dokončanja stavbe. Nujni so tudi instrumenti za kontrolo ozračja, kajti novi zakon za zaščito zraka je že v veljavi in velikih penalov se bomo ubranili le s kontinuirno kontrolo emisij in imisij na področju ŽR. Kritični so tudi nekateri uvoženi instalacijski materiali, ki jih v večini primerov ni mogoče nadomestiti z domačimi ali pa le z velikim finančnim in tehnološkim rizikom. Ti problemi že sedaj močno zavirajo gradnjo laboratorijev in rušijo predvideni načrt razvoja.

Živimo v upanju, da bo embargo na uvoz materialov in investicijske opreme ukinjen in bomo lahko porabili vsaj predvidena sredstva. V nasprotnem primeru ne vidimo pozneje izhoda iz nastale situacije.

Sredstva za delo in naš odnos do teh sredstev

Za vsak proizvodni postopek pri izdelavi izdelkov ki s prodajo na tržišču dobijo svojo vrednost, so potrebni trije osnovni činitelji: človek, kot subjekt delovnega postopka, stroj ali orodje, kot vrednost za delo in material, kot predmet dela. Delovni postopek pa se lahko odvija le, če so delovno sposobni vsi navedeni činitelji in pravilna organizacija dela ob vseh ostalih pogojih, ki spremljajo vsako proizvodnjo.

V sestavku bi želel opisati samo enega od naštetih činiteljev, ki pogojuje proizvodni postopek, in sicer — področje sredstev za delo ter odnos zaposlenih v železarni Ravne nasploh do teh sredstev. Razen človeka, ki predstavlja največjo vrednost v našem samoupravnem socialističnem družbenem sistemu, človeka, ki se ga v denarju ne da ovrednotiti, predstavljajo osnovna sredstva tisti del družbenega premoženja, ki ga lahko izrazimo vrednostno v dinarjih. Kolikšna je vrednost osnovnih sredstev je razvidno ob vsakoletnem zaključnem računu.

Ogromni napor so bili potrebni od celotne družbe in odrekanja vseh zaposlenih v železarni Ravne, da so se pridela in zbrala sredstva za enostavno in razširjeno reprodukcijo, v sestav katere spadajo tudi vsa osnovna sredstva.

Toda velikokrat se pri vsakodnevnem delu ne zavedamo pomembnosti navedenega. Če bi se resnično zavedali, potem se ne bi dogajali primeri, ko zaradi malomarnega odnosa, nestrokovnega dela, neupoštevanja obratovalnih predpisov, preobremenjevanja, slabega čiščenja, nepravočasnega dajanja v popravilo, nezadostnega maza-

nja itd. uničujejo osnovna sredstva — stroji, naprave in orodja. Posledice takega stanja se zrcalijo v naslednjem:

1. Življenjska doba osnovnih sredstev je bistveno krajša od normalne.
2. Izpadi proizvodnje so občutno večji in presega predvidevanja letnih planov.
3. Stroški vzdrževanja in izrednih popravil hitro naraščajo.
4. Planirana količina proizvodnje pada ali pa se z velikimi naporimi komaj dosega.
5. Pogodbeni dobavni roki se ne izpolnjujejo in zaradi tega rastejo stroški penalov in pada ugled podjetja.
6. Dohodek v proizvodnji pada zaradi manjše proizvodnje, večjih stroškov vzdrževanja in dodatnih stroškov penaliziranja.
7. Zaradi manjšega dohodka nastane problematično financiranje enostavne in razširjene reprodukcije ter osebne in družbenega standarda itd.

Če bi še naprej razčlenjevali, kaj vse imajo vpliv posledice slabega odnosa do sredstev za delo, bi prišli do ugotovitve, ki nas ne bi razveselile, temveč globoko presunile.

Poglejmo si samo nekaj primerov, ki bodo nazorno prikazali stanje odnosa do sredstev za delo pri nas v železarni Ravne.

Na **topilniških** agregatih forsiramo vzdržnost obzidave, zavlačujemo s krpanjem češ, saj bo še izdržala eno šaržo. Pri tem se prežge osnovna jeklena konstrukcija peči, nastajajo predori in jeklo izteče po tleh ter uničuje in zalije še ostale obratovalne naprave pod pečmi. Škoda, ki na tak način nastane ni primerljiva z vred-

nostjo ognjevdružne obzidave, zato ne bi smelo biti vprašanje, pri slabi in izrabljeni obzidavi peči ena šarža več ali manj. Izjemni so primeri trenutne porušitve ognjevdružne obzidave zaradi normalnega vodenja tehnološkega postopka topljenega jekla. Veliko je vzrokov, ki pa so v večini subjektivnega značaja in vplivajo na posledice uničevanja sredstev za delo, kot so: neustrezna priprava vložka starega železa, nepazljivost pri zalaganju — šaržiranju peči, uničevanje podestov in zaščitnih ograj na pečeh s šaržiranimi košarami, presiljevanje obratovalnih mehanizmov na pečeh, zalaganje večjih količin, kot je nominalna kapaciteta, nepazljivost pri pihanju s kisikom, nezadostno in neredno čiščenje agregatov in njihove okolice, zatiranje obratovalnih mehanizmov z odpadki ter vložkom itd.

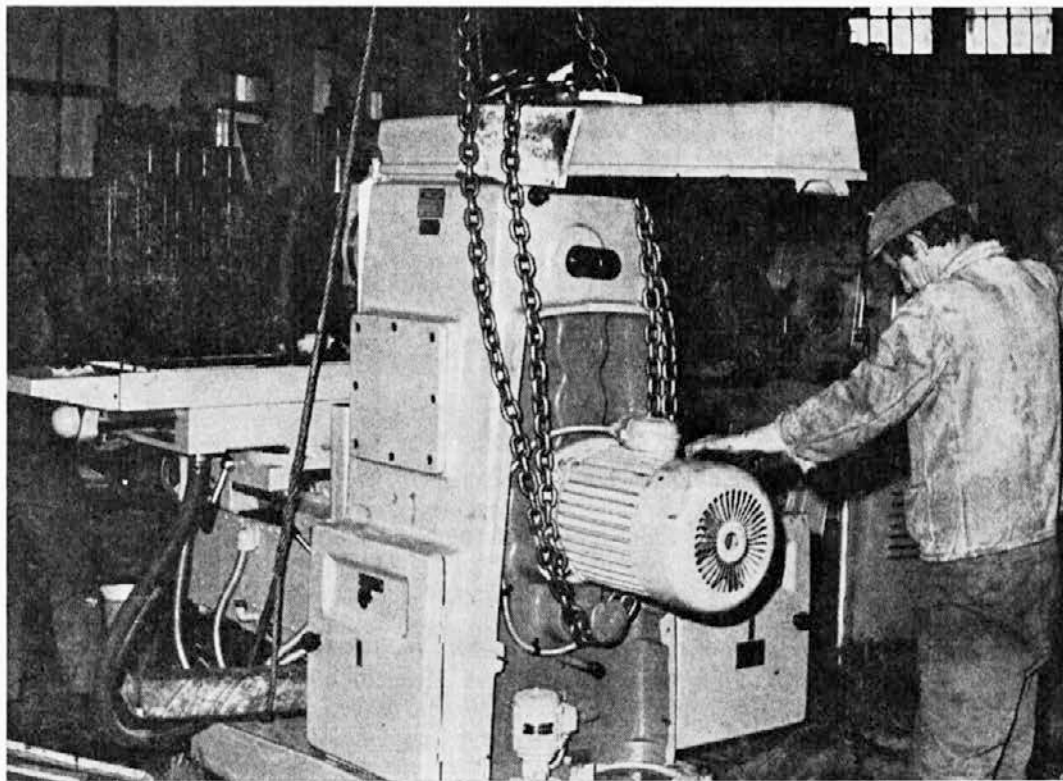
Na livarskih in čistilniških sredstvih za delo se prav tako dogajajo primeri, ki so subjektivnega značaja in so vzrok uničevanja osnovnih sredstev, kot npr. zalaganje večjih količin ulitkov, preko predpisanih kapacitet, pomanjkljivo spremljanje dogajanj med obratovalnim postopkom, nezadostna skrb za čiščenje naprav in okolice, zatiranje pogonskih mehanizmov in elektro motorjev s peskom in odpadki, nepravočasno javljanje nastalih okvar in obratovanje z nepopolnimi ali defektnimi sredstvi za delo itd.

Na valjarniških strojih in agregatih je veliko primerov slabega odnosa do sredstev za delo, med njimi so najpogostejši: prestavljanje naloženih prikolic z ingoti s pomočjo mehanizma kleščnega žerjava namesto z vlačilci, brezobčutno manipuliranje z mehanizmi na bločni progi, nezadostno spremljanje procesa ogrevanja, da nastanejo trenutne ali dolgotrajne toplotne preobremenitve na pečeh, nezadostno čiščenje in zanemarjanje ključnih obratovalnih mehanizmov, čeprav so določeni dnevi čiščenja, preobremenjevanje čistilnih in adjustirnih strojev, samovoljno spreminjanje predpisanih parametrov in nastavitvev strojev, opuščanje stalnega nadzora med obratovanjem in tehnološkim postopkom itd.

Na kovaških agregatih in napravah se je odnos do sredstev za delo že nekoliko izboljšal, vendar je še dovolj slabosti, ki se bodo morale odpraviti, kot so pomanjkljivo čiščenje predvsem na hidravličnih stiskalnicah, kjer so obratovalni mehanizmi zasuti s škajo, obrabljenost orodij in njih nepravočasna zamenjava, manipulacija z odkovki pri zlaganju voz kovaških peči, kjer se uničuje ognjevdružna obzidava in ogrodja peči itd.

Na obdelovalnih strojih in napravah je cela vrsta primerov slabega odnosa do sredstev za delo, ki se začne že pri čiščenju ter negovanju strojev, nepravilnem ali pomanjkljivem vpenjanju obdelovancev, nezadostni skrbi za mazanje in brisanje vodil, puščanje strojev v obratovanju brez nadzora ali čitanje romanov med postopkom obdelave, tako da se z orodjem zapelje v vpenjalno ploščo ali konjička, preobremenjevanje strojev s prevelikimi pomiki in odvzemi, nezadostna skrb za funkcioniranje in uporaba zaščitnih sredstev, nestrokovno upravljanje s stroji itd.

Na žerjavih in dvigalnih napravah se dogajajo primeri očitno slabega odnosa, ki

Andrej Duro (13 let v ŽR) pri montaži novega stroja

se odražajo v naslednjem: dvigovanje bremen, ki prekoračujejo nosilnost žerjavov, manipuliranje pri dvigovanju bremen v nasprotju s predpisi, uporabljanje mejnih stikal za normalno ustavljanje pogonskih mehanizmov, zaletavanje pri vožnji v sosednje žerjave, uporaba kontriranja namesto vgrajenih zavor, samovoljno opuščanje zavornih mehanizmov in onesposobitev zavornih sistemov, nepazljivost pri upravljanju z grabilci, opuščanje rednega mazanja obratovalnih mehanizmov, zanemarjanje čiščenja in negovanja žerjavov itd.

Na stavbah in gradbenih objektih lahko prav tako zasledimo posledice našega odnosa do teh sredstev, ki se kažejo v: lomljenju zasteklenih površin v letnem času, (kar je pred nastopom zime potrebno vedno obnavljati z vstavljanjem novih stekel), nezadostna skrb za strešne kritine in odtočne sisteme, tako da ob nalivih voda vdira v notranjost prostorov ali pa uničuje fasade, razlivanje olja po betonskih temeljih strojev, zaradi netesnosti, metanje izdelkov, ki pri tem poškodujejo stene ali betonske površine tal, zaletavanje s transportnimi sredstvi v vrata proizvodnih hal in deformiranje istih, odmetavanje odpadnega železa, odpadkov ali izdelkov po transportnih poteh v podjetju, vožnja z vozili po urejenih zelenicah itd.

Veliko primerov slabega odnosa do sredstev za delo bi še lahko našli, ki bi skupaj z že omenjenimi dali celotni pregled stanja pri nas v železarni Ravne. Kot je bilo že uvodoma omenjeno, so vzroki in posledice takega stanja v glavnem subjektivne narave. Z izboljšanjem odnosa do sredstev za delo se da še veliko napraviti. Za to niso potrebna dodatna finančna sredstva, ki bi se morala vlagati za sanacijo stanja, temveč le malo več dobre volje, prizadevanja in delovne zavesti. Nasprotno, vsako izboljšanje na tem področju bi prineslo več dohodka na vložena finančna sredstva.

Pri sedanjem stanju odnosov v železarni Ravne sama služba vzdrževanja ne more bistveno vplivati na izboljšanje, temveč lahko le »gasi« najnujnejše primere okvar. Zadržati se na doslej ustaljenih odnosih pa istočasno pomeni ob že vpeljani racionalizaciji notranje organiziranosti in povečanja produktivnosti pri vseh vzdrževalcih, še dodatno povečanje števila zaposlenih vzdrževalcev ali najmanjše tujih izvajalcev vzdrževalnih del, ki svoje usluge zaračunavajo z vsemi obremenitvami. **Kakor vidimo, vse druge rešitve, razen izboljšanje odnosa do sredstev za delo niso ekonomične, zato jih ne bi smeli akceptirati.**

Vse, ki smo zaposleni v naši delovni organizaciji, bi moralo skrbeti dejstvo, da znašajo stroški vzdrževanja preko četrtine vseh stroškov proizvodnje. Ko obravnavamo rezultate poslovanja se velikokrat ustavimo na navedenem podatku in običajno takoj pomislimo na službo vzdrževanja ter jo obsojamo, da take stroške »povzroča«. Iz vsebine prispevka pa boste lahko razbrali, da so stroški vzdrževanja nujno zlo in so le posledica slabega odnosa do sredstev za delo nas vseh. Brez vzdrževanja si seveda ne moremo predstavljati proizvodnje, vprašanje pa je, če so stroški vzdrževanja taki kot so v našem podjetju potrebni, verjetno bi lahko bili znatno nižji ob boljših odnosih do sredstev za delo in družbenega premoženja nasplo.

Med slabe odnose do sredstev za delo spada tudi malomaren odnos do prijavljanja nastalih lomov na strojih in agregatih. Pravočasne in pravilne prijave strojelomov naši delovni organizaciji preko zavarovalnice povrnejo vsaj del škode, ki jih ob takih primerih utrpimo. Velikokrat pa se od vodstev proizvodnje zahtevajo popravila strojelomov, ki se morajo bremeniti na konto rednih stroškov vzdrževanja. Neglede na povzročitelje lomov je tak način obravnave strojelomnih primerov za podjetje skrajno škodljiv in dodatno vpliva na povečanje stroškov proizvodnje.

Seveda pri naštevanju slabosti v odnosu do sredstev za delo ne moremo izpustiti vzdrževalcev. Vzdrževalci sicer ne upravljajo s tako dragimi sredstvi za delo, ker njihovo opremo sestavljajo pretežno ročna orodja in stroji. Tudi na tem področju dejavnosti se bo moralo še marsikaj spremeniti, da bodo rezultati dela boljši in stroški proizvodnje manjši. **Vsebina članka**

naj bi našla odmev v zavesti nas vseh, ki smo zaposleni v železarni Ravne. Pomagala naj bi na področje odnosa do sredstev za delo vnesti tiste pozitivne elemente, ki bodo vplivali na izboljšanje gospodarjenja, zmanjšanje stroškov proizvodnje in podaljšanje življenjske dobe dragih osnovnih sredstev.

Herman Lesjak

Proizvodnja slovenskih železarn v septembru

Tričetr leta je za nami, samo trije meseci še ostanejo do obračuna, kako smo izvršili letošnji proizvodni in gospodarski načrt. Zaenkrat smo še v zavidljivem stanju, da želimo čim večjo proizvodnjo in nas recesija, ki vlada v železarski proizvodnji v zapadnem svetu ni prizadela. Drugod izdajajo priporočila za omejevanje proizvodnje, mi imamo akcijski program, da bi izdelali več jekla, kot znaša letni načrt. Sem in tja sicer nastajajo tržni viški, ki so bolj odraz neuravnane uvoza, kot presežka proizvodnih zmogljivosti predvsem kar zadeva osnovno vejo proizvodnje železarn. S proizvodi predelave in finalizacije je drugače. Recesija v gradbeništvu v deželah evropske gospodarske skupnosti, kriza v proizvodnji avtomobilov zaradi višjih cen nafte in splošno zaostajanje proizvodnje v kovinsko-predelovalni industriji so vnesli nemir na svetovnem trgu, kar se odraža tudi na naših možnostih izvoza. Takšno stanje je prineslo s seboj tudi spremembe povpraševanja na domačem trgu in tako nastajajo težave z možnostjo prodaje in zasedbe kapacitet za nekatere naše proizvode.

Ukrepi za zniževanje uvoza so nas ponekod prizadeli, vendar je najhujše, upajmo, za nami. Po eni strani prizadevanje in uspehi v povečanju izvoza, po drugi strani pa boljše oskrba domačega trga s proizvodi črne metalurgije in s tem znižanje potrebe uvoza so pripomogli, da smo v SOZD Slovenske železarne dosegli predpisano mejo 120 % lanskoletnega izvoza.

Proizvodni rezultati v mesecu septembru nam sicer niso izpolnili pričakovanj in želja, so pa boljši kot v avgustu.

V proizvodnji surovega železa to sicer ne drži, ker je bila za skoraj 700 ton manjša kot v avgustu, skupni mesečni proizvodni načrt pa je bil dosežen s 101 %. Plavžarji na Jesenicah so izdelali načrt s 102 odst. in še naprej popravljajo svoj zbirni rezultat. V Železarni Štore so imeli večje in manjše okvare, tako da so izgubili nad 310 ton proizvodnje in dosegli mesečni načrt s 97 %.

Skupen zaostanek ob koncu meseca septembra znaša 5010 ton. Da bi dosegli letni načrt, bi morala znašati mesečna proizvodnja surovega železa 18.420 ton. To je celo nekaj več, kot je znašala lani meseca septembra, ko je bila 18.359 ton, pa le manj kot je znašala lani decembra, ko je bila skoraj 19.000 ton.

Letošnja proizvodnja surovega železa je za okoli 6.700 ton nižja, kot je bila v enakem obdobju lani, vzrok je znan, popravilo plavža na Jesenicah.

Mesečni načrt proizvodnje jekla ni bil dosežen, vendar je količina že blizu 65.000 ton. Dolomitni bloki iz domače proizvodnje imajo zaenkrat precej slabšo vzdržnost od uvoženih. Večje število popravil je imelo za posledico nižjo proizvodnjo na elektro pečeh v Železarni Jesenice. Mesečni načrt so dosegli z 88 %. V Železarni Ravne je del proizvodnje izpadel zaradi popravil transformatorja 25-tonske peči in okvare na stikalu 40-tonske peči. Mesečni načrt so dosegli s 93 %. Še dobro, da so SM peči delale dobro, saj so na Jesenicah dosegli mesečni načrt s 102 %, v Železarni Štore pa celo s 131 % zaradi ponovne uvedbe četrte izmene.

Lani je bila ob koncu septembra proizvodnja surovega jekla 29.170 ton nižja od letošnje. Zbirna izvršitev je 99 % od načrtovane količine. Zaostanek znaša 8.229 ton. Da bi dosegli letni načrt, mora znašati proizvodnja jekla poprečno mesečno 69.100 ton. Da bi dosegli količino postavljeno v akcijskem programu in za leto 1975 načrtovano po srednjeročnem planu, to je 800.000 ton, bi morala znašati poprečna mesečna proizvodnja 70.410 ton. Letos smo imeli že v nekaj mesecih približno toliko jekla. Lanskoletna, decembrska je bila celo 73.100 ton. Vse možnosti obstajajo (če se ne bi zgodilo kaj nepričakovane), da dosežemo proizvodnjo 800.000 ton.

Blagovna proizvodnja dosega v železarnah tako mesečno kot tudi zbirno načrtovane količine in jih tudi presega. Mesečni načrt je v Železarni Jesenice bil dosežen s 103 %, v Železarni Ravne s 97 % in v Železarni Štore s 121 %. Vse tri železarne so realizirale mesečni načrt blagovne proizvodnje s 106 %. Zbirno so v Železarni Jesenice praktično na planirani količini, v Železarni Ravne prav tako, v Železarni Štore pa 13 % nad načrtovano količino, kar da skupni rezultat 102 %.

Letošnja količina blagovne proizvodnje ob koncu septembra je za 41.496 ton večja, kot je bila ob istem času lani in prav ta uspeh nam je prinesel tudi sprostitvev uvoza. Kolikor več damo domačemu trgu, toliko manjša je potreba uvoza izdelkov črne metalurgije.

Če pregledamo izvrševanje blagovne proizvodnje po posameznih izdelkih in železarnah vidimo, da so ponekod zaostanki, ker so imeli popravila ali nepredvidene zastoje in ne izvršujejo načrt, ponekod pa načrt ni dosežen, ker ni naročil.

V Železarni Jesenice ni dosežen načrt proizvodnje valjanih polizdelkov, valjane žice, srednje in tanke pločevine in valjanih trakov.

Zaostanek je tudi v proizvodnji vlečene

žice, žičnih izdelkov in konfekcioniranih izdelkov.

V Železarni Ravne niso dosegli načrtovano količino valjanih profilov, vlečene žice, vzmeti, pnevmatskih strojev in orodja ter rezilnega orodja.

V Železarni Štore niso na načrtovani količini pri proizvodnji kokil, strojne sive litine ter strojnih delov.

Za izvršitev letnega načrta se nam ni treba bati in so izgledi, da bo mesečno poprečje še naprej nad 60.000 ton, kot je bilo že v septembru. Nekatere zaostanke bo mogoče še izravnati, tam kjer so naročila. Bolj zaskrbljujoče je, ker obstaja nevarnost, da bodo za nekatere proizvode zmanjšane potrebe na trgu in da ne bo mogoče polno izkoriščati danih kapacitet.

Izvršitev blagovne proizvodnje pri predelovalcih je za malenkost odnosno za približno 1 % nižja, kot je bila v avgustu in zaostaja za 4 % za mesečno načrtovano količino. Zbirno izvršujejo načrt blagovne proizvodnje 98 % in je nad načrtovano količino samo Tovil s 7 %. Ostali zaostajajo za nekaj odstotkov. Skupen zaostanek znaša nekaj več kot 600 ton. Letošnjega dosežka pa ne moremo ocenjevati samo po doseganju plana. Ob koncu septembra je letošnja proizvodnja za 3419 ton večja od lanske ob istem času ali za več, kot znaša letošnji enomesečni načrt. Ker za nekatere proizvode manjka naročil, bodo težko dosegli letno načrtovano količino, posebnega preobrata stanja pa v zadnjih treh mesecih letošnjega leta ne moremo pričakovati.

Skupno je bila mesečna izvršitev blagovne proizvodnje v Slovenskih železarnah v septembru 105 % in znaša zbirna izvršitev 102 % ter je za 9 % večja, kot je bila konec septembra lani.

Izvoz je v splošni politiki za stabilizacijo našega gospodarstva ena osnovnih postavk. V spremljanju naših izvoznih nalog in v prizadevanjih za povečanje izvoza, smo doslej primerjali podatke gospodarskega načrta za letošnje leto. Po teh podatkih so v preteklem mesecu izvršili količinski načrt Železarna Jesenice s 103 %, Veriga Lesce 183 % in Žična Celje 186 %. Zbirno so nad načrtovano količino v Verigi in Žični, vse ostale delovne organizacije zaostajajo, in to velja tudi za izvrševanje izvoza po vrednosti. Da bi se stanje popravilo so vloženi posebni napor in je delavski svet Slovenskih železarn na zadnjem zasedanju dne 30. septembra potrdil tudi poseben pravilnik za stimulacijo izvoza. Kot že rečeno, nam pa štejejo v dobro, da z boljšo oskrbo domačega tržišča znižujemo potrebo po uvozu.

V eksterni realizaciji so bile v septembru vse delovne organizacije zelo uspešne, saj znaša najmanjši presežek načrtovane mesečne realizacije 8 %. Zbirno izvršujejo Slovenske železarne načrt akumulacije tudi s 108 %.

Iz mesečnih problematik, ki jih dobivamo, je v septembru vidna tudi sprememba. Problema delovne sile ni več, vsaj ne v taki obliki, kot v letnih mesecih. Lani so proizvodni in poslovni uspehi zadnjih treh mesecev prekosili vsa pričakovanja. Letošnji pogoji ob pričetku zadnjega četrtletja niso nič slabši in upamo, da nam bodo do sežki to potrdili.

Milan Marolt, dipl. inž.

S sej kolegijских izvršilnih organov

Osnovna točka dnevnega reda seje skupnega odbora za gospodarjenje je bil predlog srednjeročnega razvojnega načrta naše železarnice za obdobje 1976—1980. Odbor je na seji razpravljala še o predlogih za dopolnitev organizacijske sheme in sistemizacije delovnih mest, razpravljala o rezultatih kontinuiranega popisa, korekturah planskih cen za nekatere reprodukcijske materiale in končno odločal o predlogih za službena potovanja v inozemstvo.

Predlog srednjeročnega razvojnega programa bo moral biti predmet širše razprave v delovni skupnosti, oz. bi se z njim moral seznaniti vsak zaposleni. S tem namenom je bil program kot posebna priloga objavljen v prejšnji številki Informativnega fužinarja. Na seji odbora je bilo ugotovljeno, da je predlog programa v redu sestavljen, da pa se vidi, da je pomanjkanje obratnih in drugih sredstev v naši železarni še vedno precej šibka točka. Nekoliko daljša razprava je bila o tistem delu, ki govori o predvidenem dohodku, ki naj bi ga v posameznih obdobjih dosegala naša železarna, in o njegovi razdelitvi. Za predvidena investicijska vlaganja je bilo rečeno, da je njihova višina za posamezne proizvodne obrate v predlogu navedena, da pa se delovna skupnost skupnih služb obravnava kot celota in da bi zato bilo prav, da se tudi za te obrate podrobneje predvidi in določi, kaj in koliko se bo v posameznem obratu investiralo. Po širši razpravi, v kateri so bila posredovana nekatera dodatna zahtevana pojasnila, je odbor sklenil:

— odbor se strinja s predlogom srednjeročnega razvojnega programa za TOZD metalurške proizvodnje, TOZD mehanske obdelave, TOZD tovarno rezalnega orodja Prevalje in delovno organizacijo železarno kot celoto za obdobje 1976—1980. Predlog se v predloženi obliki posreduje v javno razpravo in sprejem s pripombo, da je v okviru srednjeročnega razvojnega načrta v letnih načrtih podrobneje zapisati, katere investicije in v katerih obratih bodo izvršene v delovni skupnosti skupnih služb.

Za predlagane korekture planskih cen nekaterih vrst reprodukcijskega materiala je bilo v obrazložitvi povedano, da so nabavne cene reprodukcijskega materiala, ki se mu prištejejo še drugi stroški nabave, osnova za določitev planskih cen za naslednje leto. Na tej osnovi so bile z gospodarskim načrtom sprejete in potrjene tudi planske cene za letošnje leto. Med letom pa je prišlo na svetovnem in domačem trgu do nekaterih občutnih sprememb pri cenah surovin. Posledica tega je, da z gospodarskim načrtom določene planske cene za letošnje leto v celoti ne ustrezajo več. Gre predvsem za ceno starega železa, nekatere vrste pločevin, ferolegur in drugih metalnih dodatkov. Z namenom, da bi planske cene pri nas uskladili z dejanskimi cenami in stroški, je bilo zato predlagano, da naj bi se z veljavnostjo od 1. avgusta letos dalje spremenile in korigirale planske cene za prej našteje reprodukcijske materiale. Ker je bil predlog podkrepjen še z nekaterimi drugimi podatki in primerjavami, je bilo odločeno:

— odbor se strinja in soglašala s predlaganimi korekturami planskih cen za staro železo, nekatere vrste pločevin, odkovkov in ferolegur. Korektura planskih cen za našteje izdelke velja od 1. avgusta 1975 dalje.

Odboru sta bila posredovana v obravnavo predloga za dopolnitev organizacijske sheme in sistemizacije delovnih mest v jeklovleku in družbenopolitičnih organizacijah železarne. Odbor je na podlagi posredovanih podatkov in utemeljitve menil, da sta oba predloga, posebno še, ker sta bila predhodno obravnavana na ustreznih strokovnih službah, dovolj utemeljena, zato je sklenil:

— odbor se strinja s predlagano dopolnitvijo organizacijske sheme in sistemizacije delovnih mest v obratu jeklovlek in družbenopolitičnih organizacijah železarne. Predlog za spremembo v jeklovleku mora v obravnavo in potrditev na delavski svet TOZD metalurške proizvodnje, predlog za spremembo pri družbenopolitičnih organizacijah železarne pa na delavski svet delovne skupnosti skupnih služb.

Odbor je potrdil tudi rezultat kontinuiranega popisa zaloga materiala razreda 3, ki je bil opravljen v tretjem turnusu letošnjega leta, in odobril knjižne ugotovljenih razlik, in sicer viškov v znesku 14,78 din v dobro izrednim dohodkom ter mankov v znesku 2.499,45 dinarjev v breme izrednih stroškov.

Na predlog vodstev TOZD in posameznih sektorjev je odbor odobril službena potovanja v inozemstvo, in to: mag. inž. Jožetu Zuncu 5-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, inž. Mitji Šipku in inž. Mirku Pikalu 2-dnevno službeno potovanje v Avstrijo, glavnemu direktorju Francu Faletu in inž. Jožetu Geršaku 3-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, mag. inž. Ivanu Ažnohu 5-dnevno službeno potovanje v Bolgarijo, inž. Božu Cimermanu 30-dnevno službeno potovanje v Sovjetsko zvezo. Stroški tega potovanja bremenijo podjetja Slovenskih železarn; inž. Antonu Letonji in Jožetu Maticu 1-dnevno službeno potovanje v Avstrijo, inž. Mitji Šipku, inž. Ferdu Vizjaku in inž. Božu Bratušiču 5-dnevno službeno potovanje na Švedsko.

Odbor za splošne zadeve

Seja odbora je bila namenjena obravnavi stanovanjske problematike in reševanju pritožb prizadetih na posamezne sklepe in odločitve stanovanjskih komisij pri zadnjem razpisu in delitvi stanovanj v novem stanovanjskem bloku na Javorniku.

Uvodoma je bilo ugotovljeno, da je bilo letos na Javorniku zgrajenih in vseljivih precej stanovanj. O merilih in kriterijih za delitev stanovanj smo se v železarni zaposleni sporazumeli s posebnim samoupravnim sporazumom, v katerem imamo določene tudi pogoje, merila in kriterije za dodelitev ali zamenjavo stanovanj. Do delitve stanovanj v nazadnje

zgrajenem stanovanjskem bloku na Javorniku so stanovanjske komisije v glavnem reševale pritožbe za dodelitev novega stanovanja in le v manjši meri so bile prisotne tudi prošnje za zamenjavo stanovanj. Pri zadnjem razpisu pa se je za zamenjavo prijavilo precej kandidatov. Vseh stanovanj v novo zgrajenem bloku na Javorniku je bilo le 33. Zato je razumljivo, da kljub prizadevanjem stanovanjskih komisij in iskanju možnosti, vseh prosilcev ni bilo mogoče zadovoljiti. Zaradi tega je bilo precejšnje število pritožb na sklepe in odločitve posameznih stanovanjskih komisij. Pritožbe bi lahko razdelili v tri skupine:

— na tiste, ko njihovim prošnjam za zamenjavo stanovanj v novo zgrajenem stanovanjskem bloku na Javorniku zaradi premelega števila stanovanj in števila prosilcev, ki so izpolnjevali pogoje, ni bilo mogoče ugoditi,

— na tiste, ki jim je v okviru opravljenih zamenjav bilo dodeljeno ustrezno stanovanje v blokkih na Čečovju in

— na tiste, ki so zbrali premalo število točk ter po merilih in kriterijih samoupravnega sporazuma še niso prišli v poštev.

Iz navedenih vzrokov in želja tudi odbor pri reševanju posameznih ugovorov ni bil v zavidljivem položaju. V razpravi je bilo izoblikovano stališče, da je razumljivo, da rajši vsak sprejme novo stanovanje, da pa vseh stanovanjskih problemov tako ni možno rešiti, posebno še, ker je treba upoštevati tudi število družinskih članov. To pa pomeni, da bomo morali tako pri dodelitvah kakor tudi zamenjavah upoštevati vsa stanovanja, s katerimi razpolaga železarna in ki bodo pri posamezni delitvi prosta. Na podlagi tako izoblikovanih stališč je odbor v večini primerov potrdil odločitve stanovanjskih komisij oz. odklonil pritožbe posameznih sodelavcev, ki smo jih z vsemi vzroki, ki so narekovali tako odločitve, posebej pismeno seznanili.

-et

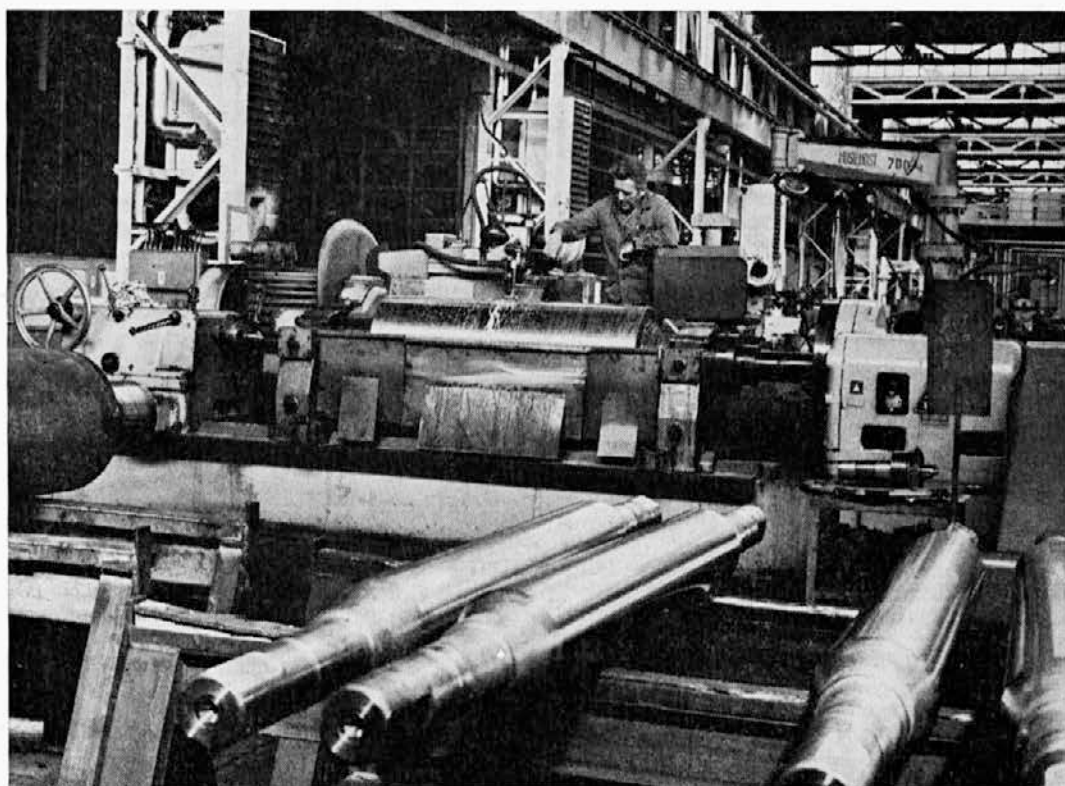
Iz naših TOZD

IZ TOZD TRO

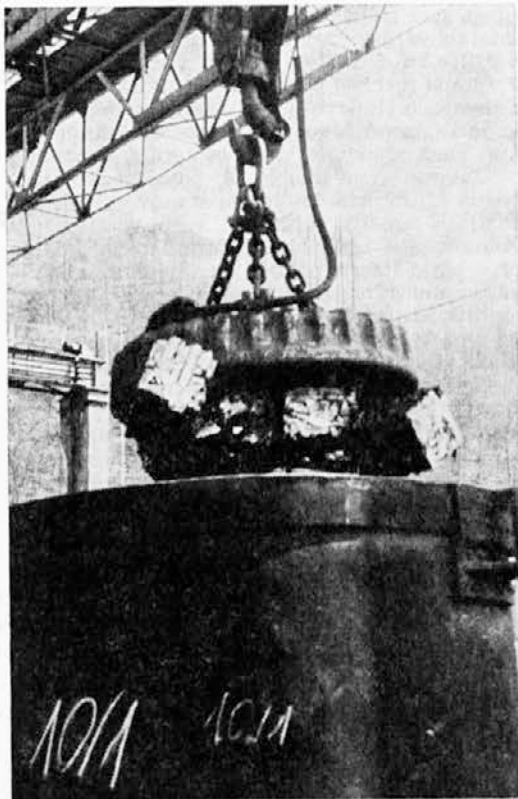
Sindikalni izvršni odbori TOZD TRO so se sestali na skupnem sestanku dne 15. septembra 1975. Seznanili so se z odgovori na opomnik o uresničevanju ustavnih načel o samoupravnem organiziranju delavcev v TOZD in

njihovem združevanju v delovno in sestavljeno organizacijo združenega dela.

Razpravljali so o samoupravljanju ter ugotovili, da delegatsko načelo še ni v polni meri zaživelo. Vodstva strokovnih služb so bila opozorjena, da gradivo za seje pravočasno do-

Jože Praprotnik že več kot 22 let dela na večjih brusilnih strojih

Staro železo

stavljajo tajništvu za delavsko samoupravljanje.

Sindikati so tudi letos organizirali nabavo ozimnice za sodelavce, in jim omogočili plačilo v obrokih.

Seznani so se s problemom shranjevanja športnih rekvizitov ter predlagali konkretno rešitev.

V času odsotnosti tov Ivana Puđgarja, ki je v sindikalnem tečaju, bo njegovo funkcijo opravljal tov Alojz Leskovec.

Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti in izrekanje ukrepov je obravnavala tri disciplinske prekrške, ki so bili vsi končani z oprostitvijo. Komisija je menila, da je že sam razgovor na zaslišanju vplival pozitivno na prijavljene storilce. Prekrški pa so bili naslednji: samovoljno podaljšanje letnega dopusta, neupoštevanje delovnega naloga predpostavljene in prekršek v času bolniškega staleža.

Komisija za gospodarjenje je na seji pregledala sporazum o dolgoročnem sodelovanju, specializaciji in kooperaciji na področju proizvodnje in prodaje orodja za obdobje 1976—1980 med SFRJ in SSSR, ki nam ga je poslalo poslovno združenje Alat iz Beograda. Člani komisije menijo, da bi sporazum lahko podpisali.

Izdelan je bil predlog odboru za kadre in medsebojna razmerja ŽR za odobritev plačila stroškov šolanja članom kolektiva, ki se ob delu dodatno izobražujejo. Obenem je bil sprejet sklep, da novih vlog za pomoč pri šolanju ne bomo obravnavali vse do takrat, da bo jasna nova organizacijska shema ŽR in s tem tudi potrebe po strokovnih kadrih.

Sekretariat je zadolžen, da do konca oktobra pripravi spisek vseh sodelavcev, ki smo jim nudili pomoč pri šolanju, pa so študij iz kakršnihkoli vzrokov opustili ali začasno prekinili. Na osnovi podatkov bomo skupno rešili vse te primere.

Osrednja tema na seji pa je bila zaskrbljujoča situacija v pilarni, kjer primanjkuje dela. Obstoječ položaj v pilarni je posledica stabilizacijskih ukrepov v državi. Pila je artikel, kjer se da prihraniti, zato ni čudno, če v sedanjosti dobimo varčevanja po njej ni povpraševanja. Toda 110 ljudi, ki so tam zaposleni, mora imeti zajamčen svoj kos kruha in solidarno smo jim dolžni pomagati. Vodstvo TOZD je zadolženo, da prouči vse možnosti za uvedbo dodatne proizvodnje v pilarni.

Komisija je na seji sklepala še o planu nadur za oktober ter o nabavi pisarniške opreme za novo formirano razvojno-analitsko službo.

Komisija za kadre in medsebojna razmerja je na seji obravnavala prijave na interno razpisano delovno mesto tehnologa, o zasedbi delovnega mesta fakturista, odločala je o dveh internih premetitvah v TRO ter o dveh premetitvah delavcev iz TOZD TRO v TOZD II, nadalje je sklepala o dveh sporazumnih prekinitvah delovnega razmerja ter se seznanila, da je od zadnje seje dalje 5 delavcev prekinilo delovno razmerje.

Delovni ljudje TRO so se sestali na zboru 22. oktobra 1975. Razpravljali so o samoupravnem sporazumu ter aneksu k sporazumu o načinu združevanja in porabi sredstev, namenjenih za zadovoljevanje s sporazumom in aneksom določenih skupnih potreb v občini ter ga soglasno sprejeli.

Odobrili so spremembe in dopolnitve 11. in 14. čl. statuta železarne, to je razširitev poslovnega predmeta na področju zunanje trgovine in sprememba podpisnih pooblaščenec in podpisnih pooblastil na področju zunanje trgovine.

V delovno skupino za pripravo osnutkov predlogov samoupravnih splošnih aktov s področja delitve osebnih dohodkov in sistemizacije delovnih mest so soglasno izvolili naslednje delegate — najprej kot opazovalce:

- za upravo in skupne službe Franca Dobnika,
- za mehanično delavnico Stojana Gerdeja in
- za pilarno Adolfa Čepelnika.

Komunisti TRO so v začetku oktobra obravnavali probleme produktivnosti ter kritično ocenili elemente, ki vplivajo na izboljšanje produktivnosti, kot je delovna in tehnološka disciplina, področje normiranja, organizacijska vprašanja in odnose med ljudmi, oddelki in TOZD.

Zaključki sestanka so naslednji:

— Še naprej bomo vztrajali pri tem, da se število delavcev ne sme povečati, niti se ne sme iskati zamenjava z na novo zaposlenim delavcem, če nekdo zapusti delovno mesto.

— Zaradi pomanjkanja dela, ki nam preti, bo nastalo vprašanje odvečne delovne sile. Preden se odločimo, da nekatere od teh odpustimo, poiščemo vse možnosti, da do tega ne pride, če pa bi le bilo potrebno, pred tem znižamo delovni tednik, seveda, če je to zakonsko možno.

— Zaradi boljše izkoriščenosti delovnega časa in strojev je potrebno v pripravi dela vsa standardna orodja, ki so zajeta v katalogu, tehnološko obdelati in normirati.

— Določena je štiričlanska komisija, ki je po službeni dolžnosti zadolžena, da izdela osnutek predloga za medsebojno koordinacijo med oddelki prodaje — priprave dela in proizvodnimi obrati.

V ZK smo sprejeli naslednje nove člane: Franca Fajmuta, strojnega tehnika, roj. 1942, Jožeta Goloba, strojnega tehnika, roj. 1943, Stanka Jesiha, brusilca, roj. 1951, Silva Plazla, delavca v pilarni, roj. 1953 in Zvonka Toplerja, priučnega rezkalca, roj. 1949.

POROČILO O DELU SAMOUPRAVE V TOZD MEHANSKE OBDELAVE

Komisija za stanovanjske zadeve pri delavskem svetu, je imela tri sestanke. Na prvem je odločala o dodelitvi in zamenjavi stanovanj na osnovi objavljenega razpisa. Na naslednjih dveh je komisija obravnavala več ugovorov delavcev, ki niso dobili stanovanja oz. ker ni bilo ugodeno njihovim željam po ustrezni zamenjavi stanovanj. Stanovanjska komisija (kot nekateri drugi dejavniki v železarni) ugotavlja, da je stanovanjska problematika v naši delovni skupnosti še zmeraj zelo boleča čeprav se je stanovanjska izgradnja v zadnjih letih, v primerjavi s prejšnjimi obdobji, izredno povečala. V naši delovni organizaciji že skoraj leto in pol delimo stanovanja po novem delitvenem sistemu, ki smo ga osvojili s sprejemom samoupravnega sporazuma o stanovanjskih razmerjih. Komisija v TOZD MO, kot tudi druge komisije v železarni ugotavljajo, da ima sedanji delitveni sistem oz. stanovanjski sporazum določene pomanjkljivosti, ki jih ob sprejemu sporazuma nismo mogli predvidevati.

Na osnovi dosedanjih izkušenj v zvezi z deljevanjem stanovanj in kreditov za indivi-

dualno stanovanjsko gradnjo, bi bilo potrebno naš stanovanjski sporazum čim prej dopolniti. Spremenjeni sporazum mora popraviti vse napake dosedanjega sistema. V času, ko to pišemo je že znano, da pristojne službe v železarni že pripravljajo predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o stanovanjskih razmerjih. Spremembe in dopolnitve bodo šle v obravnavo in sprejem na zbor delovnih ljudi še v letošnjem letu.

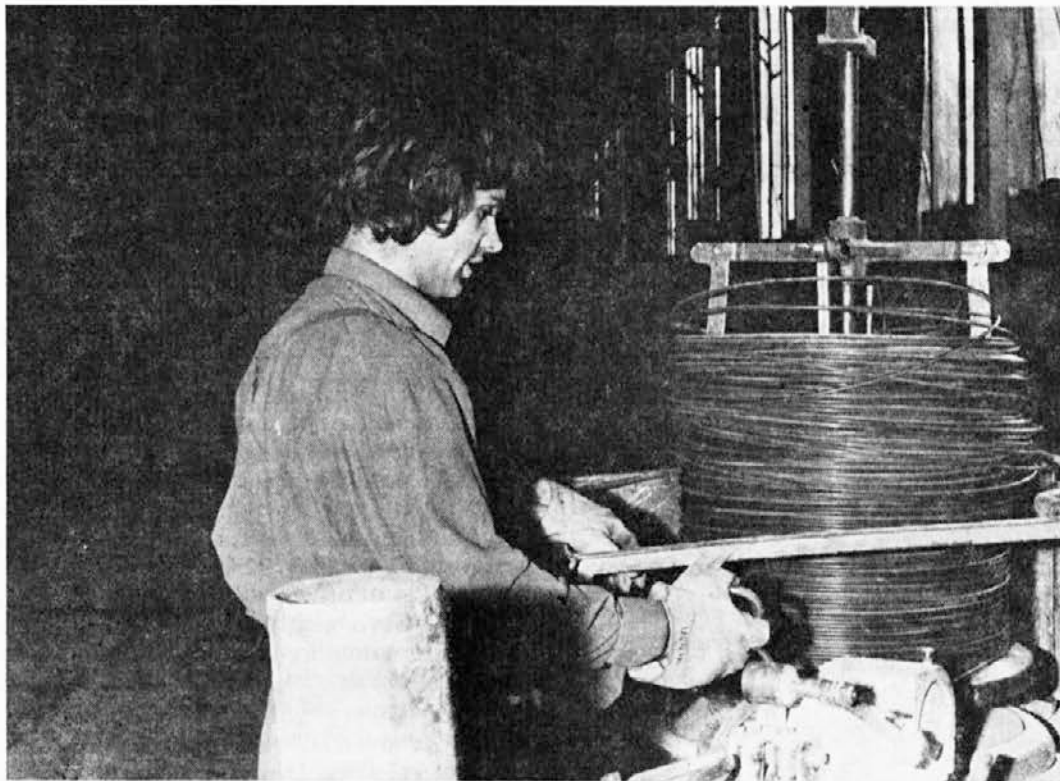
Delegacija SIS za telesno kulturo, se je konec septembra sestala skupaj z drugimi delegacijami za področje telesne kulture. Obravnavali so gradivo za zadnjo sejo skupščine telesnokulturne skupnosti Ravne na Koroškem. Med drugim: osnutek srednjeročnega programa TTKS občine Ravne, poročilo IO TKS za prvo polletje 75 o rezultatih dela in financiranju telesne kulture v občini Ravne, smernice srednjeročnega programa razvoja telesne kulture v SRS za obdobje 1976—80 itd. Na tej skupni seji so po posameznih delegacijah tudi izvolili delegate za prihodnjo skupščino TKS.

Delegacija SIS za izobraževanje se je skupaj z drugimi delegacijami železarne sestala na skupni seji v začetku oktobra. Na tej seji so razpravljali in sprejemali program dejavnosti in nalog občinske izobraževalne skupnosti za leto 1976 ter izvolili delegate za prihodnjo sejo skupščine. K predloženemu programu dejavnosti in nalog občinske izobraževalne skupnosti delegati niso imeli bistvenih pripomb. Pogovarjali pa so se še o stanju investicijske izgradnje na izobraževalnem področju v občini. Ugotovili so, da bi morali za te namene zagotoviti večja sredstva. Med drugim so sprejeli stališče, da bi bilo v železarni potrebno čim prej sprejeti predlagani sporazum o združevanju sredstev, namenjenih za zadovoljevanje določenih skupnih potreb v občini. O tem sporazumu bi iz namensko združenih sredstev gradili nekatere objekte družbenega standarda, zlasti na področju vzgoje in izobraževanja, kulture in telesne kulture ter otroškega varstva. Na tej seji so tudi kritizirali delovanje delegatskega sistema v železarni. Sprejet je bil sklep, s katerim se zahteva od pristojnih vodilnih delavcev železarne, da čimprej organizirajo ustrezno strokovno tehnično pomoč delegacijam ter store druge potrebne ukrepe za boljše organiziranje, funkcioniranje in uveljavljanje delegatskega sistema v železarni.

Delegacija SIS otroškega varstva se je skupaj z drugimi delegacijami sestala na skupni seji, prav tako v začetku oktobra. Razpravljali so o programu dejavnosti in nalog skupnosti otroškega varstva za leto 1976, o srednjeročnem programu razvoja otroškega varstva v občini Ravne na Koroškem ter srednjeročnem programu SRS. Oba programa sta izdelana za obdobje od 1976—1980. Izvolili so tudi delegate za bližnjo skupščino skupnosti otroškega varstva v občini. K že omenjenim programom razvoja so bile na seji izoblikovane mnoge pripombe, dodatni predlogi in mnenja, ki so bile posredovane skupščini SOV.

Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti in izrekanje ukrepov je imela v času poročanja štiri javne ustne obravnave. Izrekla je nekaj strogih ukrepov, nekaj delavcev pa je oprostila, ker je menila, da je že sama javna ustna obravnava na kršilce vzgojno vplivala. Komisija ugotavlja, da so v TOZD MO kršitve delovnih obveznosti še vedno zelo pogoste; imeli smo celo nekaj zelo hudih primerov. Splošna delovna in tehnološka disciplina je v nekaterih delih naše temeljne organizacije nezadovoljiva. Predvsem so pereči in nesprejemljivi medsebojni odnosi. V posameznih sredinah komisija pri svojem delu ni ravno najbolj učinkovita, ker ne more biti učinkovita disciplinska metoda reševanja kršitev delovnih obveznosti. Smatra, da bi v bodoče morali dati večji poudarek drugim oblikam reševanja ki izhajajo iz medsebojnih razmerij. Zlasti primerna oblika bi bila obravnavanje delovne discipline in medsebojnih odnosov na sestankih samoupravnih delovnih skupin. Nekatere delovne skupine to že delajo, druge pa bo treba na tak način reševanja opomniti. To bo potrebno urediti tudi z načrtovanimi samoupravnimi splošnimi akti.

Komisija za medsebojna razmerja v združenem delu se je sestala dvakrat. Sprejemali

Anton Ugrin (5 let v ŽR) pri odvijanju žice

so nove delavce, ter odobrvali odsotnosti z nadomestilom in brez nadomestila OD. Obravnavali so tudi pereče vprašanje števila zaposlenih v TOZD MO. Znano je, da je plan kadrov za letošnje leto izredno nizko in nerealno postavljen. S sedanjim številom delavcev bo TOZD MO visok proizvodni plan izredno težko dosegla. Osnovni problem sicer ni v planiranem številu zaposlenih, temveč v dejstvu, da predstavlja plan neko fiktivno število. Stvarno zaposlenih, ki dejansko delajo, pa je zaradi izredno visokega števila vseh vrst odsotnosti z dela znatno manj. Pri tem so najhujši problem nerealno visoki bolniški izostanki; pa še veliko število odsotnosti z in brez nadomestila OD za športne, kulturne in izobraževalne namene, za udejstvovanje na družbenopolitičnem področju ipd. Vsekakor bo potrebna čimprejšnja najširša akcija, da se število izostankov z dela zmanjša na najmanjšo možno mero, kjer je to le mogoče.

Komisija samoupravne delavske kontrole je na zadnji seji 2. oktobra nadaljevala raziskovanje zadev, o katerih smo poročali v prejšnji številki fužinarja. Da bi zadevo končno le že enkrat raziskala in ugotovila odgovornost posameznikov, je komisija predlagala glavnemu direktorju, da imenuje posebno izvedensko komisijo. Po ugotovitvi dejanskega stanja, bo ta posebna izvedenska komisija podala komisiji delavske kontrole podrobno poročilo, ki bo podlaga za nadaljnje delo.

J. Dežman

POSLOVNIK O DELU SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Delavski sveti temeljnih organizacij, delovne skupnosti skupnih služb ter delovne organizacije te dni obravnavajo in sprejemajo, ali pa so že sprejeli skupni poslovnik za delo samoupravnih organov v Železarni Ravne.

Zahteva po takem samoupravnem splošnem aktu je bila postavljena že pred leti. Torej je zadnji čas, da je poslovnik končno le zagledal luč sveta.

Ta poslovnik ureja postopek delovanja in način dela vseh samoupravnih organov in delegacij v delovni organizaciji kot celoti in po njenih posameznih delih. Z njim urejamo predvsem zadeve s področja uveljavljanja pravic, dolžnosti in odgovornosti organov in delegatov; način dela, odločanja in izvrševanja sprejetih odločitev, poslovni red na sejah; govori še o strokovni službi organov upravljanja in o drugih zadevah v zvezi z delom

samoupravnih organov, delegacij, delegatov in drugih članov samoupravnih organov.

Delovanje in način dela posameznih samoupravnih organov se lahko uredi še s posebnimi splošnimi akti. V takem primeru uporablja organ prvenstveno poseben splošni akt, splošni poslovnik pa samo subsidiarno. Tako smo že lansko leto sprejeli poslovnik za delo organov samoupravne delavske kontrole. Po reorganizaciji Železarne Ravne v prihodnjem letu, in po sprejemu statuta bodočih TOZD, pa bomo morali sprejeti še poseben, seveda manj obširen poslovnik za delo delavskih svetov. Z njim bomo zlasti podrobno opredelili postopek dogovarjanja in usklajevanja stališč med TOZD oziroma organi upravljanja TOZD in skupnimi organi delovne organizacije, pri sprejemanju skupnih pomembnih odločitev.

Ko že govorimo o tem, kaj bomo na tem področju še naredili, lahko obenem zapišem, da je v pripravi tudi predlog oziroma osnutek poslovnika za delo zborov delavcev in sa-

moupravnih delovnih skupin. Zaradi pomena in značaja tega akta, pa bo ta poslovnik seveda deležen mnogo širše in podrobne obravnave med delovnimi ljudmi v podjetju, kot sprejeti poslovnik za delo samoupravnih organov.

Osnovni namen, ki ga želimo s sprejetim poslovnikom doseči, bi bil, vnesti na področje delovanja samoupravnih organov več reda. Dogovoriti se za metodo, za neka osnovna pravila igre, in jih potem tudi spoštovati. To zadnje je še zlasti pomembno. Normiranje je šele osnova; uspešnost delovanja pa zagotavlja šele kar najširša doslednost spoštovanja samoupravno dogovorjenih norm.

Kakorkoli že: s tem, ko imamo poslovnik, smo ustvarili realno osnovo za nadaljnje bolj sistematično in bolj učinkovito delo samoupravnih organov. Na vseh nas pa je, da bomo to učinkovitost, na osnovi tega in drugih splošnih aktov, čim prej tudi dosegli.

Janko Dežman

MISLI

Zabava je sreča tistih, ki ne morejo misliti.

Pope

Če starci ne bi imeli izkušenj, kaj bi sploh imeli?

Chincholle

Malu te je življenje naučilo, če te ni naučilo prenašati bolečine.

Graf

Umazanija z rok se lahko umije, z duše pa nikdar.

Hruščov

Nikoli ne bodi zadovoljen s tistim, kar si, če želiš postati tisto, kar nisi; kajti tam, kjer si postal zadovoljen, boš tudi ostal.

Quarles

Civilizacija je strašno steblo, ki raste in živi samo takrat, kadar se utaplja v solzah in krvi.

Graf

Jeza nima oči.

Indijski pregovor

Andrej Čepelnik (13 let v ŽR) pri izdelavi kalupa

S I. mednarodnega sejma tehnoloških inovacij in transferne tehnologije

Pod pokroviteljstvom UNCTAD in v organizaciji zveznega komiteja za ekonomsko sodelovanje z deželami v razvoju in s sodelovanjem še nekaterih drugih organizacij je bil letos septembra v Beogradu I. mednarodni sejem tehnoloških inovacij in transferne tehnologije. Namen sejma, ki bo odslej vsako drugo leto, je bil, da pokaže nove dosežke na področju vseh gospodarskih dejavnosti, predvsem pa da se na osnovi transfera tehnologije doseže enakovrednejše sodelovanje med razvitimi in deželami v razvoju, brez dominacije in hegemonije.

Organizacija sejma je bila zelo dobra in na njem je bilo veliko videti.

Sodeč po zunanjih obeležjih je bil sejem v znamenju bank. Obiskovalca so že ob vhodu pozdravili panoji v modrem, Jugoslovenske investicione banke ali JIB, dokler se jim čez nekaj korakov niso pridružili še panoji v zelenem, Jugoslovenske izvozne in kreditne banke ali JIK.

Če pogledamo sejem najprej z mednarodnega vidika, lahko zaključimo, da so dežele v razvoju prišle na sejem z namenom, da se spoznajo s tehnologijo razvitih, razviti pa so razstavljalji svoje dosežke v takšni ali drugačni obliki.

Vzhodni Nemci so postavili informativni »štand« centralnega biroja za mednarodno trgovino z licencami in prek njega dajali informacije o prometu s patenti, licencami in know-how.

Na podoben način so se predstavili tudi Švedi in Danci. Prvi z okoli dvajsetimi patenti z raznih področij in drugi s predstavitev okoli 50 firm raznih dejavnosti, ki bi želele sodelovati pri izmenjavi tehnoloških dosežkov, licenc in Know-how. Zanimiv je bil nizozemski razstavljalni prostor, kjer je bilo prikazano, kako je moč preprosto z malo denarja rešiti marsikateri problem. Prikazano je bilo, kako je mogoče iz bambusovih palic sestaviti veterinik in z njegovo pomočjo nadomestiti živo delo, kako z dodajanjem magnezija izboljšati kvaliteto železa, kako narediti raz-

ne ovne, in z njimi črpati vodo, nadalje, kako uporabljati medicinske pakete z navodili, brez prisotnosti zdravnika, ali kako sestaviti majhen traktor iz raznih delov motornih vozil. Razstavljalni prostor je bil namenjen deželam v razvoju na prostovoljni osnovi in brez vsakršnih komercialnih interesov. Na panojih so imeli napisan moto: **TEHNOLOGIJA V SKLADU S SOCIALNIM RAZVOJEM.** Človek je kar prijetno presenečen, ko vidi, kakšen odnos ima del mladih ljudi do dežel, katerih nekaj je sodilo v kolonialni imperij njihovih očetov.

Tudi domači razstavljalci so se predstavili na razne načine.

Iskra je nudila projekte za 25 vrst tovarn in kompletan know-how z inženiriranjem. Svojo poslovno filozofijo so zasnovali na načelu, da s prejemnikom tehnologije poiščejo takšne skupne interese, ki eliminirajo vsakršne restrikcije. Njihov cilj je, da prejemnik tehnologije drži kurs nivoja razvoja tehnologije z nivojem v matični organizaciji Iskri.

Projektantske in gradbene organizacije so se predstavile s panoji in maketami o svojih izvršenih delih.

Večina razstavljalcev se je predstavila z večjimi ali manjšimi novitetami.

Rade Končar je prikazal več svojih rešitev, najvažnejši med njimi sta naprava za zaščito pred plinom v rudnikih in naprava za zaščito pred zemeljskim in kratkim stikom, namenjena pravtako rudnikom.

EI je prikazala nove proizvode iz programa radio in TV, transistorske tehnike, bele tehnike in malih gospodinjstev aparatov.

Zorka iz Šabca je prikazala neke svoje preparate za zaščito rastlin, PKB tandem stajne za molznice, OKI neke svoje nove materiale, TOMOS svoja vozila in izvenkrmne motorje, Lek in Galenika svoje nove preparate itd.

Zanimiv je bil prikaz Patentinvesta iz Beograda, ki je pokazal najnovejše dosežke

domaćih organizacij in posameznikov. Prevladovali so predvsem gradbeni materiali, sredstva za zaščito lesa in razno ročno orodje. Patentinvest je obenem še priredil tridnevni seminar o problematiki inventivne dejavnosti in industrijske lastnine.

Mi smo prikazali pnevmatične ročne brusilne stroje BS-10, BS-20, BS-60 in parabolično vzmet. Reči je treba, da je bilo za razstavljenе izdelke precejšnje zanimanje.

V posebni hali so razstavljalji zasebni izumitelji. Tu je bilo kaj videti in slišati; prikazano je bilo vse mogoče. Izumitelji tako imenovanega univerzalnega apna so zatrjevali, da bo ta material povzročil pravo revolucijo v gradbeništvu, ker da so bile egiptovske piramide in inkovske zgradbe zgrajene prav s postopkom, ki so ga izumili oni. Za formulo, ki so jo baje pri postopku dobili, so bili kemiki mnenja, da bi morali cepiti atom. Ko so jim to omenili, so dobili odgovor, da so imeli prav ta občutek, ko so kurili ogenj in cepili drva.

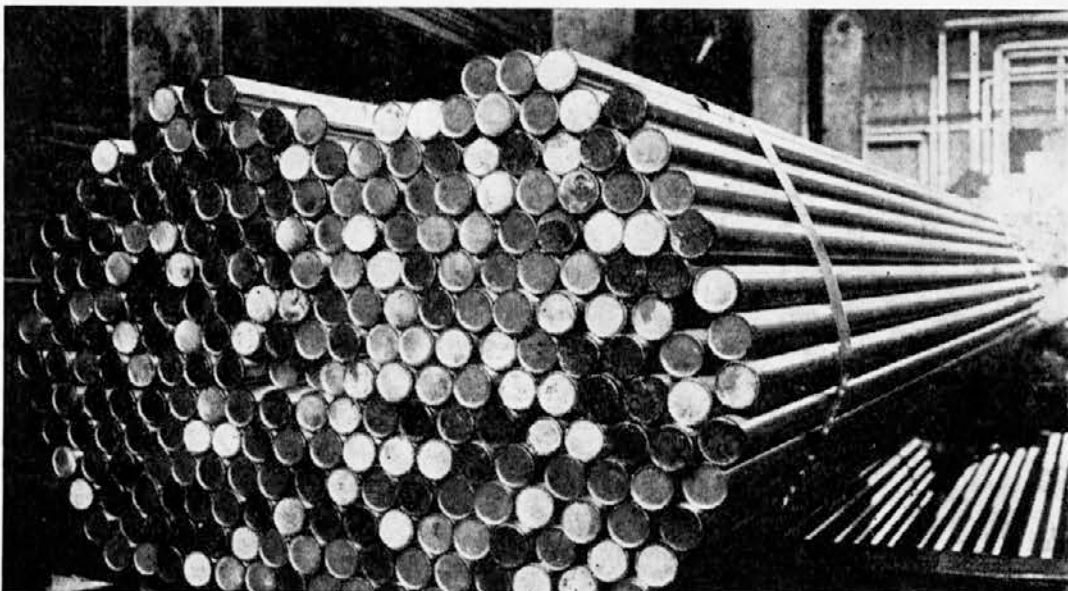
Prevladovali so razni drobni pripomočki, kot razni obešalniki, stojala, obeski in podobna krama, več ali manj že znana. Zanimiv je bil avtomobil MS-50. Njegov oče je namreč Milenko Savić in je doma iz Čačka. Na sejem ni prišel, ampak je poslal kar svojega zastopnika, ki je mimo dočim skrivnostno razlagal, kako avtomobil deluje. V avto je namreč treba vgraditi prazen akumulator, ki ga za tri minute napolni elektromehanski sistem, nato se avtomatično preklopi na elektrohidravlični sistem in ko vse to v redu »zalaufa«, avtomobil lahko vozi in ne potrebuje več nobene energije »sa strane«! Pa imam perpetuum mobile. Na pripombo, da je to nemogoče, zastopnik odgovarja, da nekaj takega sicer pravi znanost, on in M. S. pa trdita nasprotno in zagotavlja, kolikokrat je že imel v življenju prav in da ima prav tudi v tem primeru.

Nekaj je bilo tudi manj ambicioznih in resnih eksponatov, ki pa so povsem utonili v bleščavem in kričavem šundu.

Če na splošno zaključimo, lahko rečemo, da je bil sejem zadosti uspešen in da predstavlja udeležba na njem določeno možnost uveljavitve.

Vzporedno je bil še III. mednarodni sejem astronautike »Vesolje miru«, kjer so razstavljalji Sovjeti in Američani. Prvi so priredili razstavo na klasičen način z eksponati in panoji, lepo in pregledno. Res da ni bilo prikazanega nič novega, saj smo prek tiska in televizije že zasičeni z različnimi lunami, venerami in kozmosi. Je pa kljub temu zanimivo od blizu videti lunohod in razne vesoljske postaje z vsemi inštalacijami, kabli, sončnimi celicami in drugimi bleščavimi, večinoma okroglimi ali mrežastimi deli, ki o njih nepoznavalec še ugibati ne more čemu služijo.

Američani so imeli svojo razstavo urejeno mnogo bolj domiselno, hkrati pa tudi nenazorno, saj obiskovalec, ko je šel skozi vse hodnike, ni vedel, ali je v vesolju, luna parku ali baru. No, in ko je prišel spet na svetlo, mu najbrž ni bilo jasno, kaj so mu z različnimi svetlobnimi učinki hoteli dočarati.

Palice

KONFERENCA MLADIH IZ KS

Ob koncu oktobra je imela konferenca mladih iz krajevnih skupnosti svojo delovno konferenco, ki je še bolj ostro začrtala nadaljnje delo osnovnih organizacij po krajevnih skupnostih. V okviru te konference delujeta dve osnovni organizaciji, vendar se bodo kmalu ustanovile na Prevaljah še štiri. Poročilo o preteklem delu je podal predsednik konference tovariš Rudi Mlinar. Pokazal je na napake in slabosti, ki se pri delu osnovnih organizacij največkrat pojavljajo, nakazal pa je tudi rešitve in možne oblike delovanja v krajevnih skupnostih.

Pri razpravi na temo: »Mladi v krajevni samoupravi«, so delegati iz osnovnih organizacij trezno in kritično obravnavali napake in ovire, ki spremljajo delo osnovnih organizacij. Videti je bilo, da so v večini osnovnih organizacij dosledno začeli izvrševati naloge, ki so bile sprejete na seji predsedstva teden dni pred tem. Iz razprav je moč povzeti, da se je na področju osnovnih organizacij iz krajevnih skupnosti v kratkem času mnogo storilo, da so vodstva OO resno poprijela za delo, da se delo nadzira in tudi, da smo lahko ob takem delu optimistično razpoloženi za naprej.

Seveda se ob uspehih vedno pojavljajo tudi slabe strani. Ena teh je: odnos krajevnih skupnosti in drugih družbenopolitičnih organizacij, kakor tudi odnos starejših do mladine nasploh. Čeprav smo na konferenco vabili 17 predstavnikov iz vseh krajevnih skupnosti, so se vabilu odzvali le trije (iz Raven in Kotelj). Ta podatek nas sili, da se ob njem zamislimo, saj se ob tem nehote pojavi dvom v uspeh začrtanih nalog, ki smo si jih na konferenci zadali. Nam je jasno, da teh nalog ne moremo rešiti čisto sami, tovarišem iz krajevnih skupnosti pa je za naše probleme bolj malo mar — kako pa naj si drugače razlagamo njihovo odsotnost?

Konferenca je sprejela nekaj dobrih sklepov. Prvi tak se nanaša na stanje prostorov. V mesecu novembru bodo v akcijah postavili v ospredje problem prostorov, tako da bi to začeli sistematično reševati od ene do druge osnovne organizacije, saj se zavedamo, da je eden od temeljnih pogojev za dobro delovanje lasten prostor.

Drug tak sklep govori o sodelovanju z drugima dvema konferencama, ki tudi delujeta na nivoju občinske konference. To sta konferenca mladih v izobraževanju in konferenca mladih delavcev.

Po pregledu dela osnovnih organizacij je bilo najbolj razveseljivo dejstvo, da so začele OO, ki prej niso bile med najbolj delovnimi, z novimi vodstvi in programi

tudi resno delati. Posebej pa velja pohvaliti OO Kotlje, Lokovica, Žerjav, Prevalje, tu so bili storjeni veliki premiki in tako uspešno delo jim želimo še naprej.

MLADI V IZOBRAŽEVANJU

Vzporedno z zgoraj omenjeno konferenco so se sestali tudi mladi iz šolstva. Navzoči so bili predstavniki vseh osnovnih organizacij iz vseh šol v Mežiški dolini, prav tako tudi mentorji teh osnovnih organizacij, žal pa je bilo teh manj, kar kaže na neresen odnos do dela z mladino. Konferenca je bila kljub temu uspešna, saj je začrtala nove poti dela OO v šolstvu. Dali so precejšen poudarek sodelovanju z mladimi iz krajevnih skupnosti, ker bosta obe konferenci le s skupnimi močmi zagotovili normalen potek dela. Naloga OO iz krajevnih skupnosti je, da vključuje šol-

ske mladino v svoje delo že pred izstopom iz šole in to v tistem času, ko so mladi po šolah sprejeti v mladinsko organizacijo.

Iz poročil, ki so jih mladi pripravili na temo: »Samoupravljanje po šolah«, je bilo moč razbrati, da se samoupravljanje po šolah sicer uveljavlja, vendar so še vedno nekatere ovire, predvsem so to napake pri določanju mentorja, kar kaže, da se pri izbiri strinjajo z odločitvijo šolskega sveta. Postavlja se vprašanje, koliko si ti mladinci upajo ugovarjati odločitvam drugih?

Najbolj pereč problem pri delu z mladino pa je v šolskem centru v Mežici, kjer se izobražujejo predvsem učenci iz drugih republik in vendar imajo edinega profesionalnega mentorja v vsej Mežiški dolini.

Nekaj zanimivih ugotovitev je navrgel mentor mladinske organizacije iz šolskega centra na Ravnah tovariš Božo Erat, ki je predlagal glede na dejstvo, da se ti učenci že srečujejo z neposredno proizvodnjo, da bi morali imeti svojega predstavnika tudi v delavski kontroli na šoli. Prav tako je

Silvo Kresnik,
Polnoč na Votli peči

izrazil misel: če učenci sami proizvajajo in ustvarjajo dohodek, naj tudi soodločajo o razdelitvi dohodka.

Vsi prisotni pa so ob koncu podprli akcijo za dan samoupravljalcev, nanj se po nekaterih šolah že pripravljajo.

Znova o stanovanjih

Eden največjih problemov, ki tare mlade, je stanovanjska stiska. Ker sam izhajam iz največjega podjetja v naši občini — iz železarne, bi rad iznesel ta problem, saj ga tudi najbolj poznam. Po zadnjih podatkih je v železarni zaposlenih okoli 4462 delavcev. Mladih delavcev, ki so stari 27 ali manj let je 1763, kar znaša malo več kot 30 % vseh zaposlenih. Od vsakega zaposlenega v železarni se odvaja 10 % od bruto osebnega dohodka za stanovanjsko izgradnjo. Postavlja pa se vprašanje, kako je mladi delavec zastopan pri dodeljevanju stanovanj. Pravilno bi bilo, da bi vsako tretje stanovanje pripadalo mlademu delavcu. V železarni smo si zastavili program izgradnje 100 stanovanj letno, od katerih naj bi potem mladi dobili 30 stanovanj. To ni malo, vendar se mi zavedamo, da je to skoraj nemogoče. Pred leti, ko železarna ni imela ostanka dohodka, s katerim bi lahko gradila stanovanja, je ostalo mnogo delavcev brez stanovanja. Zato razumemo, da je sedaj treba najprej rešiti te probleme in šele potem iti naprej. Z izgradnjo novih stanovanj na Javorniku se je stanje bistveno izboljšalo, saj opazamo, da bomo tudi mladi kmalu dobili več stanovanj. Zadnji dve leti je bilo dodeljenih 55 stanovanj mladim delavcem. To je zelo lepa številka, toda, če vemo, da je še 103 nerešenih prošelj, vidimo, da je problem precej velik.

Železarna sprejema na delo veliko delavcev, med njimi je dosti mladih, ki potrebujejo stanovanja.

Splošen vtis konference je bil tak, da se tudi mladi po šolah zavedajo nalog, ki jih narekuje proces oblikovanja socialistično usmerjene mladine na šolah.

R. Mlinar

Ni lahko mladi družini živeti s starši v stanovanju, ki je morda veliko, toda za več družin premajhno. Za primer lahko vzamemo razmere v samskem domu. Tam v sobici ali dveh živi več samskih članov družine, med katerimi so tudi otroci, ki potrebujejo za svoj razvoj mir, ki ga tam nikakor ni.

V železarni obstaja tudi stanovanjska komisija. Preseneča pa nas sestava, saj ni v njej niti enega mladega delavca, ki bi zagovarjal interese mladih. Seveda se s tem ne strinjamo in poskušamo v komisijo vključiti mladince, ki ima že rešen stanovanjski problem.

Preteklo je že precej časa od tega, ko smo na delovnih skupinah sprejeli kriterije za dodelitev stanovanj. Mladi smo se v razpravo aktivno vključili in opozorili na napake, ki so tudi bile odpravljene. S kriteriji smo zadovoljni, saj nudijo vsem enake možnosti za dodelitev stanovanja, kar nam omogoča, da nismo več tako odrinjeni kot smo bili pred leti.

Železarna tudi pomaga delavcem z različnimi krediti pri novogradnjah in adaptacijah, vendar si mi mladi s tem ne bi mogli dosti pomagati, zato želimo, da se izgradnja družbenih stanovanj nadaljuje vsaj v takem tempu kot do sedaj. Zavedati se moramo, da le delavec z urejeno družino lahko dobro dela, kar pa je želja in cilj vseh zaposlenih v kolektivu, saj bomo le tako imeli več ostanka dohodka, s tem pa tudi sredstva za druge potrebe, ki naraščajo s standardom.

Jože Jurak

Seminarji

Seminarji so nujno potrebni, če želimo, da je delo v katerikoli družbeni organizaciji zadovoljivo; so sestavni del vsakega delovanja, saj je bistvo seminarjev v tem, da usmerjajo, izobražujejo in včasih nakažejo tudi nove, boljše poti za nadaljnje delo.

Ko se pripravljajo mladinski programi, bi morali vanje vnesti čimveč seminarjev. Na ta način lahko mladi dobijo osnovno znanje o družbenopolitičnem sistemu naše družbe, na katere naj bi potem vsak posameznik gradil.

Kljub temu, da noben seminar ni zastoj, se včasih organizatorji slabo potrudijo pri izvedbi, to pomeni, da so teme ponesrečeno izbrane, da se stvari ponavljajo, da je vse preveč načelno. Taki seminarji dolgočasijo udeležence, so brez učinka in se nehotе vsilili misel, kakšen smisel ima ves dan sedeti in poslušati že stokrat slišane besede in vmes na tihem upati, da bo morda kdo le povedal kaj novega in za-

nimivega. Z eno besedo torej: seminarji morajo biti kvalitetni in učinkoviti.

V oktobru je koordinacijski svet železarne Ravne organiziral seminar za vodnje osnovnih organizacij ZSM. Udeleženci so bili sekretarji in predsedniki osnovnih organizacij.

Predsednik KMD pri RK ZSM Stane Župančič je v svojem izvajanju poudaril, da je treba razvijati organizacijske oblike dela znotraj osnovnih organizacij mladine, čeprav bi to praviloma morali izvesti že takoj po kongresu. Dejal je tudi, da je treba izvesti temeljite analize o delu v vseh sredinah mladinskega delovanja, kar nam bo služilo kot izhodišče za nadaljnje delo, za pripravo novih programov in usmerjanje mladega človeka.

Sekretar ZK v železarni Ravne je zelo nazorno razložil, kako poteka uresničevanje akcijskega programa varčevanja v naši železarni. Razjasnil je tudi nekaj ekonomskih pojmov, ki bi jih morali temelji-

to poznati vsi mladinci, ne pa samo sekretarji in predsedniki.

O delovanju samoupravnih organov, sindikata, delavskih svetov, skratka o vseh forumih, ki delujejo v železarni, je govoril organizacijski sekretar ZK v železarni Konrad Bezjak. Njegovo izvajanje je bilo sicer načelno, vendar pa je bila razprava vseeno dokaj plodna.

Urnik seminarja se je iztekel z diskusijo Milana Klemenca, ki je poudaril, da je za dosledno in učinkovito izpolnjevanje nalog potrebna večja disciplina in zavest posameznika.

Seminar je kot celota uspel, če pa bi analizirali odzivnost navzočih na posamezne teme, se da z lahkoto ugotoviti, da je še mnogo pojmov nerazjasnenih, predvsem pa iz ekonomike podjetij. Morda pa bo kdaj organiziran kak seminar tudi v ta namen.

Z. S.

Razmišljamo o stabilizaciji

Včasih bi lahko upravičeno rekli, da se gremo papirnato vojno glede stabilizacije gospodarstva, saj se o tem na veliko govori in piše, stori pa bolj malo. Dejanska akcija se je začela le pri delavcu — od nje ga je zahtevana večja produktivnost. Menim, da se stabilizacija gospodarstva ne sme uveljavljati samo pri neposrednem proizvajalcu, ampak je treba akcijo izvajati tudi na vseh drugih področjih. O deležu mladine pri tem bi rekel naslednje: mladi se ne zavzemamo dovolj, da bi se akcijski program varčevanja dosledno izvajal. Premalo se držimo delovne discipline, saj je med mladimi veliko preveč kršiteljev delovnih obveznosti. Nam mladim pa še zdaleč ne bi smelo biti vseeno, kako gospodarimo in kakšno gospodarstvo bomo imeli. Navsezadnje se najbrž vsi zavedamo, da nam dobro gospodarjenje prinaša večje osebne dohodka in s tem lepšo prihodnost. Zato bodimo mladi samokritični in odpravljamo svoje slabosti. Seveda pa bomo boljše produktivnost, ki jo vodstva od nas zahtevajo dosegli le, če bomo imeli boljše stroje in bomo bolje izkoristili delovni čas. Seveda je vmes še kup drugih stvari, ki jih moramo urediti in jih vzeti resno, kajti drugače programa varčevanja ne bomo mogli uresničiti tako kot si želimo.

Sedaj se bo tudi pokazalo, kako imamo razvito samoupravljanje, saj je znano, da kjer imajo urejeno samoupravljanje so kos stabilizaciji gospodarstva, kjer pa samouprava ni na zavirljivi ravni, je tudi uresničevanje stabilizacijskega programa problematično, ker delavci v neposredni proizvodnji niso seznanjeni z gospodarsko problematiko in zato zaključujem z mislijo: vsi skupaj bomo morali krepko poprijeti za delo, se z vso resnostjo lotiti reševanja problemov, kajti le tako bomo želi uspehe pri svojem delu.

T. P.

Polovica mladincev se je nagradi odrekla

Letošnje leto se je mladina na novo organizirala. Razbila se je groba delitev na 23 osnovnih organizacij, kar pomeni, da najmanj dva mladincev v vsaki OO morata biti delovna, ker sta pač predsednik in sekretar. Že ves čas nas namreč spremlja neaktivnost mladine in nezainteresiranost — vzrok — neobveščanost, izmensko delo in nepravilen pogled na skupno delo.

Nič koliko akcij smo letos skupaj organizirali, mnogo se je nas med seboj spoznalo in pritegnili smo celo dijake Šolskega centra. Obiskovali smo karavlo Sonjak in skupaj z vojaki preživeli nepozabne trenutke. Ob 25-letnici samoupravljanja v naši železarni pa smo sklenili dva popoldneva urejati okolico obratov. Prosili smo promet za potrebna prevozna sredstva in proti pričakovanju so nas razumeli in radi priskočili na pomoč.

Akcija je bila tik pred začetkom, mladinci so zvesto obljubljali, da bodo prišli, drugi pa zopet ugotavljali, da imajo oba popoldneva zasedena, ker imajo pouk na srednjih šolah, pa trening, kjer ne smejo manjkati in še je bilo vzrokov, tako da nas je prišlo le 48, od tega se jih je šest akcije udeležilo dvakrat. Zelo malo nas je torej uspelo najti tisti čas, da si olepšamo okolico, kjer preživimo 22 dni v mesecu po osem ur. Presenetili so nas dijaki Šolskega centra, ki so se našemu vabilu odzvali z osmimi pari pridnih rok. Potem smo dva popoldneva od štirih pa do trde teme pobirali navlake starega železa, očiščevali nekdanja gradbišča, kjer je ostal rabljen les, žica in drugi odpadki, okrog hale industrijskih nožev smo spravili vso pokošeno travo na traktorje, pograbili okolico in za sabo pometli cesto, če je kaj padlo s traktorja. Morda nekateri sploh niso opazili sadov akcije, opazili pa so tisti, ki so že mnogokrat pošiljali prošnje na kakšno

gradbeno podjetje, da bi gradbišče za sabo tudi pospravili in tisti, ki so se spotikali ob navlaki v pravem pomenu besede.

Nagrada za zavedne mladince je prišla dva tedna pozneje. Predsedstvo mladine je sklenilo, da bomo obiskali mlade v Plamenu Kropa in v Verigi Lesce in si ogledali njihov proizvodni proces. Pričakovali smo, da bo udeležba na izletu prav tako 48-članska, kakor na delovni akciji, vendar je prišlo le 24 mladincev. Pravilo, ki skoraj v vsaki organizaciji drži, da na izlet hočejo vsi, delat pa nobeden, pri naši mladini torej ni načelo. Ugotovili smo, da bi lahko še mnogo akcij izpeljali, če bi ne bili mladinci v popoldanskem času aktivni pri raznih društvih in klubih.

Bila je sobota, dan s povprečnim vremenom, sicer malo hladno, ko smo prispeli na prelepo Gorenjsko. Najprej smo obiskali Verigo, si ogledali proizvodni proces, poslušali vodiča — delavca iz Verige, primerjali stroje z domačimi, opazovali specialno varjenje verig in opoldan utrujeni, oglušeni in s polnimi nosnicami prahu krenili proti Kropi. Zopet smo opazovali, občudovali ali z višine gledali na razmere v Kropi. Izdelujejo največ kovaških izdelkov, pa matice od najmanjše dalje, vijake, žice navadnih kvalitet in še mnogo drugih stvari, ki posebej ne vzbujajo pozornosti. Kot zanimivost je v Kropi posebna razvrščenost enakih strojev za rezanje navojev v matice in oblikovanje šesteroroba. Ti stroji stojijo v vrsti kakor si sledijo navoji po velikosti, okolica je pa vsa mastna in spolzka od hladilnega olja, v vsej hali se sliši ropot, ki je podoben ropotu pri mletju orehov.

Vsekakor lahko poudarim, da je bil ta ogled naših združenih podjetij najboljša nagrada za naše pridne mladince.

I. W.

Likovni dogodek

Vsako kulturno dejanje je dogodek, mimo katerega ne moremo zaprtih oči. Zato tudi razstava likovnih del študenta akademije likovne umetnosti Bena Kumpreja zasluži, da o njej in o njem spregovorimo. Marsikdo bo prek teh vrstic prvič slišal za razstavo, kakor tudi za slikarja samega. V kraju pa, kakor so Leše, najbrž ni nikogar, ki ga ne bi poznal, saj je domačin. Vendar pa so ga tokrat spoznali še z nekoliko drugačne plati: kot likovnega ustvarjalca. Razstavo, ki je bila v sejni sobi na Lešah v septembru, je obiskalo več kot 130 ljudi. Seveda se bo tistim, ki so vajeni mnogo večjega števila obiskovalcev v likovnem salonu na Ravnah ta številka zdelo smešno majhna. Vendar mislim, da bo vsak, ki pozna število prebivalstva na Lešah, spredvidel, da je bil obisk več kot zadovoljiv. Vsekakor pa to spodbija tisto mnenje, ko pravijo, da so kulturne prireditve izven centra — v tem primeru Raven — slabo obiskane. Mar ni bila ta raz-

stava dokaz, ki jasno kaže, da je treba s kulturnimi dobrinami med ljudi, tja kjer živijo?

Razstava je nastala v obojestranskem interesu med osnovno organizacijo ZSM Leše in slikarjem, ki je obenem tudi aktiven mladinec. S to razstavo in drugimi prireditvami se osnovna organizacija Leše trudi, da bi upravičila svoj obstoj in tudi pripomogla k uspešnemu širjenju kulturnih dobrin.

Dela, ki jih je Beno razstavljal, so dala slutiti, da se počasi razvija v slikarja portretov, ti so bili tudi izmed vsega najbolj občudovani. Videti pa je bilo, da mu niso tuje niti druge slikarske tehnike, predvsem je na prvem mestu linorez. Pa še nekaj se je dalo jasno videti iz razstavljenih del: da išče sveže in nove motive ter da mu domišljije ne manjka pri njegovem ustvarjanju.

Vsi, ki so si ogledali njegova dela, so se pohvalno izrazili o njih in niso bili redki,

ki so v kratkem času prišli kar dvakrat. Prav ti ljudje zaslužijo vso prizadevanje, ki ga mladi izkazujemo z igrami, razstavami, proslavami in drugimi kulturnimi dejanji. Zaradi njih in podobnih se spleča žrtvovati nekaj svojega časa.

Naj na kraju izrazim v imenu vseh, mimo katerih razstava ni šla neopazno, zahvalo vsem onim, ki so nam pripravili ta lep kulturni dogodek. Za slikarja Bena Kumpreja pa naj bo to dobra spodbuda za nadaljnje delo.

Rudi Mlinar

Berimo

Če že poletje ni ravno tak čas, ko radi segamo po knjigah, je to pač jesen, ko so dnevi krajši in je zunaj hladno pa še od časa do časa se hudujemo na dež. Vreme sploh zelo vpliva na človeka. Kadar se nebo preobleče v oblake, da je vse dolgočasno sivo, in ko nazadnje začne še curljati iz njega, nam volja kar nekam usahne. Ne vemo prav, kaj nam je. Potikamo se iz kota v kot, kaj pobrkjamo, naposled pa ugotovimo, da ne zmoremo nobenega koristnega dela. Ena rešitev iz tega je, če vzamemo knjigo v roke. Kakšno knjigo? Ali šund romane po vrsti od »Herca«, »Vikenda«, »Života« do vsemogočih stripov, ali kaj iz domače literature ali pa težje delo kakega klasika iz svetovne literature?

Odgovor bi bil tak: nič ni narobe, če mladi začnejo brati šund, je pa nepopravljiva napaka, če vztrajajo samo pri branju te vrste »literature«. Mlademu človeku se ob takem branju mora posvetiti, kako lahkotna in cenena je taka vsebina, ki mu čisto nič ne bistri duha, ne širi njegovega

Silvo Kresnik, Na pohodu

obzorja in ga sploh ne sili k razmišljanju. Torej sledi: le preberimo kak »Vikend«, toda **ne ostanimo** samo pri njem.

Smo že tako ustvarjeni, da ne moremo ob vsakem času brati Dostojevskega, Balzaca ali našega Jurčiča. Zato pač vzamemo v roke dela, ki ustrezajo našemu razpoloženju — enkrat lažja, drugič kaj težjega.

Namen tega sestavka je, da bi spodbudili težnjo po branju dobre literature, za to bomo v vsaki številki svetovali branje enega tujega in enega domačega avtorja. Poskušali vam bomo predstaviti vse, kar je doma najboljšega in kar se je nabralo v svetovni zakladnici.

Pa se prestavimo v francoski realizem, ki se je začel uveljavljati okoli leta 1830 s Stendhalom, vendar bi njega prihranili za pozneje in se ustavili ob Guyu de Maupassantu.

Maupassant je bil zvest Flaubertov učenec. Je najpomembnejši francoski novelist — napisal jih je kakih 300.

Snov za svoja dela je jemal iz kmečkega in plemiškega, iz meščanskega in malo-

meščanskega življenja. Predvsem v novelah je podobno kot Balzac prikazal francosko družbo z vsemi njenimi značilnostmi v tedanjem času. Za branje priporočamo: Njeno življenje (Une Vie), Lepi striček (Bel Ami), Zapeljivec (Mont-Oriol), Debeluška (Baule de Suif), dalje pa sami izbirajte.

Miško Kranjec je rojen v začetku našega stoletja. Študiral je slavistiko, vendar se je posvetil pisanju in političnemu delu. Bil je eden od organizatorjev vstaje med NOB v svojem rodnem Pomurju. V svojih delih predstavlja Slovencev malega, preprostega pomurskega človeka. Leta 1969 je dobil tudi nagrado AVNOJ.

Za branje: najprej novele — Sreča na vasi, Tihožitja in pejsaži, Majhne so te stvari in romani — Os življenja, Zgubljen vera, Kapitanovi, Do zadnjih meja.

Vseh naštetih knjig najbrž ni na domačih policah, zato pa jih najdete v trgovinah in v javnih knjižnicah, kjer jih tudi radi posodijo. Z. S.

Ljubezen v dimu

Maruša se je tudi to jutro s težavo spravila izpod tople odeje. Hitro je oblekla tople volnene hlače in jopo, zmetala vase skromen zajtrk in ne ravno vesela pohitela v hladno jesensko jutro. Zaspanost, ki ji je še maloprej lezla iz oči, čeprav je dosti in dobro spala, je bila ob dotiku z mrzlim zrakom hipoma premagana. Kar kmalu se je zgubila v množici znanih in manj znanih obrazov. Le-ti so se izgubljali v manjših skupinah po posameznih obratih tovarne.

Povsod je bilo tako čudno tiho. To gluhost je prekinjalo le enakomerno udarjanje kovaških kladi, ki se je stapljalo s koraki hitečih delavcev. Zaradi svoje precej počasne hoje je dokaj pozno prispela v garderobo. Iz notranjosti je že slišala glasno prerekanje, smeh in hrupno zapiranje garderobnih omaric.

Odsotno je pozdravila in že pohitela s preoblačenjem. Hotela se je preobleči z vojaško hitrostjo, a glej! Kot nalašč se ji je utrgal gumb. Seveda ga je morala prišiti, a minute so neusmiljeno tekale dalje. Urini kazalci so kazali že nekaj čez šesto, ko je končno zapustila garderobo in pohitela na delo.

»Le kaj mi bo rekel mojster?« je bila njena trenutna skrb. V mislih je že videla njegov strog obraz, slišala močan, skoraj neprijazen glas: »Maruša, zopet si zamudila! Le kako si moreš dovoliti pogosto zamujanje? Se sploh zavedaš, da s tem delaš krivico sodelavcem?« Kot navadno bo trmasto molčala, saj ve, da je kriva in bi bilo kakršnokoli ugovarjanje brez koristi.

Z vsakim prehojenim korakom se je Marušin strah, občutek krivde, stopnjeval. Toda njen strah glede graje je bil očitno odveč, saj je prišla na svoje delovno mesto neopazno.

Kar hitro je poprijela za delo in tako popravila zamujeno. Ves čas je čutila na sebi obtožujoče poglede sodelavcev. Ni se ozirala nanje, kljub zbadljivkam, ampak je uporno delala naprej. »Le naj si mislijo kar hočejo! Zdaj delam, pa pika!«

Kasneje je med krajšim pogovorom s kolegi izvedela, da so dobili novega sodelavca. Nihče ga še ni videl, zato so bila ugibanja, kakšen je, zelo različna.

Želja — čimprej ga videti — se je v njej z vsako minuto razraščala, stopnjevala.

Delovni dan se je že krepko prevesil v drugo polovico in Marušino upanje, da ga bo videla, se je spremenilo v rahlo razočaranje. Z nejevoljo je začela pospravljati.

Nenadoma je začutila, da ni sama. Podzavestno se je obrnila in se zagledala v mladega fanta, ki jo je neprikrito opazoval.

Zardela je in skoraj bi klecnila, tako nenadno je bilo to srečanje. »To je gotovo on!« ji je preblisnilo v možganih.

Še pred nekaj minutami se je jezila, da ga ni, zdaj pa bi ob srečanju skoraj telebnila po tleh. »Pa je le prišel danes!« je pelo v njej.

»Lahko pomagam?« so bile njegove prve besede in že je pobral z mize nekaj kosov orodja in ga položil v predal, seveda napačni. S kretnjo roke in rahlim smehljajem ga je opomnila na napako.

»Se bom že naučil!« je rekel in že nadaljeval s pospravljanjem. Sodelavci so se ob tem spogledali in potihoma nekaj govorili. Vedela je, da so govorili o njej.

Pristopil je mojster, ki se je ob pogledu nad njunim skupnim delom zadovoljno muzal. Rekel je, da je tako res najbolje, da se čimprej vpelje v delo, tudi v pospravljanje.

V njegovih besedah je bilo čutiti neko hudomušnost.

»Veš, Maruša, sklenil sem, da bo najbolje, da delata kar vidva skupaj. Saj ti je prav, a ne?« Samo skomignila je z rame, kajti to je bilo pa že preveč za en dan. Najprej si je želela videti ga, potem ga je srečala, zdaj pa bosta celo delala skupaj. Kaj vse lahko doživiš v enem samem dnevu!

Ponovno se je zagledala v fantove oči in hotela razbrati, kakšno je njegovo mnenje, toda molčal je.

Mojster se je neopazno umaknil, kajti čutil je, da je odveč.

»Mitja sem, ti si pa...?« »Maruša,« ga je dopolnila. Čutila je, da je na njem nekaj, sama ni vedela kaj, kar jo je privlačilo že kar takoj. Nasmeh, ki skoraj ni bil nasmeh, ji je zdrsnil z drobcenih usten in tudi Mitja se je nasmehnil, ko je kos orodja padel mimo predala. Oba hkrati sta se sklonila in se pri tem rahlo dotaknila z rokami. Otrpnila je in obenem uprla pogled v njegove črne oči, dolge trepalnice in skoraj še otroške poteze obraza. Hhrati sta vstala.

Njena, kakor tudi njegova dosedanja redkobesednost je kar kmalu izginila. Pogovarjala sta se o vsemogočem in bilo je videti, kot, da se že zelo dolgo poznata.

Iz pogovora ju je zmotil starejši kolega, češ: »Kaj mislita vidva že prvi dan delati nadure? Saj je pa ja še jutri en dan, otroka!« Besedo — otroka — je tako čudno poudaril, da je postalo Maruši neprijetno in je izdatno zardela.

Slišala sta še njegov gromek smeh, potem pa oddaljujoče se hihitanje ostalih, ki so odhajali v garderobo.

»Saj res, še jutri je en dan! Ne, ni samo eden! Dva, tri, nešteto je še dni pred nama!« Mirza

SLUTNJA

Počiva sivorjava poljana,
počiva kot moja stara mama.
Počiva poljana vse do spomladi,
ko prebudi se in znova se vzdrami.
Zaživi in znova vzcveti,
a stara mama spomladi
morda onemi.

POIZKUS

Vedno pred tabo
hotela sem molčati.
Če odprla usta sem,
se mi zahotelo je lagati.
Imel si čas,
hotel si laži mi iz glave
izbiti,
ubadal si se z mano
in nato
ti je uspelo ugotoviti,
da velika laž sem,
ki pred njo najbolje je
uiti.

PREVARA

Pobeg...
Misel,
saj ti ne veš,
vino,
ples
in teman kot
poln razgretih teles.
Zmagoslavje — saj ne veš.
Poraz...
Tvoje oko ne išče
mene več.

I. W.

»Mladi fužinar« izhaja kot občasna priloga »Informativnega fužinarja«.

Ureja ga uredniški odbor: Rudi Mlinar, Nada Ortan, Robert Robnik in Zlatka Strgar, ki je odgovorna tudi za vsebino.

SINDIKALNE VESTI

Sklepi z zasedanja konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Ravne:

1. Komisija, ki je analizirala pogoje za organiziranje delov sedanjih TOZD in delovne skupnosti skupnih služb v TOZD, naj takoj ponovno prične z aktivnim delom. Izdelati mora rokovnik, ki naj vsebuje časovni načrt in glavne ter odgovorne nosilce nalog za dosledno realizacijo ustavne vsebine v naši delovni skupnosti. Vzporedno z analizo pogojev moramo takoj ustanoviti center za samoupravljanje in informiranje, ki bo strokovno tehnični organ za vsa samoupravna telesa v naši železarni.

Nova organiziranost in ustanovitev centra v železarni je možna ob aktivnem odnosu odgovornih do 1. 1. 1976.

2. Z obstoječim stanjem samoupravljanja nismo najbolj zadovoljni. Z odgovornim odnosom posameznikov in služb bi nedvomno dosegli večji uspeh. Zato je potrebno čimprej izdelati poslovnik o delu samoupravnih organov, kjer bodo določena osnovna pota samouprave in odgovornost posameznikov in služb. Predsedniki DS in ostalih samoupravnih organov morajo postati bolj vsebinski usmerjevalci razvoja in manj operativni vodje zasedanj.

Vse to terja od družbenopolitičnih organizacij spremenjen odnos do kompleksnega odločanja delavcev. Izvršni odbori osnovnih organizacij in svet sindikata morajo na pripravah za samoupravne odločitve oceniti politične in socialne posledice različnih predlogov in rešitev; skrbeti morajo, da bodo zbori delavcev in drugih samoupravnih organov sklicani pravočasno in na primeren način.

3. Informiran in družbenoekonomsko razgledan samoupravljaec bo v celoti kos nalogam pri razvijanju in uveljavljanju vsebinsko novih odnosov v TOZD in drugih organizacijah združenega dela. Zato je potrebno, da naše tovarniško glasilo postane resnični osnovni informator vseh delavcev.

4. Odbor za informiranje naj takoj proči možnosti za izboljšanje informiranja v železarni Ravne, posebej še možnost, da bi Informativni fužinar izhajal štirinajstdnevno.

Odgovorni v KSS naj čimprej pristopijo k izdelavi predloga pravilnika oz. drugega splošnega akta o informiranju.

5. Uredniški odbor in informacijska služba naj se aktivneje vključita v prizadevanja za prehod na izdajanje 14-dnevnega glasila.

Svet sindikata naj po preteku enega meseca ali dveh analizira, kaj je bilo v tem času na področju razvoja obveščanja v železarni storjenega.

V program izobraževanja delovne skupnosti moramo vključiti tudi roke, način in vsebino družbenoekonomskega izobraževanja vseh delavcev.

6. DO mora najprej učinkovito znižati zaloge in povečati odpreme.

7. Število zaposlenih mora držati v okviru resolucije.

8. Vložiti moramo vse napore, da se planirani izvoz doseže.

9. Cene morajo ostati v okviru resolucije.

10. Vložiti moramo vse napore za povečanje produktivnosti in varčevanje ter za povečanje ostanka dohodka. TOZD in DSSS naj aktivirajo in dosledno izvajajo akcijske programe varčevanja. Neto OD naj bi ostal na indeksu 30.

11. Izterjati moramo dolgove naših naročnikov. Odgovorne službe naj naredijo programe za uresničevanje te akcije.

12. V TOZD oz. obratih in službah je dolgoročno reševati probleme uvoza repromateriala in najti odgovarjajoče, kvalitetne domače rešitve.

13. DS TOZD in DS SS naj na svojih sejah obravnavajo začrtane naloge z resolucijo, ocenijo poslovanje za prvo polletje 1975 ter po sklepih določijo odgovorne nosilce nalog za uresničevanje predlaganih sklepov.

14. **Izvršni odbori osnovnih organizacij** sindikata morajo obravnavati sklepe z današnje konference in preko sindikalnih poverjenikov na sindikalnih skupinah seznaniti članstvo.

Nabava ozimnice — kot že nekaj let dosedaj, je tudi letos svet sindikata na eni izmed zadnjih sej sklenil, da se zaradi slabe letine, ki nam je pretila, preskrbi ozimnica po zmernih cenah za bivše in aktivne delavce naše delovne organizacije.

Svet sindikata je imenoval komisijo, da ozimnico prevzame ter jo razdeli zainteresiranim. Z nabavo ozimnice so bile velike težave, ker noben pridelovalec ni imel zadosti zaloga. Toda tudi ta problem smo rešili tako, da smo 95 t krompirja nabavili pri kmetijskem kombinatu Ptuj, od tod smo dobili tudi jabolka, hruške in zelje, manjkajočo količino krompirja tj. 84 t smo nabavili pri kmetijski zadrugi Trebnje na Dolenjskem.

Dobavo čebule in česna nam je kmetijski kombinat Ptuj zagotovil, ko so pa začeli pridelok spravljati s polja, so ugotovili, da kvaliteta pridelka ne ustreza in so zaradi tega bila naročila stornirana.

Kljub prizadevnosti vseh angažiranih pri nabavi ozimnice pa opazamo, da posamezniki niso zadovoljni niti s kvaliteto niti s ceno ozimnice, ki je bila res zmerena.

Povpraševanje po krompirju in drugi ozimnici je bilo takšno, da komisija na cene, ki so bile pri kmetijski zadrugi določene, ni mogla bistveno vplivati. Menimo pa, da bi ljudi, ki letos niso zadovoljni s kvaliteto in ceno ozimnice, angažirali za nabavo ozimnice v letu 1976.

S pomočjo odgovornih po TOZD in skupnih službah ter komisije, ki je imela dela čez glavo, smo ozimnico zadovoljivo razdelili, za kar se vsem angažiranim zahvaljujemo.

Jože Dornik

Solidarnostno zbiranje sredstev

Razen pospešene investicijske izgradnje v železarni smo v zadnjih treh letih pospešeno gradili tudi nova stanovanja na Javorniku. To pa pomeni naraščanje števila zaposlenih, kar dodatno narekuje potrebo po izgradnji objektov negospodarske dejavnosti. Zato ni naključno, da smo se v železarni že leta 1973 odločili, da bomo pri osnovni šoli na Ravnah zgradili novo telovadnico. Poleg izgradnje telovadnice pa je na Ravnah prisotna zelo močna potreba po izgradnji nove osnovne šole na Javorniku. Ugotovitev, da imajo učenci nekaterih razredov v sedanji osnovni šoli večizmenski pouk, tako potrebo samo potrjuje.

Večino prebivalcev Raven predstavljajo zaposleni v naši železarni, zato je razumljiva potreba, da moramo razen investicijskih vlaganj v objekte železarne in gradnjo stanovanj z našimi sredstvi sodelovati in pomagati tudi pri gradnji drugih negospodarskih objektov. Na podlagi takih ugotovitev je bil v železarni izoblikovan predlog, da bi podpisali samoupravni sporazum o načinu združevanja in porabi sredstev, namenjenih za zadovoljevanje s sporazumom določenih skupnih potreb v občini. Ker pa je problem tako telovadnice kot tudi dodatne osnovne šole od vseh krajev najbolj prisoten na Ravnah, je bil k predlogu sporazuma pripravljen aneks, po katerem bi za čas od leta 1975 do 1977 sredstva, ki bi jih po sporazumu prispevala naša železarna, namenili izključno najprej za dograditev telovadnice na Ravnah, preostali del sredstev pa bi koristili že za gradnjo nove osnovne šole na Javorniku. Tako bi naša železarna v navedenem obdobju prispevala sredstva v višini 3

odstotkov od bruto osebnih dohodkov zaposlenih v preteklem letu. Bruto osebni dohodki so samo osnova za izračun višine prispevka. Sredstva, ki jih bomo prispevali iz tega naslova, bodo bremenila ostanek dohodka in ne bodo vplivala na višino osebnih dohodkov zaposlenih v železarni.

O predlogu samoupravnega sporazuma, o načinu in porabi sredstev ter aneksu k sporazumu, smo razpravljali na zborih delovnih ljudi, ki so bili v vseh obratih in delih podjetja v času od 20. do 24. oktobra letos. Čeprav so bile na zborih izražene nekatere pripombe in pomisleki, se je večina zaposlenih v železarni s predlaganim načinom zbiranja in porabe sredstev strinjala, in tako potrdila predlog, da v železarni podpišejo tako sporazum kot tudi aneks k sporazumu.

Na nekaterih zborih pa so zaposleni menili, da bi novo zgrajena telovadnica na Ravnah, ki bo v celoti zgrajena s sredstvi železarne, morala biti vključena v naših osnovnih sredstvih in dana v upravljanje domu telesne kulture. Zaposleni so tudi zahtevali, da morajo samoupravne interesne skupnosti, ki bodo namensko razpolagale s sredstvi, namenjenimi za izgradnjo telovadnice in pričetek gradnje nove osnovne šole na Javorniku, najmanj dvakrat letno zaposlenim v železarni poročati o koriščenju sredstev, fazi gradnje in drugem. Skratka, gre za to, da zaposlene upravičeno zanima, kako se koristijo sredstva, ki se namensko prispevajo. Zahteve so vsekakor upravičene in bodo prizadejim samoupravnim skupnostim tudi posredovane.

— et

Vodenje delovnih skupin

I. UVOD

Znano je, da deluje na motivacijo in moralno delavca večje število faktorjev, kot npr. uspeh, socialni faktorji, plača, fizikalna delovna atmosfera itd. Eden od najmočnejših faktorjev, ki vpliva na motivacijo za delo, vzporedno s tem pa tudi na kvantiteto in kvaliteto proizvodnje, pa je faktor medosebnih odnosov, saj moderni način proizvodnje nujno zahteva koordinirano delo večjega števila ljudi, ki tvorijo delovno skupino.

Najrazličnejše raziskave doma in v svetu so pokazale, da je vodja delovne skupine oz. delovodja osrednji nosilec proizvodnje, saj je od njega v veliki meri odvisna produktivnost dela, medosebni odnosi v skupini, delovna morala itd. Obenem pa je delovodja človek, ki čuti od zgoraj pritisk proizvodnih planov, od spodaj pa želje, zahteve in probleme delavcev. Zadostiti obema ni lahka naloga, ker mora pri tem reševati tehnološke in človeške probleme, ker je on oseba, ki ima praviloma od vseh v tovarni največ neposrednega stika z delavci. Vloga vodje delovne skupine je odvisna od vrste činiteljev. Kadar govorimo o profilu vodilnega kadra, torej ne moremo postaviti nekakega idealnega vzorca dobrega vodje. Vloga vodje moramo vedno analizirati iz dveh vidikov, in sicer po eni strani s tehnološko-organizacijskega, po drugi strani pa z vidika odnosov med vodjem in skupino. Nista pa ta dva vidika med seboj izolirana, saj nastopata v večini primerov v medsebojni odvisnosti.

Delovne naloge vodij delovnih skupin so številne in jih lahko grobo razdelimo na:

- vodenje delovnega procesa in zadolžitve, ki iz tega izvirajo,
- izvrševanje planskih nalog in operativnih zahtev pri izvrševanju dela,

— vodenje delovne skupine s stališča oblikovanja in negovanja medčloveških odnosov, koordinacija in vzdrževanje delovne discipline ter

— vodenje delovne skupine za uresničevanje samoupravnih pravic in obveznosti delavca.

Danes smo torej z uresničitvijo ustave dali delovodji še vsebinsko nove naloge, s katerimi je prevzel vodstvo svoje delovne skupine kot osnovne celice neposrednega samoupravljanja. To omogoča članom delovnih skupnosti, da na sestankih delovnih skupin uresničujejo svoje pravice in dolžnosti; oblikujejo stališča do določenih vprašanj, izražajo predloge in mnenja, dajejo pobude, sprejemajo informacije in postavljajo vprašanja s področja dela in poslovanja obrata, delovne enote in podjetja. Sestanek, ki ga vodi vodja delovne skupine, je možna oblika, kadar se obravnavajo vprašanja, ki so dana delovni skupnosti v javno razpravo. Delovna skupina je torej tista temeljna enota, v kateri delavec opravlja delovne dolžnosti in neposredno uresničuje nekatere samoupravne pravice.

Za anketiranje delovodij smo se odločili zaradi tega, ker smo želeli poleg nam že znanih problemov ugotoviti oz. zvedeti tudi za tiste, ki nam niso znani, so pa pomembni in pogosti pri delu delovodij, na drugi strani pa nam bi ta analiza služila kot podlaga za načrtovanje in organiziranje izobraževanja za delovodje predvsem s področja vodenja in medosebnih odnosov.

II. REZULTATI ANALIZE:

Izobrazbeni oz. kvalifikacijski sestav vseh delovodij oz. vodij samoupravnih delovnih skupin v železarni:

Štev. zaposlenih delov. oz. vod. samoupr. delov. skupin	Kvalifikacija				— izobrazba			Povpreč. delovna doba	Povprečna starost zaposl.
	NK	PK	KV	VK	SS	VSS	VŠ		
202	18	29	65	77	13	—	—	20,1	40,4
%	8,8	14,2	31,9	38,1	6,4	—	—		

Kot je razvidno iz tabele, železarna zaposluje 202 delovodja oz. vodja samoupravnih delovnih skupin (niso vsi delovodje obenem tudi vodje samoupravnih delovnih skupin).

Glede na kvalifikacijo oz. izobrazbo le-teh vidimo, da jih je 69% s kvalifikacijo in visoko kvalifikacijo, 23% pa je nekvalificiranih oz. polkvalificiranih. Kvalifikacijski oz. izobrazbeni sestav torej ni tak kot ga zahteva sistemizacija. Pri tem pa je treba omeniti, da ta procent predstavlja delovodje z najdaljšim stažem in najvišjo starostjo v železarni in pa dejstvo, da pred 15 in več leti še ni bilo delovodskih šol niti ostalih oblik funkcionalnega izobraževanja, s tem pa tudi ni bilo danih možnosti doseči kvalifikacijo.

Rečemo lahko, da je kvalifikacija le ena od meril za presojo ustreznosti delovodij, druge enakovredne ali celo pomembnejše lastnosti in sposobnosti za delo z ljudmi nismo presojali.

Delovodje so se navadno izbirali iz vrst najboljših oz. najizkušenejših delavcev, seveda pa je vprašljivo, če so tako izbrani delovodje ostali tudi v novi funkciji na enakem nivoju uspešnosti. Pri tem pa lahko omenimo, da je ta problem prisoten tudi danes, saj še ni izdelanega nobenega ključa, po katerem bi se selekcionirali novi kandidati za delovodske šole oz. nove delovodje.

38 delovodij, ki so bili priložnostno izbrani (18,8% vzorec), smo intervjuvali. Poudarek razgovora je bil usmerjen predvsem na naravo medsebojnih odnosov in načinov vodenja ter komuniciranja v delovnih skupinah, vzporedno s tem pa smo spraševali tudi po najpogostejših problemih, ki se pojavljajo pri njihovem delu, o skrbi za usposabljanje novih delavcev, njihovem odnosu do varnostnih predpisov in njihovem mnenju o učinkovitosti dela samoupravnih delovnih skupin. V na-

dalnem besedilu bomo v skrajšani obliki poskušali podati nekaj najbolj zanimivih ugotovitev te analize.

Ker je delovodja največ v neposrednem stiku z delavci (dajanje navodil, priučenjanje novih delavcev, kontrola izdelkov in podobno), smo poskušali ugotoviti, kakšnega vodenja se poslužujejo. Večina se zavzema za demokratičen način vodenja (mlajši delovodje), pri starejših pa se kaže tendenca k bolj samostojnemu odločanju brez posvetovanja. Takšno postopanje je v določenih primerih nujno, saj lahko prevelika osebna svoboda pri delu privede do anarhije.

Pogoste težave nastopijo pri usklajevanju skupnih in osebnih interesov. Prav zaradi tega je upravičena zahteva delovodij po večjih kompetencah, da bi delavcem ugodili določene zahteve in ne, da jih le »priganjajo na delo«.

Največ težav imajo delovodje, ker delavci kršijo delovne obveznosti, varnostne predpise, neopravičeno izostajajo, predčasno zapuščajo delo. Glede tega so mnenja, da se problem najbolje rešujejo kar v delovni skupini, saj marsikateremu »opomin« sodelavcev oz. delovodje bolj zaleže kot pa opomin komisije za izrekanje ukrepov.

Dejstvo je, da se varnostni predpisi v železarni ne upoštevajo dosledno. Tudi delovodje, ki so zadolženi, da se ti predpisi v praksi izvajajo, imajo do tega tolerantni odnos. S tem, da niti sami ne uporabljajo zaščitnih sredstev, dajejo delavcem slab zgled. V zagovor navajajo, da so zaščitna sredstva neugodna in delavca pri delu bolj ovirajo kot ščitijo; to pa seveda ne drži, kar potrjujejo pogoste nesreče pri delu.

Delovodja je po statutu zadolžen za strokovno usposabljanje novih delavcev, vendar večina te naloge ne opravlja popolnoma, saj

najpogosteje prepustijo to skrb drugim izkušnim delavcem. S tem, ko ga ne uvaja sam v delo, tudi nima možnosti spoznati delavčeve sposobnosti in lastnosti, niti ne ve, kakšno delo mu lahko zaupa in kako samostojno je delavec sposoben delati. Na drugi strani pa ni zadovoljen niti delavec, saj se v novem okolju težko znajde brez potrebne pozornosti delovodje oz. delavca. Največkrat pa je tak odnos lahko obenem tudi že začetek »žarišča« vseh kasnejših nesporazumov med njim in delovodjem oz. delovno skupino.

Stiki med delovodji in delavci so v veliki meri odvisni od same narave dela. Na delovnih mestih, kjer delavci delajo na individualno normo (npr. v mehanskih obratih), stiki niso tako pogosti in zaradi tega obstaja tudi manjša možnost za konflikte kot pri delu, ki zahteva bolj neposredne in pogoste stike med delavci in delovodji (npr. delo pri elektro pečeh v jeklarni, v livni jami itd.). Za uspešno opravljanje takšnega dela pride do izraza vloga delovodje kot oblikovalca dobrih medsebojnih odnosov. Ker pa niso za to pomembno nalogo dovolj usposobljeni, prihaja do raznih problemov kot so slabo opravljeno delo, neopravičeni izostanki, velika fluktuacija, spori. Precej delovodij je tudi v funkciji vodje samoupravne delovne skupine. Njihova mnenja so v glavnem zadovoljiva. Motijo jih le primeri, ko ostanejo delavci večkrat brez odgovorov na svoja vprašanja, kar pa se seveda ne bi smelo zgoditi. Da bi bilo vodenje delovnih skupin uspešnejše, bi ga morali ponekod obratovodje bolj redno oskrbovati z gradivom.

Za konec lahko rečemo, da od delovodij nismo dobili takih odgovorov, kot smo jih pričakovali glede na problematiko in razmere, ki jih poznamo iz vsakdanjega dela, saj je videti, da o problemih pri svojem delu zelo neradi govorijo. Vzrok je morda tudi v tem, da smo jim vprašanja slabo postavili, kar gre seveda na račun neizkušnosti izpraševalcev. Zato moramo tudi odgovore in izsledke jemati z rezervo. Kljub raznim pomanjkljivostim (odg. nismo preverjali iz drugih vidikov, mali vzorec, omejen čas) pa lahko rečemo, da je s to analizo bil ustvarjen prvi korak k raziskovanju »mojstrske problematike« z namenom, da pomagamo reševati probleme.

Problematika medsebojnih odnosov je, kot smo že poudarili, kompleksna, zahtevna in obenem pomemben faktor, ki vpliva na dobro počutje delavcev v kolektivu, posredno s tem pa tudi na proizvodnjo. Zato pa nujno zahteva tudi bolj strokovno znanje nosilcev teh funkcij iz tega področja in če ni tega, se problemi še bolj zapletejo in posledice so lahko velikokrat težke in dolgotrajne. Zato je tudi razveseljiv podatek, da so se skoraj vsi intervjuvani delovodje pozitivno izrazili o ideji, da se zanje uvede nekakšen seminar medosebnih odnosov, načinov vodenja pa tudi poznavanja samoupravljanja. Izdelati je treba program in začetki z izobraževanjem, da tako pomagamo delovodjem pri njihovem delu.

Jože Gruden

IZREKI

Popularnost je drobiž slave.	Hugo
Igralci — edini pošteni hinavci.	Hazlitt
Mladost je pijanost brez vina.	Goethe
Imeti čas, se pravi tikati smrt.	Thiess
Moralah zahaja skupaj s soncem.	Kasper
Kazen ni kazni, če nima svojega konca.	Hristić
Časopis je konzerva časa.	Kraus

Zaključki V. seje predsedstva občinske konference SZDL Ravne na Koroškem

Na osnovi pismenega gradiva, uvodnega izvajanja direktorja delavske univerze Ravne na Koroškem tov. Krenkerja in na osnovi temeljite razprave je predsedstvo sprejelo naslednja stališča:

1. Predsedstvo sprejema predlagani program družbenoekonomskega, političnega in indejnopoličnega usposabljanja v občini. Pri tem predsedstvo poudarja pomen kvalitete izvedbe, primernost časa in kraja ter organizacije programiranih oblik.

2. Predsedstvo daje poseben poudarek in pomen organiziranju redne in stalne šole za delegate. Predsedstvo podpira predlagani koncept šole in poziva vse družbenopolitične organizacije, SIS, KS, TOZD in občinsko skupščino, da ustvarijo primerno politično klimo za uspešen začetek šole. Delavska univerza naj čimprej izdela finančni predračun stroškov šole in sklene dogovore z zainteresiranimi subjekti. Predsedstvo vztraja pri tem, da morajo šolo obiskovati vsi delegati, zato morajo k dogovoru pristopiti vse temeljne samoupravne skupnosti (TOZD, SIS in KS). Ko bodo šolo zaključili vsi izvoljeni delegati (delegati za SIS, za občinsko skupščino, za delavske svete itd.), bomo pričeli z usposabljanjem evidentiranih kandidatov za prihodnje volitve.

3. Na predsedstvu smo se dogovorili za naslednjo razporeditev nalog:

— občinski komite ZKS, občinski sindikalni svet, predsedstvo OK ZSMS in izvršni odbor OK SZDL obvestijo svoje osnovne organizacije o programu izobraževanja in konceptu šole za delegate. V osnovnih organizacijah morajo o gradivu razpravljati in zagotoviti, da se bodo delegati udeležili šole ter preko samoupravnih organov zagotovili ustrezna sredstva. Osnovne organizacije morajo izvršiti pritisk na tiste vodilne delavce, ki so odgovorni za izobraževanje v delovnih organizacijah pa pogosto nimajo pravega odnosa do družbenoekonomskega in političnega usposabljanja. Upreti se je treba tudi pojmovanju, da delovni ljudje niso zainteresirani za tovrstno izobraževanje in da je akcija že vnaprej obsojena na neuspeh. Osnovne organizacije naj tudi zagotovijo, da družbeno usposabljanje dobi ustrezno mesto v vseh oblikah izobraževanja v delovnih organizacijah.

— Predsedstvo občinske konference bo s programom družbenega izobraževanja, konceptom šole za delegate in stališči predsedstva seznanilo samoupravne organe in vodilne delavce v TOZD, KS in SIS.

— Delavska univerza bo dopolnila program in koncept, izvedbo vsebinske, kadrovske in organizacijske priprave ter izdelala finančno konstrukcijo posameznih oblik usposabljanja s poudarkom na šoli za delegate.

4. Na predlog delavske univerze ali drugih zainteresiranih činiteljev bo predsedstvo sproti obravnavalo probleme, ki bodo nastali v zvezi z izvajanjem teh stališč in jih tudi ustrezno reševalo.

Na osnovi pismenega gradiva, uvodnega izvajanja sekretarja občinske konference ZSMS in obširne razprave je predsedstvo sprejelo naslednja stališča:

1. Predsedstvo ugotavlja občuten porast družbene aktivnosti mladih ljudi. To se odraža v množičnem vključevanju mladine v razne oblike telesne kulture, v aktivnosti na kulturnem področju, v velikem odzivu mladih pri organizaciji raznih oblik negovanja tradicij NOB.

Pri vsem tem igrajo pomembno vlogo prosvetni delavci, ki imajo danes aktivnejši odnos do teh dejavnosti kot v bližnji preteklosti.

2. Predsedstvo pa ugotavlja, da zaostaja politična organiziranost mladine v občini.

V nekaterih KS in TOZD sploh ne delujejo osnovne organizacije ZSM, v nekaterih je ta aktivnost šibka in nenačrtna, v delegacije je vključeno premalo mladih, tudi v organih SZDL, sindikatu, Zvezi komunistov in vodstvih organizacij in društev marsikje sploh ni predstavnikov mladih.

Na osnovi take ocene smo se na predsedstvu dogovorili za naslednje akcije:

— predsedstva krajevnih konferenc SZDL organizirajo razgovore o problemih politične organiziranosti mladine v KS.

Na sestankih naj sodelujejo vsi zainteresirani faktorji, obravnavajo pa naj se konkretni problemi dela ZSM (kadri, prostori, sredstva, mentorstvo itd.).

— Občinski sindikalni svet bo začel akcijo za dolgoročno razčiščevanje vloge in mesta aktiva mladih delavcev v TOZD. Na osnovi tega bo skupno z vodstvom ZSM pristopil k formiranju aktivov.

— Občinski komite bo ustanovil aktiv mladih komunistov, ki mora odigrati od-

ločilno vlogo pri razvoju ZSM v občini.

— Predsedstvo občinske konference ZSMS bo zastavilo konkretne akcije povsod tam, kjer organiziranost ni ustrezna. K akciji bo pritegnilo tudi druge družbenopolitične organizacije.

3. Predsedstvo meni, da naj občinsko vodstvo ZSM bolj konkretno sodeluje pri oblikovanju političnih in samoupravnih odločitev v občini, KS in TOZD. Zveza socialistične mladine mora postati mesto, na katerem se bodo mladi opredeljevali o bistvenih vprašanjih dela in življenja. Pri tem mora bolj koristiti razpoložljive sisteme, kot npr.: delegatsko sestavljeno SZDL, družbenopolitični zbor občinske skupščine, delegatski sistem na sploh itd. Večjo pozornost naj ZSM posveti tudi evidentiranju, saj je to pogoj za ustreznejšo vključitev mladih v samoupravne in politične organizme družbe.

Predsedstvo je za novega predsednika koordinacijskega odbora za stabilizacijo izvolilo tov. Janeza Žnidarja, rojenega 19. 2. 1929, direktorja sektorja za gospodarjenje v železarni Ravne in sprejelo tudi poročilo sekretarja občinske konference SZDL za obdobje od IV. do V. seje.

SODOBNA TEHNIKA V GASILSTVU

Hiter razvoj tehnike bodisi v gospodarstvu ali v gasilstvu zahteva sodobno tehnično opremo. Danes, ko je vse že tako izpopolnjeno, morajo biti tudi gasilske vrste zelo dobro opremljene, če hočejo, da bodo nared takrat, ko jih ljudje najbolj potrebujejo.

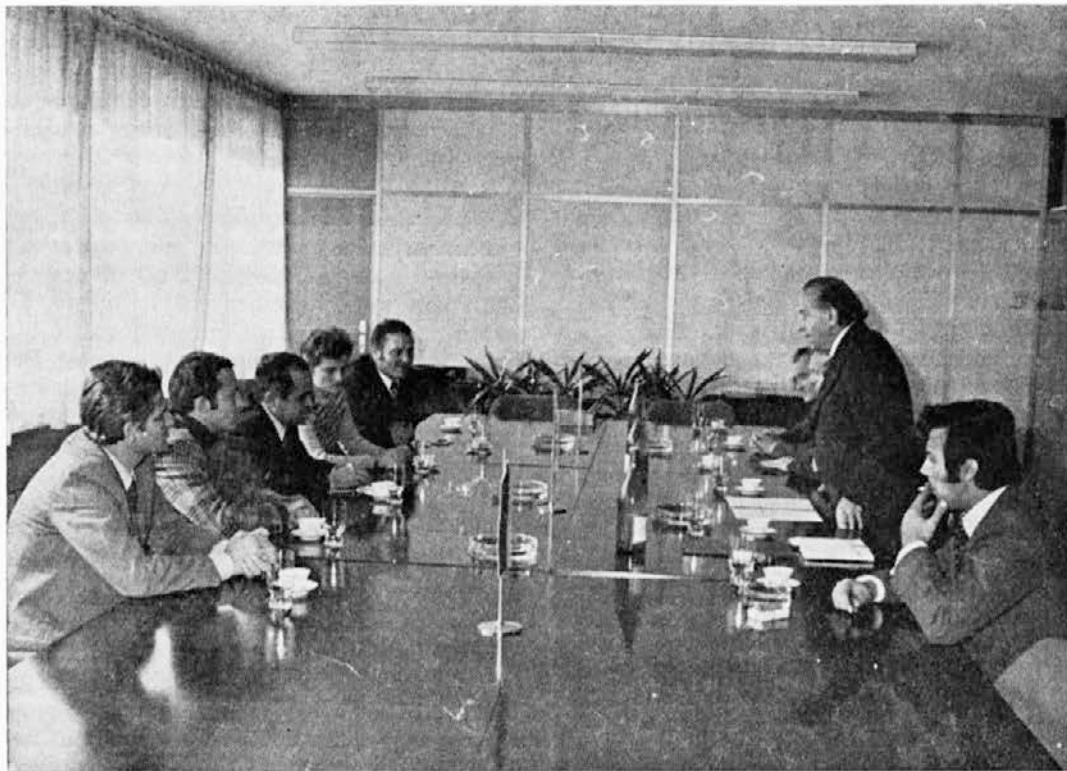
Na Ravnah si je gasilsko društvo železarne Ravne zelo prizadevalo, da bi njihova služba imela tudi moderno in funkcionalno radijsko zvezo. Pred dobrimi tremi leti so poklicni gasilci dobili prvič UKW radijske zveze. Te prve zveze so do prihoda nove sodobne telefonske in UKW centrale že večkrat posredovale v prid hitre in učinkovite gasilske pomoči.

Pred nekaj dnevi je bila na Ravnah v domu gasilcev postavljena nova zelo so-

Gasilci so dobili sodobno telefonsko in UKV centralo

Foto: F. Kamnik

V četrtek, 23. oktobra 1975, je obiskal našo železarno član CK KP SSSR iz Moskve tov. Hal-muhamedov Mutal Masimovič, ki se je zanimal za razvoj samoupravnih odnosov in za go-spodarski položaj železarne

Kitajska delegacija v naši železarni

V soboto, 16. oktobra, je obiskala našo železarno šestčlanska delegacija iz LR Kitajske za znanstvenotehnično sodelovanje, ki jo je vodil namestnik ministra za ekonomske odnose s tujino Chi Lin.

S krajšo zgodovino železarne, proizvodnjo in našim nadaljnjim razvojem je član delegacije seznanil glavni direktor Franc Fale. Za sprejem in izraženo dobrodošlico se je zahvalil vodja kitajske delegacije. Povedal je, da so v precejšnji meri seznanjeni z gospodarskimi uspehi in napredki, ki smo jih dosegli v Jugoslaviji. Poudaril je pomen že dosedanjega sodelovanja na gospodarskem in drugih področjih med državama. Izrazil je upanje, da se bodo ti odnosi med državama po zadnjem obisku predsednika izvršnega sveta tovariša Bijedića v LR Kitajski še izboljšali.

V razgovorih, ki so sledili, so se člani kitajske delegacije zanimali, kaj in katere

dobna centrala, ki bo služila celotni Mežiški dolini. V to centralo sta vgrajeni dve UKW postaji in vsa potrebna telefonija. Sedaj lahko iz naše delovne organizacije kličemo gasilce kar prek dveh različnih števil telefona, in to: 222 ali 333. Seveda ima nova centrala tudi vgrajene avtomatske »javljače«, ki so montirani na različnih težavnih mestih v naši delovni organizaciji.

Z novo sodobno in funkcionalno telefonsko in UKW centralo na Ravnah je gasilstvo v tem delu Slovenije postalo bogatejše. Lahko je gasilstvo še tako izvežbano in strokovno usposobljeno, če pa nima na razpolago potrebne opreme, ne more delovati učinkovito.

F. Rotar

izdelke naša železarna predvsem proizva-ja, kako je izvedena organizacija dela, kakšen je način dela naših samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij. Zanimali so se tudi, koliko in v katere države izvažamo. Povedali smo jim, da je naša železarna železarna plemenitih jekel in da je temu ustrezen tudi naš proizvodni

program in da gre precej naših izdelkov tudi v izvoz, da sicer na Kitajsko sami direktno ne izvažamo, da pa smo v to državo preko zahodnonemške firme Komrowski izvozili leta 1970 3600 t, leta 1973 pa 3100 t paličastega ter 160 t vzmetnega in vlečenega jekla, lani pa 1600 t paličastega jekla. Razen te firme smo na Kitajsko preko Feroelektra Sarajevo leta 1970 izvozili 4000 t valjanega paličastega jekla in 345 t odkovkov, leta 1971 pa 300 t odkovkov. Seznanili smo jih tudi, da smo na sejmu v Kantonu preko firme Feroelek-tro z rokom dobave v prvem polletju 1976 ponudili 1000 t konstrukcijskega vlečenega jekla, 200 t utopov in 300 t orodnega jekla. V razgovorih smo načeli tudi ugotavljanje možnosti našega direktnega sodelovanja in izvoza na Kitajsko brez posrednikov.

Po razgovorih v sejni sobi nove uprave, so si gostje iz Kitajske s precejšnjim zanimanjem ogledali nekatere proizvodne obrate. Po končanem obisku smo vodjo delegacije zaprosili, da za naše glasilo oziroma zaposlene napiše svoje vtise. Njegove vtise objavljamo v fotokopiji, glasijo pa se tako: »Naš obisk v vaši železarni je napravil na nas vse globok vtis. Želimo, da se še naprej utrjuje in razvija naše prijateljstvo in odnosi prijateljskega sodelovanja. Želimo, da bi vaša železarna v bodoče dosegla še večje in boljše rezultate.« — Vodja kitajske delegacije za znanstveno tehnično sodelovanje Chi Lin in ostali člani delegacije, 18. oktobra 1975

-et

我們參觀你們的鋼鐵
廠後，對你們的
成就，希望我們的朋友和
合作者好的關係進一步
加強和發展。
祝你們的廠取得更大的
成就。

Fotokopija zapisa
vtisov kitajske
delegacije

中國科技合作
代表團 王石林

王石林 陳仁基
杜修銳 一九七五年十月十八日

Delo kluba zdravljenih alkoholikov in njegove perspektive...

Ob koncu prejšnjega meseca je bila v Dravogradu letna skupščina kluba zdravljenih alkoholikov. Obenem je bil ustanovljen klub zdravljenih alkoholikov Železarne Ravne, ki so doslej sodelovali v dravograjskem klubu.

Širšemu krogu bralcev se bo zdel ta dogodek enako pomemben, kot občni zbor gasilcev, rdečega križa in podobno. Tisti pa, ki se je kdaj koli v življenju srečal s problemom alkoholizma in njegovimi posledicami, ali je bil celo sam neposredno prizadet, gleda na ta problem drugače.

Resnici na ljubo moramo priznati, da primerjava sploh ni možna zaradi tega, ker se tu srečamo z ljudmi, ki jih je alkoholna omama iztrgala iz normalnega življenja in jih privedla na pot vztrajnega in neizbežnega propadanja. Ti ljudje so se s te poti vrnili nazaj v življenje, nazaj v družbo in družine, ki so jih že skoraj za vedno izgubile.

Ne da se popisati vseh pretresljivih zgodb, ki so jih doživljali alkoholiki v času svoje bolezni (alkoholne), še manj tragedij, ki so jih doživljale njihove družine, ko so morale matere z otroki zapuščati tople postelje ali celo stanovanja in se umakniti prej dobremu možu, ki ga je pa v omami vodil »kralj alkohol«.

Težko je povedati s kako prijetnimi občutki človek gleda nasmehane obraze ljudi, ki so premagali to na videz nedolžno bolezen, ki pa tako vztrajno in neizprosno uničuje posameznika in cele družine. Poseben vtis so naredili name presrečni zakonski partnerji ozdravljenih, ki so sami najbolj občutili težo bolezni in težo zdravljenja. Kako veselo bi bilo šele gledati vesele obraze otrok, ki so zopet dobili nazaj dobrega očeta ali starše, ki jih v času bolezni praktično niso več imeli.

Ob polni dvorani udeležencev te prevzame posebna hvaležnost do vseh tistih, ki so s svojim nesebičnim delom kot terapevti ali strokovni sodelavci uspeli rešiti toliko ljudi tega hudega človeškega in družbenega zla, vrniti družbi delavce proizvajalce, ki so zopet postali enakovredni na delovnih mestih in v vsakdanjem življenju.

Čeprav je letna skupščina zelo lepo uspela, saj so bili navzoči skoraj vsi člani kluba in tudi precejšnje število vabljenih gostov, se človek le ne more znebiti vtisa, da je temu vprašanju še marsikje posvečena premala skrb, saj je bilo na skupščini sorazmerno malo predstavnikov zdrženega dela in širšega družbenega življenja. To je pomembno zaradi tega, ker je boj proti temu družbenemu zlu dolžnost in obveza vse družbe in ne samo posameznikov, ki so stopili v to fronto. Posebej mora biti to skrb OZD, v katerih se prav posebej čutijo posledice alkoholizma, pa naj si bo v delovni disciplini, izostankih, storilnosti, kvaliteti dela in številnih delovnih nezdodah. Pri tem se vsiljuje vprašanje ali res ne čutimo dovolj družbene, socialne in ekonomske odgovornosti ali smo sami obremenjeni s slabo vestjo ali celo bacili alkoholizma. Naj bo tako ali

drugače pri reševanju teh vprašanj ne bomo mogli skrivati glav v pesek, saj gre za reševanje človeka, ki je osnovni objekt v humani socialistični družbi, gre za reševanje preko 80.000 bolnikov — alkoholikov, ki smo jim dolžni pomagati, da ozdravijo in se vračajo nazaj v družbo in družino, da postanejo enakovredni proizvajalci in samoupravljalci, tako kot so postali vsi tisti, ki so s pomočjo kluba zdravljenih alkoholikov to že dosegli.

Menim, da bo v bodoče, ko bo deloval na Ravnah samostojni klub, doseglo njihovo delo še večje uspehe in širši razmah zdravljenja. To pa pomeni, da bomo že prihodnje leto lahko srečali na letni skupščini nove srečne obraze ozdravljenih ljudi, ki še danes tonejo vsakodnevno v alkoholni omami, medtem ko njihove družine trpijo pomanjkanje in bedo, delovna mesta pa ostajajo prazna in neizkoriščena. Tam bomo lahko kot letos srečali srečne obraze terapevtov in zdravnikov, ki se tako nesebično borijo za vsakega bolnika, pa še predsednika društva zdravljenih alkoholikov Slovenije dr. Ruglja, ki je tudi letos bil navzoč. Vsem tem posebna hvala za njihovo veliko in odgovorno delo.

Ob vsem kar človek občuti na tako svečanem zboru še nekaj misli, kaj storiti v bodoče.

Boj proti alkoholizmu bo uspešen samo v primeru, če se bomo organizirano borili proti izvoru bolezni in ga začeli zatirati že pri koreninah. Vsebinsko in obliko boja bo treba prilagoditi situaciji, ki je v danem primeru najbolj uspešna.

Za zaključek še odgovor kako organizirati fronto, ki bo uspešna proti tako hudemu in zahrbtnemu sovražniku.

Prvo in najbolj uspešno akcijo bomo lahko sprožili preko vzgojnoizobraževalnih ustanov, kjer je možno mladega človeka usmerjati in oborožiti s spoznanji, ki mu lahko pomagajo pri uspešnosti v boju proti alkoholizmu.

Drugo področje so OZD, kjer bo treba mnogo bolj odgovorno zavirati in preprečevati to bolezen v cilju stabilizacije, večje storilnosti in humanega odnosa do človeka.

Tretjo fronto pa moramo odpreti na vseh področjih družbenega življenja v vseh organizacijah, društvih in v najširšem krogu delovnih ljudi.

V tej smeri je občinska konferenca SZDL Dravograd sklicala v septembru problemsko konferenco za boj proti alkoholizmu. Res, da udeležba na tej konferenci ni bila velika. Kaže na to, da še marsikdo nima dovolj korajže stopiti odkrito v fronto za boj proti alkoholizmu, je pa kljub temu pokazala na nujnost in upravičenost te akcije, kar pa pomeni, da bo akcija dobivala vedno več pristašev in na tej poti ji želimo popoln uspeh.

Franc Vreš

Tudi na Ravnah smo dobili Namo

Osnutek programa dela občinske skupnosti socialnega skrbstva Ravne na Koroškem za leto 1976

Program dela občinske skupnosti socialnega skrbstva Ravne na Koroškem za leto 1976 izhaja iz realizacije 9-mesečnega programa v letu 1975 in predlaganega razvojnega plana v obdobju 1976—1980.

Pri izvajanju tega programa bo skupnost socialnega skrbstva sodelovala s KS, OZD, osnovnimi šolami, SIS ter ostalimi ustanovami in zavodi ter socialno humanitarnimi organizacijami in društvi v občini. Posebno tesno pa bo še naprej sodelovanje s komisijami za socialna vprašanja pri KS. Nekaj večjih organizacij združenega dela ima tudi organizirano socialno službo, ki s strokovno službo socialnega skrbstva upešno sodeluje.

Preventivna dejavnost

Strokovna služba si bo v letu 1976 prizadevala čim več storiti tudi na preventivni dejavnosti. S pravočasnimi ukrepi in odpravljanjem vzrokov raznih socialnih problemov se bo zmanjšalo tudi število prizadetih in preprečevale negativne posledice. Tudi do sedaj je strokovni službi, kljub kadrovskim težavam, uspelo izvesti nekaj preventivnih nalog. **Osnovni vzrok, da se preventivno delo ne razvija v širšem obsegu je v tem, da se varčuje ravno v kadrovske izpopolnitvi strokovnih delavcev in zato lahko rešujemo le že nastale nujne probleme.**

Kurativna dejavnost

1. Varstvo otrok in družine

Socialno ogroženim družinam se bo moralo tudi v letu 1976 posvečati še večjo skrb, predvsem glede zaščite in varstva otrok in socialno neurejenih in gmotno slabo preskrbljenih družin.

Predvideva se porast števila **nezakonskih otrok** (po trendu naraščanja v preteklih letih), za katere je potrebno urejati priznanje očetovstva ter pravno in materialno pomoč družinam, in sicer od 102 v tem letu na 120 primerov v letu 1976. (V letu 1970 je bilo le 43 primerov).

V stalnem porastu so tudi **razveze zakonov** z otroki. Predvidevamo, da bo v prihodnjem letu 30 primerov razvez in s tem urejanje dodelitve otrok, določanje preživnine ali stikov drugega zakonca z otroki.

Po sprejetju novega zakona o družinskih razmerjih se bosta obseg dela in pristojnost skupnosti socialnega skrbstva pri varstvu družine še občutno povečala.

Predvidevamo enako število družin, ki bodo zaradi nizkega dohodka, bolezni, nezaposlenosti, socialni neprilagojenosti staršev potrebovali družbeno denarno pomoč.

Stalno družbeno pomoč bo predvidoma prejelo 10 družin z otroki, ki jim je to edini vir preživljanja. **Občasne ali enkratne pomoči** so bile dodeljene v letu 1975 20 družinam s prenizkimi dohodki ali večjim številom otrok in to v višini od 500 do 1000 din. Tudi tu lahko predvidevamo isto, le višina pomoči se bo morala valorizirati. V to kategorijo prištevamo tudi otroke, ki jih je potrebno zaradi različnih socialnih problemov, včasih celo proti volji staršev, **vklučiti v VVZ**, malo šolo ali šolsko varstvo in poravnati za nje delne ali celotne oskrbne stroške.

Otroke, ki zaradi asocialnosti staršev, vzgojne nesposobnosti ali drugih problemov ne morejo živeti s starši, moramo **oddajati v vzgojo in oskrbo drugim družinam**. Število potreb v zadnjih letih stalno narašča. Vedno težje pa je dobiti primerne rejnike. Glavni razlog za tako stanje so **prenizke rejnine**, ki ne pokrivajo niti stroškov za oskrbo in najmanjše potrebe rejenca, še manj pa plačila za delo z otrokom. Zaradi skromne materialne stimulacije je vedno manj družin, ki bi bile pripravljene sprejeti v vzgojo in oskrbo tujega otroka. Poprečna rejnina v letu 1975 je 400 din mesečno. (Najnižja 200 din, najvišja 1.000 din za dojenčka).

V letu 1975 imamo v rejništvu 40 otrok. Poizkušali bomo pridobiti vsaj 50 rejnikov, predvsem za oddaljene otroke, ki so prešolani na posebno osnovno šolo in morajo daleč pešati do avtobusa in potem še z avtobusom v Ravne.

Vsekakor bomo morali občutno dvigniti rejnino, da nam bo uspelo najti rejnike.

Število skrbniških primerov in primerov posvojitve ne bo bistveno povečano. Predvidevamo letno 20 stalnih in 55 občasnih skrbništev otrok.

2. Osebnostno in vedenjsko moteni otroci in mladoletniki

Pri vedenjsko in osebnostno motenih otrocih in mladoletnikih ne predvidevamo porasta v letu 1976.

Skrbeli pa bomo za čim hitrejšo odkrivanje posameznih primerov, za pravočasno ukrepanje ter strokovno diagnosticiranje in vnašanje novih metod v terapevtsko obravnavanje.

Glavne karakteristike teh otrok so odpoved poslušnosti staršem, neredno obiskovanje šole in dela, nepravilni odnosi do učiteljev ter predpostavljanih na delovnih mestih, prekrški in kazniva dejanja.

Zaradi storitve kaznivega dejanja predvidevamo 35 primerov novih obravnavanih mladoletnikov pri sodišču, kjer mora socialni delavec sodelovati v pripravljalnem postopku, pri osvetljevanju osebnosti in vseh okoliščinah, ki lahko vplivajo na mladoletnike, da so storili kaznivo dejanje. Skupaj poizkušamo najti primeren vzgojni ukrep za njegovo resocializacijo. V največ primerih sodišče izreka vzgojni ukrep strožjega nadzorstva in to za dobo 1—3 let.

Socialna služba oziroma zadolženi socialni delavec pa mora usmerjati prevzgojni proces in pomagati mladoletniku premagovati vse probleme doma, v šoli ali na delu. Skupaj se letno obravnava 150 osebnostno in vedenjsko motenih mladoletnikov in otrok.

V to delo bomo še vnaprej vključevali tudi prostovoljne sodelavce za svetovalce mladoletnikov in se za delo s prestopniki povezovali in aktivirali mladinske, športne in druge organizacije.

Posebna kategorija mladoletnikov so prekrškariji zoper javni red ali cestno prometne predpise. Po novem zakonu o prekrških je sodnik za prekrške dolžan zahtevati od skrbstvenega organa oziroma strokovne službe mnenje o mladoletniku in predlog ustrezne kazni ali vzgojnega ukrepa. To je precejšnja obremenitev strokovne službe, saj je takih primerov kar 47. Je pa koristno, saj se ob razgovoru s starši pogosto odkrijejo najrazličnejši problemi, ki jih imajo starši z mladoletniki in jih strokovna služba potem obravnava in poizkuša odpraviti.

Prav tako bomo posvetili posebno skrb **vklučiviti razvrščenih telesno in duševno motenih otrok** v zavode za usposabljanje in rehabilitacijo ali ustrezno zaposlitev.

Po zakonu o usposabljanju otrok, motenih v telesnem in duševnem razvoju je team strokovnjakov pregledal v letu 1975 34 otrok. Predvidevamo isto število v letu 1976.

Od teh je bilo v tem letu razvrščenih (kategoriziranih) 17 otrok. Za ostale se je ugotovilo, da se lahko šolajo pod normalnimi pogoji. Na posebno šolo je bilo vključenih 13 učencev, v specialne zavode pa 4 otroci. V letu 1976 bo predvideno vključenih v splošne in specialne zavode 35 razvojno motenih otrok.

Problem vključevanja otrok v posebno osnovno šolo je vedno več, ker se starši temu povečini upirajo.

Potrebno bi bilo predhodno delo s starši, da bi spoznali prednosti in pogoje šolanja za otroke, ki zaostajajo v duševnem razvoju.

3. Varstvo odraslih

V te oblike skrbstva so zajete pridobitno delno ali povsem nesposobne osebe, brez sred-

stev za preživljanje, ki potrebujejo denarno pomoč, osebe z družbeno negativnim obnašanjem in odrasle duševno in telesno prizadete osebe.

Upravičencev stalne družbene denarne pomoči bo v letu 1976 predvidoma okrog 160. Obvezna višina te pomoči naj bi bila še vedno najmanj polovica varstvene pokojnine (po programu SSSS), da bi bile enotne v vsej Sloveniji. Ta sredstva se združujejo pri republiški skupnosti socialnega skrbstva s prispevno stopnjo. V letu 1976 naj bi se od sedanjih 650 dinarjev zvišala na 800 dinarjev tj. za 20—25 % osebam, ki jim je ta pomoč edini vir dohodkov.

Posamezne občinske skupnosti pa bi po svojih močeh lahko te pomoči tudi zvišale. Predvideti pa bi morali precej več sredstev tudi začasne in enkratne denarne pomoči, saj se v letu 1975 občutno prekoračujemo to postavko.

Druge enkratne ali občasne družbene denarne pomoči bo prejelo 100 oseb oziroma družin, ki bodo v izjemnih primerih prišle v težave prehodnega značaja. To število močno narašča zaradi hitrega zviševanja življenjskih stroškov.

Vedno večje je tudi število primerov, ko je potrebno odobriti še **dotadek za postržnino**, (v letu 1975 jih je 10), saj je vedno več starih ljudi, ki jim je potrebna nega in pomoč.

V porastu je tudi število oskrbovancev v domovih za stare ljudi, predvsem nepokretnih. Komisije pri KS nakazujejo stalne nove potrebe za domsko varstvo.

Velik pritisk je tudi s strani zdravstvene službe, ki se hoče rešiti pacientov, ki jim ni upanja za ozdravitev in zahtevajo od socialnega skrbstva takojšnjo rešitev, največkrat za zavodsko oskrbo.

Kolikor bi lahko rejnino oziroma oskrbnino v drugih družinah za stare ljudi primerno zvišali, ne bi rejniki v takšni meri izsiljevali oddajo v domsko varstvo.

V letu 1976 bo predvideno vključenih v splošne in specialne zavode 46 starejših, težje prizadetih ali ostarelih oseb, ki ne morejo živeti sami in nimajo svojcev, da bi lahko živeli v normalnem okolju.

V letu 1975 je bilo planirano 23,3% povečanje stroškov za zavodsko oskrbo, dejansko pa so se povečali ti stroški za ca. 35 %, zato tudi iz planiranih sredstev ne bo mogoče poravnati vseh obveznosti do konca leta.

Enkratne pomoči za ozimnice bo prejelo 90 oseb, ki sicer prejema redno družbeno denarno pomoč. Isto število oseb bo prejelo še zimsko pomoč za nabavo toplega oblačila ali posteljnine v višini 500 din.

Predvideti je potrebno tudi več sredstev zaradi močnega zvišanja cen, za **pogrebne stroške** oseb brez svojcev in premožnih.

Varstvu odraslih oseb z **družbeno negativnim obnašanjem** bomo tudi v letu 1976 posvetili enako skrb.

Najbolj številna je kategorija alkoholikov (v letu 1975 40 oseb). Poizkušali bomo dopolniti evidenco po alkoholu zasvojenih oseb, in jih čim več in čimprej napotiti na zdravljenje.

V skladu z akcijskim programom boja proti alkoholizmu je bil sedaj ustanovljen tudi klub zdravljenih alkoholikov v občini Ravne, za kar sta si največ prizadevali socialna služba v Železarni Ravne na Koroškem in v rudniku Mežica ter vključili v klub največ alkoholiziranih oz. zdravljenih oseb.

V 8 do 10 primerih bo morala strokovna služba urejati zaposlitve in druge materialne in nematerialne probleme za osebe, **odpuščene iz zaporov**, deportirane in po lastni krivdi brezposelne ter jim pomagati na poti k resocializaciji oz. v normalno življenje.

Tudi v letu 1976 si bomo prizadevali nuditi vso pomoč težje telesno invalidnim in duševno prizadetim osebam pri reševanju rešljivih problemov. Za najtežje duševno ali telesno prizadete, ki ne morejo živeti v normalnem okolju pa pri ureditvi varstva v specialnih zavodih.

Skupaj z društvom invalidov in društvom za pomoč duševno nezadostno razvitim bomo pristopili k izdelavi analize o socialnem položaju invalidnih oseb in objektivnih možnostih glede zaposlitve.

Na podlagi te analize bomo ugotovili potrebe po **ustanovitvi delavnice za delo pod po-**

sebnimi pogoji za zaposlovanje težje duševno in telesno prizadetih oseb.

Sama ustanovitev te delavnice pa bi bila naloga skupnosti socialnega varstva oz. vseh skupnosti, ki se povezujejo v njej.

Ostane pa še odprt problem **domskega varstva** tiste kategorije občanov, ki so **osebnostno moteni zaradi alkoholizma, posledic arteriosklerozne demence itd.** Zavod za ostarele v Novem Celju se bo v letu 1976 z adaptacijo deloma specializiral za zavod za alkoholike in osebno motene starostnike, kjer bi si lahko zagotovili potrebna mesta samo s sofinanciranjem adaptacije. Zato je nujno potrebno v letu 1975 programirati in zagotoviti sredstva za odkup vsaj 5 postelj v tem zavodu, za kolikor je že sedaj nakazanih nujnih potreb.

Socialno humanitarne organizacije in društva, kot so občinske organizacije RK, društvo invalidov, društvo za pomoč duševno nezadostno razvitim osebam, zveza slepih, zveza gluhih, stalna konferenca za rehabilitacijo invalidov, dopolnjujejo s svojimi programi delo socialnega skrbstva, zato prejemajo dotacijo iz sredstev skupnosti socialnega skrbstva. V letu 1975 se višina te dotacije ni bistveno spremenila od tiste, ki so jo prejeli iz občinskih proračunov za svojo dejavnost. Da bi svoje zastavljene programe lahko realizirali, bi jim morali sredstva za sofinanciranje spretih programov zvišati vsaj za 25 %.

4. Investicijska vlaganja

Na posebno prizadevanje skupnosti socialnega skrbstva in samega zavoda kot investitorja, sta končno tudi občinska skupščina Radlje in Slovenj Gradec potrdili program gradnje doma oskrbovancev in upokojevcev v Dravogradu za vso Koroško regijo. Izvršni sveti so tudi sprejeli sklepe, ki so potrebni investitorju za najetje kreditov. Tako je gradbeni odbor intenzivno pričel s pripravami za gradnjo.

Za občino Ravne bi bilo s tem zagotovljenih 40 postelj in bi tako rešili domski problem starostnikov.

Za izgradnjo tega doma bi bilo po sedanjem proračunu potrebnih 1950 starih milijonov din. Ravne bi morale zagotoviti 600 milijonov. Iz sklada skupnosti pokojninsko invalidskega zavarovanja bi bilo za te namene razpoložljivih 400 milijonov din. Društvo upokojevcev pa je dalo odstopno izjavo le za 300 milijonov din. Potrebno bi bilo, da bi odstopili še ostalih 100 milijonov, ki jih v druge investicije za stanovanjsko izgradnjo ne morejo koristiti dokler niso rešeni problemi domskega varstva v občini. Ostalih 200 milijonov pa naj bi se zagotovili pri občinski skupščini Ravne.

Po tolmačenju skupnosti socialnega skrbstva Slovenije je gradnja novih splošnih socialnih zavodov ena izmed pomembnih nalog občinskih skupnosti socialnega skrbstva, ki zahteva predvsem tesno sodelovanje s skupnostjo pokojninsko invalidskega zavarovanja ter enotami za družbeno pomoč pri stanovanjskih skupnostih.

V zvezi s tem tolmačenjem je potrebno rešiti tudi vprašanje ustanoviteljskih pravic ter vprašanja v zvezi z investicijami in obveznostmi za to gradnjo, ki jih je prevzela občinska skupščina.

S programiranimi nalogami si bo skupnost socialnega skrbstva posebej v l. 1976 prizadevala:

— za posebno pozornost analitičnemu delu za učinkovitejšo in kompleksnejše reševanje socialne problematike v občini,

— za čimbolj organizirano skrb za realizacijo zastavljenega programa, za strokovno izpopolnitev delovanja strokovne službe, za strokovno usposabljanje delavcev delovne skupnosti, za štipendiranje najpotrebnejših manjkajočih strokovnih kadrov,

— za načrtno in skupno iskanje novih možnosti in oblik izvajanja socialnega skrbstva, kjer bo sodelovalo čimveč družbenih delavcev, za čim popolnejšo socialno varnost naših občanov.

— prizadevali si bomo, da bomo iz sredstev skupne in splošne porabe dobili potrebna sredstva za realizacijo zastavljenega programa, z upoštevanjem povečanja števila novih storitev in potreb ter obveznosti določene z zakoni in statutom skupnosti.

Predvsem pa si bo strokovna služba prizadevala za uspešno izvajanje programiranih nalog, vendar ob racionalnem trošenju zagotovljenih finančnih sredstev.

5. Finančno ovrednotenje programa dejavnosti

Za predlagani plan dohodkov in izdatkov za leto 1976 je osnova realni plan porabe v letu 1975, ovrednoten po 9-mesečni realizaciji finančnega poslovanja znanih obveznosti ter predvidenih obveznosti v 4. tromesečju.

Dovoljeni plan porabe v letu 1975 bi bil po izračunu presežen za 239.277,00 din. Za ta znesek je poleg rednih postavk povišan plan za leto 1976.

Postavke vseh denarnih pomoči in oskrbnine v domovih za odrasle in v zavodih za mladino so planirane z 28% povečanjem, medtem ko so vse ostale postavke povečane za 20%. Indeks povečanja porabe za leto 1976 v primerjavi z letom 1975 pa je 132 s tem, da so za-

jete tudi nepravilne obveznosti iz leta 1975. Brez teh obveznosti pa bi bil indeks 125.

Po planu za leto 1975 bi nam morale DPS (družbenopolitične skupnosti) iz proračuna zagotoviti dohodke v višini 346.281 din. Kolikor nam zaradi omejitve porabe družbenopolitične skupnosti teh sredstev v letošnjem letu ne bodo zagotovile, se bodo obveznosti povečale še za ta znesek.

Iz finančnih pokazateljev je razvidno, da ima SSS Ravne mesečno od 500.000 do 600.000 din nepravilnih obveznosti. To pa je zadosten dokaz, da je dovoljena poraba v letu 1975 planirana nerealno. Iz tega izhajajo tudi zgoraj navedene nepravilne obveznosti.

Po predvidevanjih naj bi v letu 1976 skupnost zagotovila SSS Slovenije 20% zbranih sredstev, kar predstavlja 1.186.900 din.

Za uresničitev programov **občinske in republiške skupnosti** v letu 1976 bi bila potrebna stopnja 1,058% od BOD.

FINANČNI NAČRT SKUPNOSTI SOCIALNEGA SKRBTVA RAVNE NA KOROŠKEM ZA LETO 1976

I. DOHODKI

1. Prispevek iz OD iz družbenega sektorja	4.667.085,00
2. Prispevek od zasebnega sektorja	42.757,00
3. Sred. in prispevek 0,20% za solidarnost SSSS (Rep. skupnost soc. skrbstva)	1.186.900,00
	5.896.742,00

II. IZDATKI

	Plan 1976	Indeks
1. redne mes. družb. den. pomoči	1.296.300,00	128
2. kategoriz. motenih v teles. in duš. razvoju	20.821,00	120
3. pomoči za šolanje	66.551,00	128
4. enkratne družb. den. pomoči	23.586,00	128
5. oskrbnine za odrasle varovance v domovih	846.890,00	128
6. oskrbnine za mladoletne varov. v domovih	663.063,00	128
7. oskrb. šoloobv. kategor. otrok	454.368,00	128
8. pot. stroški za mladolet. begavce	2.376,00	120
9. rejnine	141.565,00	128
10. rejnine šoloobv. kateg. otrok	34.899,00	128
11. prisp. za zdrav. zavar. soc. podpir.	227.047,00	120
12. pogrebni stroški nepremožnih	16.699,00	120
13. dejavnost humanit. organiz.	111.360,00	120
14. za upravno dejavnost	720.000,00	120
15. stroški samouprave	53.432,00	120
16. za investicije	36.000,00	120
17. izdatki skupne porabe	14.400,00	120
18. vnovčitve SDK	7.375,00	120
19. materialni stroški	12.000,00	120
20. za nego odraslih na domu	52.864,00	128
21. 1% obvezna rezerva	46.209,00	120
22. obvez. iz preteklega leta	239.277,00	
SKUPAJ IZDATKI SKUPNOSTI	5.087.082,00	132

Opomba: preostanek sredstev med izdatki in dohodki pripada solidarnosti v SR Sloveniji.

Izšel bo zbornik Prazniki slovenskih občin

Od Izvršnega odbora skupnosti slovenskih občin smo prejeli naslednji dopis, ki ga objavljamo v celoti.

Spoštovani!

V novembru bo izšel zbornik Prazniki slovenskih občin, posvečen 30. obletnici zmage nad fašizmom in 30. obletnici osvoboditve naše domovine.

Zbornik izdaja Skupnost slovenskih občin. Za pripravo in natis zbornika je bil sklenjen poseben dogovor s skupščinami slovenskih občin in mesta Ljubljane, ki so

tudi izbrale avtorje in nato v sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami sestavke verificirale. Poleg avtorjev, ki so jih sestavljali udeleženci NOB, raziskovalci in poklicni zgodovinarji, so pri pripravi in urejanju zbornika sodelovali tudi drugi znanstveni sodelavci in poseben uredniški odbor. Zbornik obsega poljudno-strokovno opis vseh dogodkov, ki so bili izbrani za občinske praznike in praznik mesta Ljubljane, avtorji pa so po svoji presoji vtakali v opisovanje tudi dogajanja pred dogodki in po njih ter dali s tem širši vpogled v zgodovino našega revo-

lucionarnega gibanja in narodnoosvobodilne borbe.

Zbornik je pisan mozaik dogodkov iz naše revolucionarne preteklosti, saj posega z opisi praznikov, npr. prav v čase protifašističnega boja v Marezigah v letu 1921, spopada revolucionarnega delavstva z orjunaši v letu 1924 in revirske stavke leta 1934 ter prek ustanovitve in organiziranja Osvobodilne fronte, formiranja prvih partizanskih enot, organizacije ljudske oblasti pa vse do osvoboditve in zadnjih bojev v drugi svetovni vojni na našem ozemlju.

To je prva publikacija pri nas, v kateri bodo predstavljene vse slovenske občine skozi dogodke posebnega pomena, ki so bili izbrani za občinske praznike, in tudi prva, ki na tak način obravnava in osvetljuje del naše revolucionarne zgodovine in s tem daje bogat prispevek k oživiljanju tradicij narodnoosvobodilnega boja in revolucionarnega delavskega gibanja.

Zbornik je bil izbran med tiste publikacije v letošnjem jubilejnem letu, ki bodo imele posvetilo, da so izdane v po-

častitev 30. obletnice osvoboditve. Imel bo format 22 × 22 cm in bo obsegal 200 strani.

Zbornik je rezultat prizadevanj vseh slovenskih občin in mesta Ljubljane, organov Skupnosti in nad 60 neposredno angažiranih sodelavcev.

Zelimo, da bi ta publikacija prišla med čim širši krog naših delovnih ljudi in občanov. Šolam in mladini bo zbornik koristen učni pripomoček pri obravnavanju zgodovine revolucionarnega delavskega gibanja in narodnoosvobodilne borbe, delovnim organizacijam, krajevnim skupnostim, družbenopolitičnim organizacijam in drugim pa naj bi služil še posebej kot spominsko darilo zaslužnim delavcem, delegatom idr. ob raznih spominskih, jubilejnih in podobnih priložnostih, vsakomur pa bo tudi lepa dopolnitev njegove knjižne zbirke.

Prednaročniška cena zbornika je 100 dinarjev, prednaročila pa sprejemamo do 10. novembra 1975 na naslov: Skupnost slovenskih občin, Ljubljana, Cankarjeva cesta 5, žiro račun št.: 50101-678-48155.

V pričakovanju vašega naročila vas tovariško pozdravljamo.

KULTURNA KRONIKA

Razstava Rajka Šubica v Likovnem salonu

Ob otvoritvi razstave je tov. Zlatko Zei povedal naslednje:

Spoštovani prijatelji likovne umetnosti!

Poljanska dolina je dala slovenskemu narodu vrsto likovnih umetnikov. Med njimi se je prenekateri povzpел v sam vrh, ne samo slovenske in jugoslovanske, ampak tudi v vrh svetovne ravni likovne umetnosti. Med temi sta vsekakor tudi brata Jurij in Janez Šubic, starejša brata Lojzeta, očeta našega nocojšnjega gosta in razstavljalca.

Tudi Rajko Šubic pripada družini znamenitih podobarjev v Poljanah nad Škof-

jo Loko. Luč sveta je zagledal 1900 v Ljubljani. Svoj slikarski študij je pričel na kiparskem oddelku sedanje tehnične srednje šole v Ljubljani pri kiparju tedanjem profesorju Alojzu Repiču. Nadaljeval je na grafičnem poizkusnem zavodu na Dunaju, kjer je študiralo mnogo slovenskih starejših slikarjev in zaključil na akademiji za grafiko v Leipzigu.

Po končanem študiju se je posvetil akvarelu in grafiki in delal, potoval in razstavljal na vseh pomembnejših razstavah doma in v tujini.

Petinsedemdesetletni umetnik še vedno ustvarja in tako doprinaša svoj delež v li-

kovno zakladnico slovenskega naroda.

Rajko Šubic je po svoji stroki predvsem grafik, vendar vidimo na tej razstavi tudi nekaj olj in predvsem akvarele.

Vsebina teh je vsekakor naša pokrajina, v zadnjem času predvsem obmorska, ker umetnik tam živi. Tako nam v svojih delih prikazuje naravo, kot se mu razodeva z mnogoličnostjo svojih oblik in raznovrstnostjo svojega snovanja. Majhni formati in precizna tehnika pogojujejo intimni učinek njegovih del. V njih se dinamična motivika utiša in tako je možno v miru opazovati in dojemati, predvsem pa uživati, saj so ta dela ljubezniva izpoved o barvnih čudesih vidnega sveta in njegovih oblik, manj pa analiza njegove likovne problematike. Vendar ne more mimo tega, da ne bi vse to bolj ali manj osebno predelano posredoval gledalcu.

Poleg krajine je vsekakor edini slikar konj, kot simbol moči, legenatnosti, lepote in hitrosti. Ni dvoma, da je specialist v upodabljanju konj pa naj bo to v njihovi igri, pri delu, počivanju pa tudi umiranju. Konj je Šubico izpovedni medij s katerim ponazarja vitalnost življenja, pa tudi vso težo, muko in trpljenje.

Njegove risbe kažejo izredno risarsko spretnost, stopnjevano do virtuoznosti in izredno moč opazovanja. Risba je za Šubica suvereno sredstvo za interpretiranje doživetij, vendar se pri tem nikoli ne oddaljuje preveč od realistične podobe.

Zaradi tega zapuščajo razstavljeni dela v gledalcu občutek prijetnosti, tiste prijetnosti, ki jo ima človek kadar gleda lepo, umirjeno v svoji problematičnosti in v zakonitostih narave iztehtano umetniško podobo sveta.

Z željo, da bi prenekatero delo akademskega slikarja Rajka Šubica našlo pot v vaše domove otvarjam razstavo ter umetniku ob njegovi 75-letnici iskreno čestitam.

OBISKALI SO NAS PISATELJI IZ NEUVRŠČENIH DRŽAV

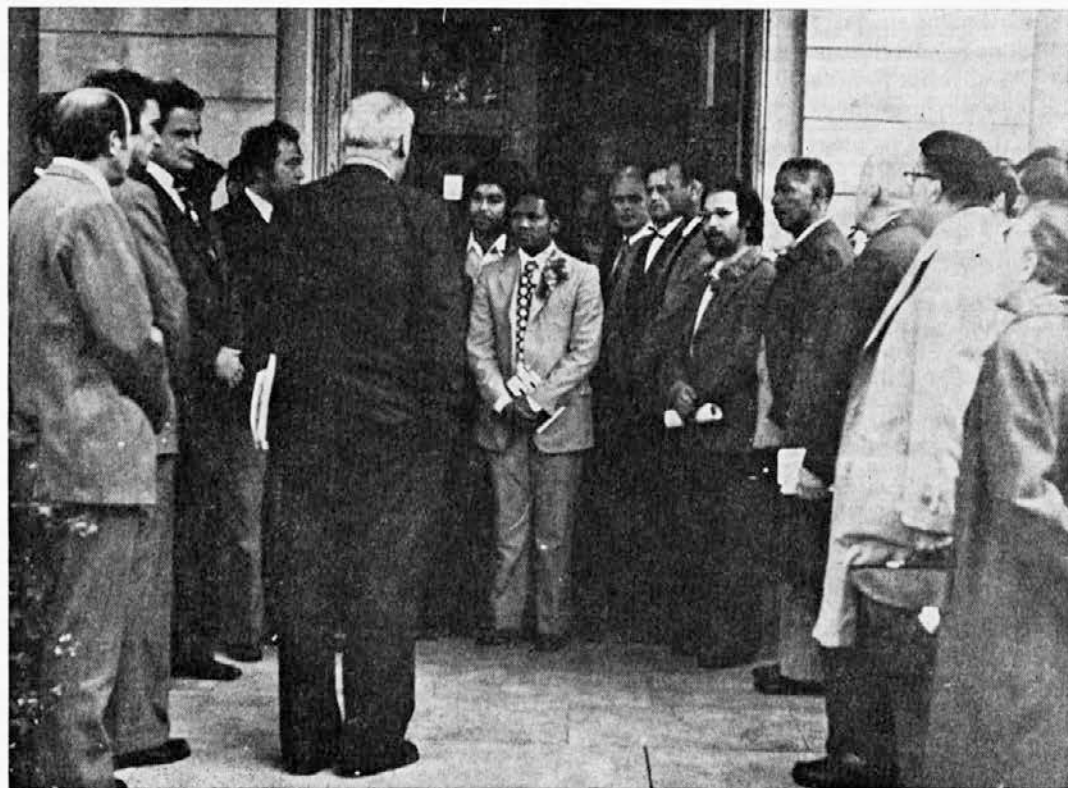
V okviru mednarodnih kulturnih prireditvev »MIR 75 — 30 OZN« v Slovenj Gradcu in na Ravnah na Koroškem je dne 27. oktobra 1975 obiskalo Ravne pet pisateljev iz neuvrščenih držav: Navakauta Baroah, pesnik iz Indije, Muhamed Al Umajhija iz Kuvajta, Luis Iaz s Kube, Andreas Pavlidis s Cipra in Jean Brierre iz Senegala.

Pisatelje iz štirih celin so pozdravili: predsednik SO Ravne, predsednik kulturne skupnosti Ravne in ravnatelj koroške osrednje knjižnice — študijske knjižnice Ravne. Sprejem umetnikov pred študijsko knjižnico, ki se ga je udeležilo veliko učencev osnovne šole je bil zelo prisrčen. Pesem iz grl Koroškega okteta, ki je pisatelje spremljala ves čas bivanja v našem kraju, je temu dala poseben čar.

V velikem salonu študijske knjižnice je pisatelj o Prežihu in njegovih delih govoril prežihoslovec Drago Druškovič.

Dijakom ravske gimnazije so gostje priredili literarni večer.

Iz svojih del so brali: Novakauta Baroah, pesnik iz Indije. Izdal je že več pesniških zbirk. Je član vladnega odbora za mednarodno kulturno sodelovanje. Kot profesor poučuje na gimnaziji v Ganhati v republiki Asan, ki meji na Burmo in Kitajsko.

Pričakali smo jih pred študijsko knjižnico

Foto: F. Kamnik

Ob svojem obisku pri nas v Jugoslaviji, kjer je prvič, je zagotovil, da bo posredoval pri svoji vladi za sprejem slovenščine na listo prevodnih jezikov.

Jean Brierre je bil rojen na Haitiju, kjer je bil pravnik, kasneje pa ambasador v Braziliji in Peruu. Po spremembi političnega sistema na Haitiju je moral emigrirati na Jamaiko. Sedaj živi v Senegal. Napisal je dvanajst pesniških zbirk, roman in dve drami.

Za svoja dela črpa snov iz zgodovine suženjstva in razglablja o medsebojnih človeških odnosih.

Andreas Pavlidis je znan družbeno politični delavec na Cipru. Doslej je izdal že več pesniških zbirk. Je predstavnik mlajše generacije pesnikov, ki občutljivo izpoveduje o narodnostnih problemih in o revolucionarni poti ciprskega ljudstva.

Pavlidis je tudi angažiran in revolucionaren izpovedovalec trenutnih razmer, ko se Ciper osvobaja narodnostnega zatiranja.

Pesnik Luis Iaz je prav tako predstavnik mlajše generacije. V svojih pesmih preprosto in občutljivo govori o revolucionarni zgodovini neuvrščene Kube. Piše tudi ljubezenske pesmi o mladih in se bori za medsebojno spoštovanje, ne glede na raso in narodnost.

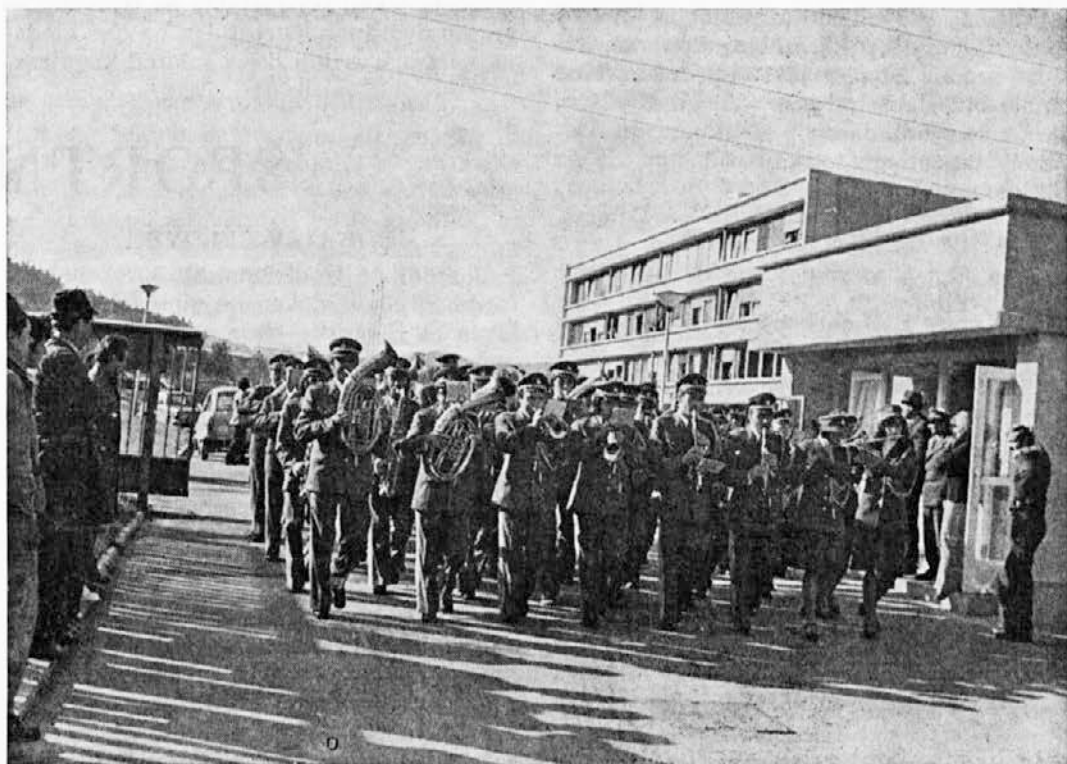
Popoldne so pisatelji položili venec na Prežihov grob in obiskali Preški vrh. Tudi v Kotljah so mladi šolarji zaželeli srčno dobrodošlico pisateljem iz daljnih dežel.

Ob srečanju, ki sta ga organizirali Koroška osrednja knjižnica — študijska knjižnica Ravne in kulturna skupnost Ravne, se je porodila misel, o ustanovitvi organizacije, ki bo povezovala pisatelje neuvrščenih držav, z namenom nadaljnje sodelovanja in ohranjanja miru v svetu.

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 5498 Andrejčič R., Politika kvalitete u proizvodnji i potrošnji 1973.
- 5499 Popovič S., Priručnik o normativnim aktima organizacija udruženog rada 1974.
- 5500 Muštović F., Tečni naftni plin, propan — butan 1974.
- 5501 Turk H., Računovodstveni integralni sistem (RINGS) 1974.
- 5502 Puletič M., Ožegović N., Organizacija i tehnika računovodstva organizacija udruženog rada iz privrede 1974.
- 5503 Kinsler L. E., Fundamentals of Acoustics 1962.
- 5504 Shah R., NC Guide Numerical Control Handbook 1971.
- 3587/350 Kveder A., Simulacija temperaturnega in deformacijskega režima valjanja s torzijskim preizkusom v vročem 1974.
- 3587/351 Žvokelj J., Preizkušanje vrtilno — upogibne trdnosti nekaterih konstrukcijskih in orodnih jekel ŽR 1974.
- 3587/352 Smajič N., Ugotavljanje intervala strjevanja različnih jekel 1974.
- 3587/353 Kveder A., Termično utrujanje utopnih jekel 1975.
- 5505 Marsal D., Kleincomputer. Ein Handbuch für ihre Programmierung in Wissenschaft und Technik 1972.
- 5506 Petzold M., Wie rechnet man in SI — Einheiten um? 1974.

- 5507 Grinter, Stochastische Prozesse in der Mess und Regelungstechnik 1965.
- 5508 Kaufmann A., Einführung in die Graphentheorie 1971.
- 5509 Weber W., Adaptive Regelungssysteme I., II. 1971.
- 5510 Schneider G., Einführung in die Methode der dynamischen Programmierung 1972.
- 5511 Becker R., Theorie der Wärme 1966.
- 5512 Wagner G., Statistische Auswertung von Messe und Prüfergebnissen 1973.
- 5513 Richtlinie über Schweissnahtprüfungen Mit Ultraschall 1974.
- 5514 Baimov N. I., Optimizacija processov prokatki na bljuninge 1974.
- 5515 Fridman Ja B., Mehaničeskie svojstva metallov 1974.
- 5516 Lipovec F., Teorija organizacije 1974.
- 5517 Šor J. B., Statističke metode analize i kontrole kvalitete i pouzdanosti 1975.
- 5518 Reti P., Zerstörungsfrei Werkstoffprüfung 1974.
- 5519 Dean J. A., Flame Emission and Atomic Absorption Spectrometry I., II. 1971.
- 5520 Reynolds R. J., Atomic Absorption Spectroscopy 1971.
- 5521 Winefordner J. D., Spectrochemical Methods of Analysis 1971.
- 5522 Tetelman A. S., Fracture of Structural Materials 1967.
- 5523 Stelmach V. E., Introduction to mini-computer networks.
- 5524 O. A. Neumüller, Römpps Chemie — Lexikon 1974. 2, 3, 4.
- 5525 M. Milisavljević, Marketing 1975.
- 5526 Š. Ivanko, Sodobne metode v analizi in projektiranju organizacije 1974.
- 5527 I. Bertonec, Permanentno izobraževanje 1974.
- 5528 Rupnik V., Oris operacijskih raziskav 1974.
- 5529 Kaltnekar Z., Materialno poslovanje v industrijskem podjetju 1974.
- 5530 Rocco F., Planiranje poslovna politika u udruženom radu 1974.
- 5531 McGonnagle W. J., Physics and Non-destructive Testing 1964.
- 5532 Lipovec F., Uvod v analizo poslovanja 1974.
- 5533 Drusany V., Varnost naprav strojev in sredstev dela 1969.
- 5534 Starović B., Pravo za ekonomiste 1975.
- 5535 Pjanič Z., Teorija cena 1975.
- 5536 Cajhen R., Osnove regulacijske tehnike za elektromotorske pogone 1975.
- 3587/354 Metalurški institut v Ljubljani. Letno poročilo 1974.
- 3587/355 Lavrič T., Študij metodike in tehnike dela s plamensko atomsko absorpcijo v metalurški analizi 1975.
- 5537 Dolanc A., Tehnično gospodarstvo 1975.
- 5538 Strognov A. I., Proizvodstvo stali i ferrosplavov 1974.
- 5539 Bornackij I. I., Fiziko himičeskie osnovi staleplavilnih processov 1974.
- 3587/356 Radovič Novosel V., Primjena rendenskih ispitivanja u crnoj metalurgiji 1974.
- 5540 Schmidt L., Schlagfertige Definitionen Von Aberglaube bis Zynismus 1974.
- 5541 Kaiser U., Das Grosse Ravensburger Buch für Hobbymaler 1973.
- 5542 Rössing R., Fotografie mit der Praktica 1974.
- 5543 Wundhammer B., Knurs Neues Fotobuch 1975.
- 3587/357 25 let Metalurškega instituta v Ljubljani 1975.
- 3587/358 Projekt — Kompleksna ekstrakcija kovinske substance iz odpadnih in sekundarnih surovin za potrebe črne metalurgije 1975.
- 5544 Vujović M., Ambalaža i marketing 1975.
- 5545 Wieland T., Die Praxis des organischen Chemikers I. 1972.

V paradnih uniformah

Foto: F. Kamnik

Kako je bilo včasih

Na vseh področjih dela in življenja posevčamo vedno več pozornosti kvaliteti dela in izdelkov.

Pa pogledjmo, kako je na kvaliteto izdelanega orožja gledal ruski car Peter I., imenovan Peter Veliki.

Odlok, ki se nanaša na kvaliteto orožja, se glasi:

Člen 1

Ukazujem, da se gospodar (direktor) tovarne orožja iz Tule Kornilo Beloglas prebiča in odvede na prisilno delo v samostan, ker se je drznil prodajati vladarjevi vojski slabe topove in puške.

Svetovalca Frola Fuksa prebičati in poslati v Azov, da ne bo več žigosal slabega orožja.

Člen 2

— Ukazujem, da se preseli urad za oborožitev iz Petrograda v Tulo in tam pazi noč in dan, da bo orožje v redu. Upravnik urada in njegovi pisarji naj dobro pazijo, kako bo svetovalec žigosal in če jim bo kaj sumljivo, naj sami preizkusijo orožje. Vsak mesec naj streljajo iz dveh pušk tako dolgo, da se pokvarijo.

— Če orožje odpove v borbi, posebno v napadu in se to zgodi zaradi premajhne pazljivosti upravnika urada in njegovih pisarjev, je treba te prebičati in to po goli zadnjici.

— gospodar naj dobi 25 udarcev z bičem in plača naj po zlatniku za vsako pokvarjeno puško,

— svetovalca bičati, dokler se ne onesvesti,

— višjega upravnika urada degradirati v podoficirja,

— upravnika urada degradirati v pisarja,

— pisarju odvzeti nedeljski obrok vodke za dobo enega leta.

Člen 3

Novemu gospodarju (direktorju) tovarne orožja Demidovu ukazujem, da za upravnike uradov in pisarje sezida hiše, ki ne smejo biti slabše od hiše samega direktorja. Če se zgodi, da bodo slabše, naj mi Demidov ne zamere, toda ukazal bom, da ga ubijejo.

Peter I.

- 5546 Klages F., Lehrbuch der organischen Chemie I, II, III. 1967.
- 5547 Dahl W., Grundlvagen des Festigkeits und Bruchverhaltens 1974.
- 5548 Hussmann W., Praxis der Abwasserreinigung 1969.
- 5549 Jeglitsch F., Fortschritte in der Metallographie 1975.
- 5550 Kartüm G., Die Theorie der Destillation und actraktion von Flüssigkeiten 1952.
- 5551 Juran M., Planiranje analize kvaliteta od razvoja proizvoda do koriščenja 1974.
- 5552 Radulović P., Zaštita društvene svojine i prava samoupravljanja 1975.

Pred skoraj štiristo tisoč leti je veljal v Babilonu zakon, ki se je glasil: Če se podere hiša in pri tem umre njen lastnik, naj umre tudi stavbenik, ki je hišo sezidal, če pa umrejo z lastnikom hiše tudi člani

njegove družine, naj doleti smrt tudi člani stavbenikove družine.

Strogi zakoni so to bili, ker nisi bil za kvaliteto svojega dela odgovoren samo s svojim imetjem, ampak tudi s telesom in življenjem. ŠJ

Otroško lepo nasilje

V otroških letih sem največkrat slišal pravljico o Rdeči kapici ter o Janku in Metki. Kaj vse sta morala doživeti otroka, ki sta zašla v gozdu! Toliko da ni hudobna čarovnica spekla dobrega, nedolžnega otroka v krušni peči! Za svojo pregrešnost je potem seveda prejela zasluženo kazen: sama je zgorela v krušni peči! Kdo ve, ali so si pravljico izmislili odrasli sebi v spomin in opomin (srednjeveško sežiganje čarovnic) ali za opomin ali napotilo bodočim rodovom (sežiganje ljudi v krematorijih), kdo bi to vedel. Za trdno pa vem, da smo TUDI zaradi te pravljice otroci s strahom hodili v gozd (odrasli pa so se temu neznanosko čudili) in da smo skoro v vsaki nekoliko bolj čudaški in bolj siromašno oblečeni ženski že videli čarovnico (in so se odrasli spet čudili, kako da otroci ne poznano nobenega spoštovanja do starejših žensk!). A le malokdo je pomislil, kako lahko tudi otroško lepa, sladkana pravljica premeteno prikrieva nasilje! In strah.

Toda zdaj ko je človeštvo tako rekoč že zelo napredovalo in ko je zaradi velikih potreb dvajsetega stoletja ena pravljica o Janku in Metki že zdaleč premalo, izdelujemo take in podobne pravljice kar na tekočem traku, tako rekoč industrijsko, saj drugače ni mogoče zadovoljiti potreb tržišča. Vse kaže, da tudi pri nas ne moremo brez tega tržišča. Tako na tem tržišču še zmerom igra pomembno vlogo manjvredna literatura, filmi, ki na zelo lisjaški in obrtniško dognani način prikazujejo med drugim tudi otroško lepo nasilje. O tem je bilo veliko povedanega, zaleže pa ne veliko. Tokrat naj omenim risanke, ki jih na tekočem traku predvajamo na televiziji in v kino dvoranah. Otroci dan na dan gledajo, kako na vsakih deset sekund koga raz-

nese dinamit, kako drugemu odžagajo veje, na kateri sedi, da nato s truščem zgrmi v najgloblji prepad in se tam razleti na tisoč delov, kako tretjega zmašijo v pralni stroj in ga scentrifugirajo v snežinko, četrtemu mimogrede razbijejo glavo, nasprotniku narišejo na zadnjico tarčo in nato ustrelijo vanjo z največjim kanonom, mu napolnijo žepe s petardami, mu napeljejo v roko električni tok najvišje napetosti, da ga strese do kosti, zvalijo nadenj goro hlovov, ki ga nato stisnejo v palačinko, ga zmašijo v top in nato izstrelijo v neskončno daljavo itd. itd. Nasmehnili se bodo in mi ugovarjali, saj to so vendar otroško lepe pravljice, igre, vse je povedano v humorju, kako se more to poznati v otroških dušah? Saj prav to! Pretkano, premeteno, prebrisanost podtaknjeno nasilje! Kaj pa če bodo nekega dne otrokom vsa ta lepa, humoristično obarvana nasilja postala čisto nekaj vsakdanjega, kaj pa je že to takega, če koga (za šalo) do kosti streseš z elektriko, če mu (za šalo) razbiješ glavo z dinamitom, če ga scentrifugiraš v pralnem stroju ali ga spečeš v krematoriju, saj to je le dinamična, napeta igra, otroška risanka, šala, kateri se nasmejimo, nato pa nanjo pozabimo... Pozabimo? Skozi okno vidim in slišim otroke, nagajive Detelčke, kako so pravkar ujeli »sovražnika«, že so ga z vikom in krikom privezali na kandelaber in mu mašijo v žepe kamenčke (dinamit) in ga bodo vsak trenutek izstrelili pod nebo... Poznal sem dečka, ki se je v otroški družbi postavljaj, kaj pa je to takega, če se dotakneš žice z visoko napetostjo, pa je splezal po daljnovodu, ki ga je nato v hipu upepelil... In ti nagajivi Detelčki bodo nekega dne zrastle v nena-gajive Detle! Leopold Suhodolčan

ŠPORTNE VESTI

POKAL V CELOVEC

V sedaj že tradicionalnih športnih srečanjih dijakov slovenske gimnazije iz Celovca in ravenske gimnazije, ki se odvija pod pokroviteljstvom TRO Prevalje, je letos gostom iz Celovca prvič uspelo, da so izsilili neodločen izid v skupnem seštevku točk in tako prvič dobili tudi velik prehodni pokal Zveze telesnokulturnih organizacij Ravne.

V atletiki je zmagala gimnazija Ravne, Šobrova v teku na 100 in 400 m, Sagmeister v teku na 100 m, Štruc v teku na 1000 m, Kolarjeva, Urnautova, Urbančlova in Šobrova (vse gimnazija Ravne) v štafetnem teku 4 × 100 m za dekleta. Edino v eni atletski disciplini, in sicer v štafetnem teku 4 × 400 m za fante so zmagali gostje v postavi Jernej, Grm, Perč, Kropivnič.

Domačini so dosegli 30, gostje 20 točk.

V namiznem tenisu, ki je bil tokrat prvič na sporedu, so zmagali gostje tesno, vendar zaslužno z rezultatom 5:4. Za goste so bili uspešni Velik (1 dobljena igra), Kuper S. (2) in Kuper M. (2), za domačine pa so igrali Rac (0), Likar (3) in Urnaut (1).

V točkah je bilo 13:3 za goste.

V nogometu so domačini doživeli katastrofalni poraz, saj so izgubili kar z 1:11 (0:4). Nogomet je res tista panoga, ki jo gostje bolj obvladajo.

V točkah je ta zmaga prinesla gostom 25, domačim pa 15 točk.

V košarki so se gimnazijke naše gimnazije malo maščevale za poraz fantov pri nogometu in zmagale z visokim rezultatom 58:12 (26:6), za kar so dobile 22 točk, gostje pa 12.

Čeprav v teh srečanjih ni najbolj pomemben rezultat in zmaga za vsako ceno pa so gostje le z veliko mero veselja in zadovoljstva sprejeli pokal.

Mi jim k uspehu iz srca čestitamo!

-ate-

»KROS 75«

V sodelovanju z vsemi telesnovzgojnimi organizacijami je Atletska zveza Slovenije pričela v letošnjem letu z akcijo, da bi čim več občanov, predvsem pa mladine, zajeli na kros tekmovanjih. Želja je bila, da bi aktivirali tudi mladinske organizacije, telesnokulturne organizacije, sindikate temeljnih organizacij združenega dela itd., da bi se čim širše vključili v republiško akcijo »VSI SLOVENCİ HODIMO, TEČEMO... Sam program je bil zastavljen že v letošnjem aprilu in je v svojem uvodnem delu predvsem opozoril na vse večjo potrebo po gibanju v naravi, kjer je tekanje po travnikih, parkih in gozdovih na svežem zraku, najenostavnejša in hkrati najučinkovitejša oblika telesnega razgibavanja. Žal je sam program v obliki propagandnih lepakov in parol bil dostavljen telesnokulturnim skupnostim šele v mesecu septembru, ko je bila na Ravnah že v teku akcija organizacije jesenskega občinskega prvenstva v krosu. Nosilec organizacije kros tekmovanj v občini Ravne je bil Koroški atletski klub Ravne, ki je že aprila ob podpori TKS uspešno izvedel spomladanski kros z udeležbo preko 1000 tekmovalcev in o katerem je Informativni fužinar že poročal. Organizacija jesenskega krosa je bila zastavljena širše, saj je bilo pričakovati večji odziv pri šolah, kot tudi pri telesnovzgojnih organizacijah, temeljnih organizacijah združenega dela ter drugih asociacijah v krajevnih skupnostih in v občini sami.

Razpisano je bilo 34 različnih starostnih kategorij od malčkov, sredinčkov in malih šolarjev VVZ, posameznih razredov cicibanov in pionirjev in mladincev osnovnih, poklicnih in srednjih šol ter članskih kategorij ter tekmovalcev na Couperjev test v tekmovanju za TRIM značko obeh spolov. Samo tekmovanje je ob ugodnih vremenskih pogojih potekalo dva dni ločeno za predšolsko mladino, učence osnovnih šol ter ostale mladinske in članske kategorije.

Zelo zanimiv je bil kros predšolske mladine v petek, 26. septembra, ko je nastopilo preko 300 otrok obeh vrtec iz Raven ter vrtca iz Črne v okviru TVD Partizan Črna, ki je kot edino telesnovzgojno društvo v povezavi z VVZ omogočilo najmlajšim udeležbo na tem tekmovanju. Zaveznost najmlajših je bila enkratna in osvojevalne medalje prvakov, še bolj pa »lizanke« za vse nastopajoče ob prihodu v cilj so bile skromno, pa vendar vzpodbudno priznanje.

Isti dan popoldne so nastopili tekmovalci srednjih letnikov obeh spolov, zelo skromno pa so bile zastopane ostale mladinske in članske kategorije, medtem ko članic tokrat sploh ni bilo.

V soboto, 27. septembra, je bila zelo številna udeležba pionirjev in pionirk osnovnih šol, vendar pa skromnejša kot na spomladanskem krosu. Edina svetla izjema so bili učenci posebne osnovne šole, ki

Dober tek!

Foto: F. Kamnik

jih je nastopilo preko 50 % učencev šole in več kot spomladi.

Organizacija krosa je bila dobra — z manjšimi spodrsiljaji. Samo tekmovanje, ki je bilo razdeljeno na tri dele, se je lahko tekoče odvijalo z istočasnim podeljevanjem kolajm prvim trem plasiranim v vsaki kategoriji. Praksa v letošnji masovni akciji v celi Sloveniji, ki je pritegnila h krosu preko 100.000 nastopajočih, je tudi pokazala, da bo potrebno v prihodnje organizirati podobna masovna tekmovanja v posameznih krajih na področju krajevnih skupnosti in se predvsem tam zavzemati in osvestiti ne le šolsko mladino, temveč predvsem zaposlene v delovnih organizacijah in drugih sredinah kraja. Na osnovi teh masovnih tekmovanj pa bi se dvakrat letno spomladi in jeseni izvedlo tekmovanje najboljših v okviru občinskega ali celo regionalnega prvenstva. To zadnje utemeljujem predvsem z udeležbo nekaterih dijakov Ekonomskega centra iz Slovenj Gradca in željo iz Dravograda, da bi se takih tekmovanj radi udeleževali.

Kros tekmovanje spomladi in jeseni ni le tista kampanjska akcija, ki daje neko številko udeležencev v posameznih krajih ali v občini, temveč naj bo to številka, ki bo pomenila aktivnost posameznikov ali sredine v daljšem časovnem obdobju s svojo osebno skrbjo za krepitev in ohranjanje telesnih sposobnosti, ki so pogoj za uspešno delo in boljše počutje. Cilj akcije, ki je citiran na začetku sestavka je torej, da se oziramo k samemu sebi in da se zamislimo nad skrbjo za svoje zdravje, za telesno aktivnost, ki je je v današnjem napredku vse manj, ko mnogokrat raje obsedimo pred televizorjem, ko se raje z avtom zapeljemo do podnožja ali na vrh planin, ko za premagovanje krajših razdalj raje koristimo prevozna sredstva, ko se nam vedno mudi in ni časa za samega sebe...

Zmagovalci krosa so: malčki dečki: 1. Zaggar Branko VVZ Ravne, malčki deklice: 1. Penec Urška, VVZ Ravne, sredinčki fantki: 1. Kožar Jernej, VVZ Ravne, sredinčki de-

klice: 1. Koren Petra, VVZ Ravne, mali šolarji fantki: 1. Oto Robi, VVZ Ravne, male šolarke — deklice: 1. Rodovšek Gabriela VVZ Ravne, Osnovne šole: ciciban: 1. razred: 1. Lipovnik Igor, OŠ Ravne cicibanke: 1. razred: 1. Knežar Jasmina, OŠ Ravne, pionirji 2. razred: 1. Petrič Tomaž, OŠ Črna, pionirke 2. razred: 1. Kolar Tanja, OŠ Ravne, pionirji 3. razred: 1. Krajcar Emil, OŠ Prevalje, pionirke 3. razred: 1. Bavče Mirjana, OŠ Ravne, pionirji 4. razred: 1. Vrhovnik Milan, POŠ Ravne, pionirke 4. razred: 1. Kos Marta, OŠ Ravne, pionirji 5. razred: 1. Zih Damjan, OŠ Ravne, pionirke 5. razred: 1. Lorber Gordana, OŠ Črna, pionirji 6. razred: 1. Kumprej Ivan, OŠ Mežica, pionirke 6. razred: 1. Poberžnik Mira, OŠ Ravne, pionirji 7. razred: 1. Blaznik Franjo, OŠ Mežica, pionirke 7. razred: 1. Skralovnik Mihela, OŠ Mežica, pionirji 8. razred: 1. Krivec Martin, OŠ Ravne, pionirke 8. razred: Božank Marija, OŠ Ravne; mladinci 1. letnik srednjih in poklicnih šol: 1. Strmničnik Dušan, ŠSD gimnazije Ravne, mladinke 1. letnik srednjih in poklicnih šol: 1. Skuk Darinka, ŠSD gimnazije Ravne, mladinci 2. letnik poklicnih in srednjih šol: 1. Kogelnik Miro, ŠSD ŠC Ravne, mladinke 2. letnik srednjih in poklicnih šol: 1. Cvilak Nada, ŠSD gimnazije Ravne, mladinci 3. letnik srednjih in poklicnih šol: 1. Bevc Albin, ŠSD gimnazije Ravne, mladinke 3. in 4. letnik srednjih in poklicnih šol: 1. Zorman Zora, ŠSD gimnazije Ravne, člani: 1. Fortin Marjan, KAK Ravne, člani »TRIM«: 1. Golgranc Alojz, Železarna Ravne, ostali za TRIM: 1. Šuler Darko, TŠŠ — ŠC Ravne. Skupaj je prispelo na cilj 1049 tekmovalcev.

Ing. Vlado Strahovnik

ČESTITKA

Ivanu Ažnohu iskreno čestitamo k opravljenemu magistratu

Sodelavci

PLAVANJE

Po dokaj uspešnih nastopih naših plavalcev v mesecu juliju, so se tudi v avgustu dobro odrezali. Nekateri so z doseženimi rezultati presenečali, nekateri pa so plavali tudi slabše od svojih zmoglosti. Oglejmo si kratek pregled tekmovalj v avgustu.

V Kranju je bilo od 31. julija do 2. avgusta člansko državno prvenstvo, katerega so se udeležili: Miran Balant, Zoran Golob, Darko Rapnik, Joka Pečovnik in Zora Pšeničnik.

Balant je bil najuspešnejši predstavnik »Fužinarja«. Osvojil je 3. mesto v disciplini 100 m hrbtno (1:04,2) in 200 m hrbtno (2:21,8). Samo brata Miloš sta bila hitrejša od njega, toda ne s takšnim naskokom kot doslej. Mirana ločita samo še dobri dve sekundi od najboljših jugoslovanskih predstavnikov hrbtnega sloga.

Golob je uspešno nastopil na 100 in 200 m kravl. Na 100 m je bil s časom 58,4 sedmi, na 200 m pa s časom 2:08,8 šesti. Tudi on se je zelo približal najhitrejšim kravlašem.

Rapnik se je kljub hudi konkurenci uspel prebiti med finaliste. Na 100 m hrbtno je bil šesti, na 200 m hrbtno pa celo četrti.

Pečovnikova je najboljša klubska delfinasičica že nekaj let. Tudi v državnih konkurencah je pokazala, da še ni za staro šaro, čeprav sama s seboj ni ravno zadovoljna. Tokrat je zopet dobro zaplavala in osvojila 5. mesto v disciplini 100 m delfin s časom 1:16,5, kar je njen osebni rekord.

Pšeničnikova je v letni sezoni nekoliko popustila. Po zelo obetajočih rezultatih v zimski sezoni, je padla v krizo iz katere se ni mogla popolnoma vrniti. Športno je prenesla vse slabše dosežke in se odločila, da bo to popravila v naslednji tekmovalni dobi. Na prvenstvu se je kljub težavam forme prebila med finaliste in osvojila 7. mesto v disciplini 100 m delfin.

V Kranju je bilo 9. in 10. avgusta republiško prvenstvo za mlajše pionirje »A« do 12 let. Prvenstva so se udeležili: Dimiter Vočko, Miran Kos, Maja Rodič, Meta Kolmančič, Vlasta Pisnik, Andreja Brumen in Andreja Cesnik.

Rodičeva je požela največ uspeha. Osvojila je štiri zlata odličja na 100 in 200 m prsno, ter na 100 m delfin in 200 m mešano. Poleg tega pa je bila še druga na 100 in 200 m hrbtno.

Vočko je bil tudi zelo uspešen. Tri prva mesta na 100 in 200 m prsno, ter 100 m delfin je bilo proti pričakovanju. Osvojil pa je še eno 3. mesto na 200 m mešano.

Brumnova je tudi segla po odličju. Srebro si je priplavala v disciplini 200 m prsno.

Kolmančičeva se je dvakrat vpisala med zmagovalke. Zmagala je na 400 in 800 m kravl, bila je 2. na 100 m kravl in 3. na 200 m mešano.

Pisnikova tudi ni hotela ostati praznih rok, pa se je zelo potrudila in tako osvojila 3. mesto na 100 m delfin in 800 m kravl.

Kos je kljub temu, da je leto mlajši od ostalih osvojil 3. mesto na 100 in 200 m hrbtno.

Cesnikova je v kategoriji dve leti starejših osvojila 6. mesto na 200 m hrbtno v času novega republiškega rekorda 3:18,5, za pionirke do 10 let.

V Ljubljani je bilo 16. in 17. avgusta republiško prvenstvo za starejše pionirje. Našo ekipo so zastopali: Drago Kos, Tomaž Rodič, Dimiter Vočko, Miran Kos, Polona Levar, Meta Levar, Zala Mravljak, Maja Rodič in Meta Kolmančič.

D. Kos je bil presenečenje prvenstva. Osvojil je kar pet naslovov. Zmagal je v naslednjih disciplinah; na 100 in 200 m hrbtno, na 200 in 400 m mešano in na 100 m delfin.

Rodič je po pričakovanju zmagal na 100 in 200 m prsno, presenetil pa je v disciplini 200 m mešano, kjer je pristal na 2. mestu.

Rodičeva je dve leti mlajša od drugih, ter je zmagala na 100 m prsno, bila 2. na 200 m prsno, ter 3. na 100 m delfin in 400 m mešano.

Mravljakova je bila dvakrat tretja. Bron je osvojila na 100 in 200 m prsno. Lep uspeh zanjo. V dveh letih treninga je zelo hitro napredovala in se povzpela med najboljše jugoslovanske pionirke. Kaže pa, da nima dovolj volje in vztrajnosti, da bi še naprej trdo trenirala. Soplavalkam, s katerimi trenira še

več kot dve leti, je dala vedeti, da jih misli zapustiti. Škoda tako nadarjene plavalke!

Kolmančičeva je tudi dve leti mlajša, pa ji je le uspelo ugrabiti eno medaljo. Bila je 3. na 200 m kravl.

Vočko je ponovno dokazal, da se ne da kar tako ugnati. Med dve leti starejšimi je naredil pravo zmedo, ko je v disciplini 100 in 200 m delfin priplaval tretji v cilj.

M. Kos, ki plava iz prvenstva v prvenstvo boljše, je tudi tokrat zaplaval kot navit. Tri leta mlajši od nasprotnikov in bronasta medalja.

Pionirke so zmagale v štafeti 4 × 100 m mešano in bile druge v štafeti 4 × 100 m kravl.

Pionirji so v štafeti 4 × 100 m mešano v izenačenem boju s štafeto »Rudarja« zmagali.

V Kranju je bilo 29. do 31. avgusta državno prvenstvo za starejše pionirje. Naše barve so zastopali: Drago Kos, Tomaž Rodič, Dimiter Vočko, Miran Kos, Polona Levar, Meta Levar, Maja Rodič, Meta Kolmančič in Zala Mravljak. Prvenstvo je bilo zelo kvalitetno, tako da so naši plavalci le s težavo segali po odličjih. Zelo uspešni pa so bili ekipno, saj so med 19 klubi dekleta osvojila 1. mesto, fantje pa 2. mesto. Med posamezniki pa so se uvrstili takole:

Rodič je bil drugi na 100 in 200 m prsno. Leto starejšemu Mitroviču iz beograjske Crvene zvezde ni mogel ogroziti zmage, čeprav je na 200 m prsno bil zelo blizu takšnemu presenečenju.

D. Kos je bil prav tako uspešen. Na 100 in 200 m hrbtno je bil obakrat drugi.

Rodičeva je v starejši kategoriji osvojila 2. mesto na 100 m prsno in 3. mesto na 200 m prsno.

Vočko je zopet dokazal, da zna presenečati. V disciplini 200 m delfin je že na samem začetku začel z zelo ostrim tempom. Boril se je z glavo večjimi, ki so mu prvih 100 m pobegnili nekaj metrov naprej, toda, ko so drugi začeli popuščati je Dimiter v enakem tempu plaval naprej. V cilj je priplaval druga v času izenačenega rekorda SFRJ 2:41,0.

Tudi štafeta pionirk je stopila na zmagovalni oder. Štafeta 4 × 100 m kravl je bila tretja. Pionirji pa so v štafeti 4 × 100 m mešano osvojili 2. mesto.

Sedem srebrnih in dve bronasti kolajni ter ena zlata in ena srebrna plaketa za uvrstitev ekipe je lep izkupiček za našo pomlajeno vrsto starejših pionirjev. Tudi ostali plavalci, ki niso osvajali kolajn, so plavali odlično. Vsi po vrsti so se uvrščali v finale (med prvih 8) in tako pripomogli k tako dobri ekipni uvrstitvi.

V Dubrovniku je bilo 29. do 30. avgusta državno prvenstvo za mlajše pionirje »B« do 10 let. Prvenstva so se udeležili samo trije plavalci. Miran Urnaut, Andreja Cesnik in Marta Kos so bili naši predstavniki.

Cesnikova se je edina uspela boriti z najboljšimi. Bila je 3. na 100 in 200 m hrbtno. Na 100 m je s časom 1:30,3 postavila republiški rekord.

Tudi Kosova in Urnaut sta plavala dobro, toda za boljše rezultate bo treba še malo več in bolj redno trenirati. To velja tudi za vse ostale plavalce.

Letna sezona prvenstva je mimo in čakamo na zimsko sezono 1976. Pričakujemo veliko dobrih rezultatov.

TRIM AKCIJE

Odbor za rekreacijo pri zvezi telesnokulturnih organizacij je v septembru organiziral dve TRIM akciji, in sicer

Akcijo hodi,

ki je bila izvedena 14. septembra.

Sončno nedeljsko jutro je privabilo na startna mesta precej ljudi, čeprav bi bila lahko udeležba še bolj množična. Vse premalo ljudi se zaveda, da je hoja v naravi, kjer ni prahu, trušča in izpušnih avtomobilskih plinov neprecenljive vrednosti za človeški organizem. Start je bil od 7. do 9. ure v 4 različnih krajih: v Črni, Mežici, na Prevaljah in na Ravnah. Vsak občan si

je lahko izbral katerokoli pot. Pot je bila dolga okrog 15 km in speljana po obronkih koroških hribov mimo spomenikov NOB. Na cilj so morali priti do 18. ure, kjer je vsakdo prejel značko. Skupno se je akcije udeležilo 554 ljudi: na Ravnah 214, na Prevaljah 137, v Mežici 131 in v Črni 72. Od tega je bilo kar 49 družin.

Na Ravnah je izvedbo akcije prevzel taborniški odred Koroških jeklarjev, na Prevaljah telesnovzgojno športno društvo Korotan, v Mežici in Črni pa krajevni komisiji za rekreacijo.

Vsak udeleženec je prejel na cilju TRIM značko HODI, družine pa so prejele še plakete. V akcijo HODI se je vključilo tudi 73 delavcev železarne Ravne, ki so se v nedeljo 14. septembra udeležili pohoda slovenskih železarjev na Triglav in 150 udeležencev, ki so se v soboto, 20. septembra 1975 udeležili pohoda in srečanja slovenskih železarjev na Peci. Tudi zadnji so prejeli TRIM značko HODI.

Tako je v občini Ravne dobilo značke HODI čez 770 ljudi.

S kolesom po Mežiški dolini

Dne 28. septembra 1975 je bila letos že drugič izvedena akcija s kolesom po Mežiški dolini.

Lepa in zelo topla nedelja je privabila na startna mesta rekordno število kolesarjev, ki so bili pripravljene preveriti svoje moči na 24 km dolgi progi.

Start je bil v vseh krajih Mežiške doline od 9. do 11. ure, vendar je bil vrvež že od 8. ure naprej. Največ je bilo šolske mladine, ki je nestrpnost čakala, da požene svoje jeklene konjičke.

Skupno se je akcije udeležilo okrog 1300 kolesarjev. Na Ravnah jih je bilo 520, na Prevaljah 340, v Mežici 231 in v Črni 206. Startnine ni bilo. Vsak je prejel na startu zastavico z oznako sodelovanja, na cilju pa značko TRIM. Družine z nad 3 člani, ki jih je bilo kar 65, pa so prejele še družinske plakete. V vsakem kraju so bile izžrebane tudi TRIM kape.

Najstarejši udeleženec je bil Franc Velunšek, 75 let, iz Prevalj, najstarejša udeleženka je bila Marija Fajmut, 63 let, iz Črne, najmlajši pa so bili Borut Rataj, 4 leta, iz Prevalj, Slavko Žohar, 4 leta, iz Mežice ter Urška Penec, 4 leta, iz Prevalj.

Vsi kolesarji so zadovoljni prispeli na cilj, saj so bili trdno prepričani, da so prijetno izkoristili nedeljsko dopoldne, obenem pa so poskrbeli še za svojo kondicijo.

A. H.

Spomini na dopust

Ko bodo natakariji doumeli, da je gostom lažje menjati lokale kot njim, bodo šele prav uravnali odnose do njih.

(B. Lulić)

Dopisujte
V
Informativni
fužinar

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. septembra do 20. oktobra 1975

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
Sprejeti delavci:					
1.	Arnold Marjan	20. 12. 1955	SS elektro tehnik	priprava dela ETS	iz JLA
2.	Atelšek Andrej	21. 5. 1954	SS str. tehnik	služba za razvoj TOZD II.	iz šole
3.	Borko Drago	16. 8. 1955	KV livar o. p.	livarna	iz JLA
4.	Ceru Marjan	5. 6. 1954	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
5.	Erjavc Anton	30. 5. 1954	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
6.	Frühaufl Feliks	5. 1. 1944	KV ključavničar	obrat strojev in delov	iz druge delovne organizacije
7.	Garb Andrej	15. 9. 1957	KV rezkalec	obrat strojev in delov	iz poklicne šole
8.	Gnamuš Ivan	24. 2. 1958	KV elektromeh.	elektro obrat šibki tok	iz poklicne šole
9.	Ilazi Adem	22. 10. 1954	NK delavec	topilnica	prva zaposlitev
10.	Javornik Drago	4. 10. 1952	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
11.	Kacl Silva	26. 12. 1957	KV rezkalka	meh. del. — TRO	iz poklicne šole
12.	Kep Franjo	14. 7. 1957	KV obr. električar	elektro obrat jaki tok	iz poklicne šole
13.	Kladnik Jurij	21. 3. 1952	VSS ekonomist	nabavna služba	štipendist ŽR
14.	Komerički Ivan	16. 3. 1955	SS strojni tehnik	PD TOZD II.	iz šole
15.	Kotnik Benjamin	13. 7. 1954	KV ključavničar	gasilci	iz druge delovne organizacije
16.	Kovačič Josip	27. 2. 1931	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
17.	Kovačič Srečko	19. 1. 1956	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
18.	Krasniči Gani	6. 7. 1954	NK delavec	topilnica	prva zaposlitev
19.	Ladinik Zdravko	13. 12. 1957	KV avtomehanic	obrat strojev in delov	iz poklicne šole
20.	Leskovec Franc	25. 1. 1927	PK žerjavovodja	čistilnica	ponovna zaposlitev v ŽR
21.	Luta Hasan	23. 12. 1953	NK delavec	valjarna	prva zaposlitev
22.	Mahoričič Borut	9. 3. 1947	SS gimnazija	nabavna služba	iz JLA
23.	Mavrel Franc	7. 6. 1952	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
24.	Mavrel Jože	15. 3. 1940	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
25.	Mavrič Drago	4. 11. 1955	KV obr. električar	elektro obrat jaki tok	iz JLA
26.	Medved Ivan	18. 11. 1954	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
27.	Merkač Anton	5. 6. 1950	NK delavec	kemijski laborat.	prva zaposlitev
28.	Merkač Vinko	13. 9. 1955	NK delavec	obrat industrijskih nožev	iz šole
29.	Najrajter Franc	3. 4. 1955	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
30.	Obronek Ivan	21. 3. 1954	NK delavec	špedicija	iz druge delovne organizacije
31.	Pečovnik Ana	12. 7. 1959	NS	TOZD II.	za določen čas
32.	Petrič Frančiška	27. 1. 1952	NK delavka	energetski obrat	iz poč. doma ŽR
33.	Pintarič Jožef	1. 3. 1948	KV zidar	transport	iz druge delovne organizacije
34.	Prikeržnik Peter I.	20. 7. 1955	KV žarilec o. p.	kalilnica	iz JLA
35.	Primožič Danilo	1. 6. 1957	KV avtomehanic	strojni obrat	iz poklicne šole
36.	Posel Franjo	1. 10. 1955	NK delavec	topilnica	prva zaposlitev
37.	Razdevšek Alenka	23. 12. 1956	NSS	priprava dela TOZD II.	za določen čas
38.	Sakač Franjo	28. 12. 1954	NK delavka	topilnica	prva zaposlitev
39.	Skobir Branko	18. 7. 1953	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
40.	Sveček Marija	27. 11. 1957	KV brusilka	meh. del. — TRO	iz poklicne šole
41.	Šipek Matej	3. 9. 1952	NK delavec	kvalitetna kontrola	iz druge delovne organizacije
42.	Špenger Peter	12. 1. 1953	KV zidar	gradbeni obrat	iz druge delovne organizacije
43.	Šrot Ivan	27. 3. 1951	KV rudar	topilnica	iz druge delovne organizacije
44.	Suler Bojan	29. 7. 1957	KV obr. elektr.	elektro obrat jaki tok	iz poklicne šole
45.	Taks Stanislav	30. 4. 1952	KV ključavničar	strojni obrat	iz druge delovne organizacije
46.	Zavodnik Romana	30. 5. 1940	VS dipl. ekonomist	finančno računovodstvo	iz druge delovne organizacije
47.	Zagar Rudolf	9. 4. 1946	NK delavec	obrat strojev in delov	iz druge delovne organizacije
Odjavljeni delavci:					
1.	Božič Rajko	9. 8. 1956	NK delavec	topilnica	v JLA
2.	Breg Marija	11. 11. 1949	SS komerc. tehn.	AOP	dana odpoved
3.	Brinar Anton	10. 7. 1956	KV valjavec o. p.	valjarna	v JLA
4.	Florjančič Boris	11. 1. 1916	SS str. tehnik	komercialni sektor	starostna upokojitev
5.	Florjančič Matjaž	11. 8. 1950	VS dipl. inženir elektrotehn.	kontrola kakovosti	v JLA
6.	Gregorc Rajko	3. 2. 1956	NK delavec	transport	v JLA
7.	Hudrap Srečko	1. 1. 1953	SS metalurški tehnik	kovačnica	v JLA
8.	Igerc Marija	17. 3. 1920	NS	obračun TOZD II.	starostna upokojitev
9.	Jernej Jože	25. 1. 1953	KV obr. električar	elektro obrat jaki tok	dana odpoved
10.	Jokšič Radoje	2. 1. 1954	KV ključavničar	valjarna	dana odpoved
11.	Klemenc Martin	18. 5. 1949	KV obr. električar	elektro obrat jaki tok	dana odpoved
12.	Koprivnik Angela	26. 5. 1922	NK delavka	energetski obrat	dana odpoved
13.	Kotnik Alojz	7. 6. 1948	NK delavka	čistilnica	dana odpoved
14.	Loger Damjan	29. 12. 1956	KV ključavničar	valjarna	samovoljna zapustitev dela
15.	Melanšek Gojko	26. 4. 1951	VS dipl. inženir strojništva	služba za razvoj TOZD II.	v JLA
16.	Merkač Zofija	29. 4. 1950	NK delavka	pilarna — TRO	dana odpoved
17.	Mithans Edvard	23. 8. 1955	KV elektroinst.	elektro obrat jaki tok	dana odpoved
18.	Paradiž Mirko	13. 2. 1952	VS dipl. inženir strojništva	TOZD II.	v JLA
19.	Plešnik Bogomir	27. 8. 1956	NK delavec	pilarna — TRO	v JLA
20.	Pogorevčnik Branko	31. 12. 1954	NK delavec	obrat indust. nožev	dana odpoved
21.	Preglau Otmar	3. 11. 1944	KV ključavničar	strojni obrat	dana odpoved
22.	Pušnik Franc	7. 4. 1956	KV ključavničar	strojni obrat	v JLA
23.	Rečnik Franc	9. 6. 1956	KV ključavničar	strojni obrat	v JLA
24.	Repnik Franc I.	12. 2. 1937	KV gasilec	gasilci	dana odpoved
25.	Simič Simo	10. 10. 1954	KV ključavničar	strojni obrat	dana odpoved
26.	Skitek Hubert	11. 4. 1947	KV ključavničar	obrat strojev in delov	dana odpoved
27.	Strgar Marjan	6. 10. 1957	KV ključavničar	obrat strojev in delov	samovoljna zapustitev dela
28.	Suhec Avgust III.	10. 8. 1953	KV zidar	gradbeni obrat	v JLA
29.	Škudnik Jure	18. 8. 1956	SS metalurški tehnik	kovačnica	nadaljevanje šolanja
30.	Štajner Oto	2. 7. 1953	PK kalilec	kalilnica	dana odpoved
31.	Takač Ferdinand	4. 6. 1956	KV brusilec	obrat industrijskih nožev	v JLA
32.	Tomažič Franc	22. 11. 1912	SS	kadrovska služba — TRO	umrl
33.	Verhnjak Dušan	1. 11. 1956	KV rezkalec	obrat industrijskih nožev	v JLA
34.	Vogler Janez	22. 2. 1957	NK delavec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
35.	Volker Branko	26. 4. 1955	NK delavec	špedicija	v JLA
36.	Zalesnik Adrijan	24. 8. 1955	SS metalurški tehnik	kovačnica	v JLA

Izobrazba — kvalifikacija:

Sprejeti delavci:

- 1 — VS dipl. ekonomist
- 1 — VSS ekonomist
- 2 — SS strojna tehnika
- 1 — SS elektro tehnik j. t.
- 1 — SS gimnazija
- 3 — KV ključavničarji
- 2 — KV rezkalca
- 1 — KV elektromehanik
- 3 — KV obratovni električarji
- 2 — KV avtomatika
- 2 — KV zidarja
- 1 — KV rudar
- 1 — KV brusilec
- 1 — KV livar o. p.
- 1 — KV žarilec o. p.
- 1 — PK žerjavovodja
- 1 — NSS
- 1 — NS
- 21 — NK delavcev

Odjavljeni delavci:

- 1 — VS dipl. inž. el.
- 2 — VS dipl. inž. str.
- 1 — SS komercialni tehnik
- 1 — SS strojni tehnik
- 3 — SS metalurški tehniki
- 1 — SS
- 8 — KV ključavničarjev
- 2 — KV obratovna električarja
- 1 — KV elektroinst.
- 1 — KV gasilec
- 1 — KV zidar
- 1 — KV brusilec
- 1 — KV rezkalec
- 1 — KV valjavec o. p.
- 1 — PK kalilec
- 1 — NS
- 9 — NK delavcev

upokojenec

Boris Florjančič,
rojen 11. januarja
1916, zaposlen v
železarni od
1. junija 1951
dalje, nazadnje kot
komercialni
direktor. Star.
upok.
30. septembra 1975

FRANC TOMAŽIČ

Dragi Franc!

Žalostni in potrti stojimo pred tvojo krsto in se za vedno poslavljam od tebe. Bil si eden tistih redkih, ki jim usoda celo že od rojstva ni bila naklonjena. V jeseni dne 22. novembra 1912 si se rodil kot šesti otrok v družini v bližini Trebnjega na Dolenskem. Tvoji starši niso živeli v izobi-

Franc Tomažič

ljju, krepko so čutili spone in krutosti pred-aprilske Jugoslavije. Tri mesece pred tvojim rojstvom ti je umrl oče, ko pa si bil star 12 let, ti je umrla še mati. Tako si izgubil svoje življenjske vodnike že v rani mladosti, takrat, ko si jih najbolj potreboval.

Pomanjkanje dela in kruha v stari Jugoslaviji in tesnost pri številni družini je bila najbrž vzrok, da si se odločil za pot od svojega doma, ki si ga med svojimi delovnimi sodelavci večkrat omenil. Pot v svet te je zapeljala na Prevalje, kamor si prišel leta 1937 z željo, da si tu ustvariš in izoblikuješ srečnejše življenje.

Na Prevaljah si dočkal svojo prvo zaposlitev in smatral, da si si s tem ustvaril svoje osnovne življenjske pogoje. Našel si si svojo zvesto in vzorno zakonsko družico. Z njo sta v zglednem zakonskem življenju vzgojila šest otrok.

Leta 1952 si se zaposlil v sedanji tovarni rezalnega orodja, kjer si tudi po več kot enoletni težki in zahrbtni bolezni končal svojo življenjsko pot.

Ves čas tvojega delovanja in službovanja med nami si bil skromen in deloven sodelavec. Bil si nam vzor v vsakdanji delovni vnemi, marsikdo od članov kolektiva je pri tebi našel na tople, iskrene in celo očetovske nasvete. Tako kot si bil pri delu, si bil tudi doma — prizadeven, preudaren, varčen in dober.

Ni čudno, da si se za tem, ko so bili že skoraj vsi otroci pri kruhu, odločil za gradnjo svojega lastnega doma, z željo, da bi v njem užival sadove svojega dela. Družinski dom je zgrajen, ti pa prezgodaj si omahnil. V kolektivu kot v kraju si veljal za zgledega zakonskega moža in družinskega očeta.

Zato je ob tem slovesu naša bol toliko večja, toliko bolj boleča. Ko se ob tem trenutku poslavljam od tebe, dragi Franci, nimamo primernih besed, s katerimi bi se lahko oddolžili tvojim dobrim dejanjem, zato ti obljubljam, da te bomo ohranili v najlepšem spominu.

V imenu kolektiva Tovarne rezalnega orodja izrekam žalujoči družini globoko sožalje.

Naj ti bo lahka koroška zemlja!

R. Kogelnik

DELOVNE NEZGODE
V OKTOBRU 1975

Albin Kapel, valjarna — pri kontroli valjanih gredic se mu je ena skotalila na roko ter mu poškodovala palec.

Friderik Krajnc, topilnica II — pri prehodu preko mostu 40-tonske elektro obločne peči, je stopil na pokrov, ki ni bil pritrjen, pri čemer se je ta nagnil, pri tem pa je padel v kabino žerjava in si poškodoval desno nogo.

Konrad Ošlovnik, kovačnica — pri nameščanju jermena pri brusilnem stroju rafama, je dobil prste desne roke med jermeno in jermen.

Stjepan Šoštarič, topilnica — pri iztopu

iz 40-tonske ponve mu je padla čelada z glave, pri čemer je zadel z glavo v zamašni drog ter si jo poškodoval.

Janko Ledinek, topilnica — med litjem mu je tekoče jeklo brizgnilo za čevelj ter ga opeklo po levi nogi.

Adolf Vožič, livarna — pri hoji po kanalu priprave peska je nerodno stopil na stopnici ter si pri tem izvil desno nogo v gležnju.

Viktor Marzel, kovačnica — pri kovanju ploščatega odkovka mu je ob udarcu kladi-va izbilo zagrezilo iz rok, pri čemer ga je ročaj udaril po dimljah.

Rudi Čujež, valjarna — pri snemanju verige z veza gredic se mu je gredica skotalila na desno roko ter mu poškodovala sredinec.

Ivan Pirnat, valjarna — pri adjustiranju gredic na stolicah se mu je gredica skotalila na roko ter mu poškodovala palec.

Ivan Orter, špedicija — pri odpiranju premične strehe na železniškem vozu si je poškodoval prstanec na desni roki.

Rado Kolar, obrat strojev in delov — pri izpenjanju držala nožev iz vpenjalne glave na stružnici se je vrezal v palec desne roke.

Edvard Osojnik, TOZD TRO Prevalje — pri prevozu vročih pil od kovačnice do žarilne peči mu je iz pločevinaste posode padla vroča pila za čevelj leve noge.

Danica Lozinšek, TRO Prevalje — med posnemanjem robov s pilastih proizvodov na brusilnem stroju ji je priletel tujek v levo oko.

Jožica Vračar, TRO Prevalje — pri posnemanju robov na polgotovih pilah ji je od brusne plošče priletel tujek v desno oko.

Aleksander Pečovnik, TRO Prevalje — med prenašanjem odvodne cevi za zrak je sodelavcu, ki mu je pomagal, zdrsnilo, pri čemer je sodelavec cev spustil, ta pa ga je udarila po prsni in ga poškodovala.

OBVESTILO

Republiški odbor ZZB NOV nas je obvestil, da lahko borci, invalidi in interniranci dobijo izvensezonske znižane cene dnevne oskrbe v domu V. V. I. v Strunjanu.

Soba, uporaba bazena in celodnevna prehrana stanejo 85 N din. Ta cena velja za čas od oktobra do konca aprila.

Interesenti naj se javijo pri tajnici ZZB NOV Ravne na Koroškem, v pisarni, nasproti glavne avtobusne postaje.

Aktiv ZZB NOV železarne Ravne

ZAHVALA

Svetu sindikata železarne Ravne se najlepše zahvaljujem za dodeljeno denarno pomoč, ki sem jo prejel v času bolezni.

Martin Ramšak iz čistilnice

V času odsotnosti nadomestuje glavnega urednika član uredniškega odbora Jože Šater.